

Project Name: Colloquial Azeri

Book Name: Gospel of Luke

Email: Info@korpu.org

WebSite: www.korpu.org

لوقا روایت اتمش ائجئل

۱

۱ عالئجناب تعوفئلوس، چوخ آداملار آلشئبئر کی، آرامیزدا ائتفاق دوشموش واقئعه لرئن حکایتئنی یازسینلار، ۲ اوجور کی، او اولدن گؤزلی ائنن گؤرن آداملار و تارینین کلامینین خادئملری، اولاری بئزه یتئرئبلر. ۳ من ده کی، بو واقئعه لرئن هامیسینی او اولدن دقتق تفتئش إله دئم، اله مصلحت گؤردوم کی، اولاری ترتب ائنن سئره یازام ۴ اله کی، اویرندئئیز سؤزلرئن دوغری اولماسینا یقئن تاپاسیز.

تعمئد ورن یحیائین آنادان اولماسی خبری ورتلئر

۵ یهودئیه پادشاهی هئرود زامانیندا، زکریا آدیندا بئر کاهئن یاشاییردی کی، ابئئا دسته سنئنن کاهئنلرئندن ائدی. کاهئنلر معبد عالئملری ائدلئر. زکریائین آروادی الئزابت، کاهئن هارونون نسلئندن ائدی. ۶ اولارین ائکئسی ده، تارینین یانیندا صالح آداملار ائدلئر و ربئن بوتون حؤکملر و امرلرئنه تمام کمال عمل إله یئرئلر. ۷ آما اولارین اوشاغی یوخ ائدی، چونکی الئزابت سونسوز ائدی و ائکئسی ده قوجا ائدلئر.

۸ بئر گون کی، زکریائین دسته سنئنن معبدده خئدمت اله مک نؤوبتی ائدی و زکریا تارینین حوضوروندا کاهئنلئک وظئفه سننه مشغول ائدی، ۹ کاهئنلئک رسمئنه گؤره ربئن معبدئئنن قودسونا گئرمک و بوخور یانديرماق پوشکی، زکریائین آدینا دوشدی. ۱۰ بوخور یانديرماق ساعاتیندا، خالقین هامیسی ائشئکده دوعا إله یئرئلر. ۱۱ بئردن ربئن بئر مله پی بوخور قوربانگاهینین صاغ طرفئنده دوروب، زکریایا ظاهر ائدی. ۱۲ زکریا، مله پی گؤرنده پرئشان اولدی و

قورخی اونى بورودى. ^{۱۳} آما ملك اونا ددى: «زكريا، قورخما. چونكى دوعان موستجاب اولوب. اروادين التزابت سنن اوچون بئر اوغلان دوغاجاق، سن ده اونون آدينى يحيى قوياجاقسان. ^{۱۴} او، سنه شادليق و خوشحاليق گتتره جك و اونون آنادان اولماسينا گوره چوخ آداملار سوننه جكلر. ^{۱۵} چونكى او، رببن نظرئنده بئويوك بئر آدام اولاجاق. يحيى گرگ شراب يا دا عارق ائچمه يه. حتا او آناسينين قازينندان تارينين موقدس روحوندان دولى اولاجاق. ^{۱۶} او، ائسرائيل خالقينين چوخلاريني، رب، تاريسينا سارى دؤندرجه جك. ^{۱۷} او، رببن قاباغيندا، ائليا پيغمبرئن روحى و قووتى ائتن گده جك. اله كى، آتالارين اوزكرفنى اوشاقلارا سارى دؤندرستن، و ياغى لره اؤيرتسن كى آتالارى كئمى ربي سوسنلر. اله كى، رب اوچون حاضير بئر خالق آماده اله سنن.» ^{۱۸} زكريا ملكدن سوروشدى: «من بونى هاردان بئئتم؟ چونكى من قوجا آدامين بئري يم، ارواديم دا ياشلى دير.» ^{۱۹} ملك جاواب وردى: «من جبرائلم كى تارينين حوضوروندا دورورام. گؤندرئلمئشم كى، سن ائتن دانيشيب، سنه بو خوش خبرى ورم. ^{۲۰} باخ، بو شيلر اولان گونه قدر، لال اولاجاقسان و دانيشماغا قادئر اولماياجاقسان. چونكى منئم سؤزلرئمه كى واختيندا يرئنه يتئشه جك ائنانمادين.»

^{۲۱} بو ارادا خالق زكريانى گؤزله يئرئلر، و اونون بو قدر معبدئن قودسوندا يوبانماسيندان تعجبوب اله يئرئلر. ^{۲۲} زكريا ائشيه چيخاندا، اولارائنان دانيشا بئلمئردى. اولار بئلدئلر كى او، معبدئن قودسوندا بئر رؤيا گؤروب، چونكى فقط ائشاره اله يئردى، و دانيشماغا قادئر ديئلدى. ^{۲۳} خئدمت اله دئيبى گونلرى قورتارانندان سورا، زكريا اوئنه قايتدى.

^{۲۴} او گونلردن سورا اروادى التزابت بويلى اولوب، بش آى اؤزونى گئزلتدى. او ديئردي: ^{۲۵} «رب بو ائشى منه گؤروب. او بو گونلرده منه مرحمت نظرئنى ساليب و ذلئل لئيمى خالقين آراسيندان گؤتورب.»

عئسانين آنادان اولماسى خبر وئرلر

^{۲۶} التزابتن بويلوگونون آلتينجى آييندا جبرائيل ملك، تارى طرفئندن، جلئل وئلايتئنده كى ناصره شهرئنه، ^{۲۷} مريم آديندا بئر باكئره قيزين يانينا گؤندرئلدى. مريم يوستف آديندا بئر كئشئنن نئشانلىسى ائدى. يوستف، داوود پادشاهين نسلئندن ائدى. ^{۲۸} ملك مريمئن يانينا گدئب ددى: «سالام، اى مرحمت اولونوموش! رب سن ائئن دئر.» ^{۲۹} آما مريم مله يئن دئيبى سؤزلردن چوخ

ننگاران اولوب، ائسته يئردى كى آنلايا، بو نجور سالاملاشماقدير. ^{۳۰} ملك اونا ددى: «مریم، قورخما. چونكى تارينين يانيندا مرحمت تاپيپسان. ^{۳۱} باخ، بويلى اولوب بئر اوغول دوغاجاقسان، و اونون آدينى عئسا قوياجاقسان. ^{۳۲} او، بؤيوك بئر آدام اولاجاق و حاق-تاعالانين اوغلى چاغيريلاجاق. رب تارى اونا، آتاسى داوود پادشاهين تختنى وره جك. ^{۳۳} و او، يعقوبون نسلئنه ابده كئمى سلطنت الئيه جك و اونون پادشاهليغينين آخيري اولماياجاق.» ^{۳۴} مریم ملكدن سوروشدى: «بو نجور اول بئلر، من كى، باكئره يم؟» ^{۳۵} ملك جاواب ورئب ددى: «تارينين موقدس روحى، سنن اوستونه نازل اولاجاق و حاق-تاعالانين قودرتى سنه كؤلگه سالاجاق. اونون اوچون ده سنن دوغاجاقين اوشاق، موقدس و تارينين اوغلى دينله جك. ^{۳۶} باخ، سنن قوچومون الئزابت ده، بو قوجا زامانيندا بئر اوغولا بويلودور. او كى، اونون حاقيندا سونسوز ديئردئر، ائندى آلتينجى آيىنى كچئردئر. ^{۳۷} چونكى تارينين يانيندا، قيرى مومكون بئر شى يوخدور.» ^{۳۸} مریم ددى: «باخ، من ربئن كنئرى يم. قوى منه ددئئن كئمى اولسون.» ملك مریمئن يانيندا گتدى.

مریم الئزابتئن گوروشويونه گدئر

^{۳۹} او گونلرده مریم قالخيب، تله سه-تله سه داغليق بؤلگه سئنده اولان يهودئيه نئن بئر شهرئنه گتدى. ^{۴۰} او زكريانين اوئنه گئرئب، الئزابته سالام وردى. ^{۴۱} الئزابت مریمئن سالاميني ائشئن زامان، اوشاغى قارينيندا ترپئشدى. الئزابت تارينين موقدس روحوندا دولوب، ^{۴۲} اوجا سس ائنن، ددى: «سن آروادلار آراسيندا بختورسن، قاريندا اولان اوشاق دا بختوردئر! ^{۴۳} من كئم كى، ربئمئن آناسى منئم يانيدا گلئسن! ^{۴۴} چونكى سنن سالامين سسى قولايغما يتئشن واخت، اوشاق قارينيدا شادليقدان ترپئشدى. ^{۴۵} خوش او آروادين حالينا كى، ائناندى ربئن طرفئندن اونا ديئلن سؤز، يرئنه يتئشه جك!»

مریمئن نغمه سى

^{۴۶} مریم ددى:

«منئم جانيم، ربى اوجالدير.

^{۴۷} و روحوم منى قورتاران تاريدا، شادليق الئير.

^{۴۸} چونكى او، كنئرنئن حقئر حالينا، مرحمت نظرى ساليب.

بوندا سوراء، نسللرئن هاميسى منه بختور دئيه جكلر.

٤٩ چونكى او كى، قاندر دئر، منئم اوچون بؤيوك ائشلىر گؤروب.
اونون آدى موقدس دئر!

٥٠ اونون رحمتى، نسل به نسل،

اوندان قورخانلار و اونا حؤرمته اله ينلر اوچون دئر.

٥١ او اؤز قولى ائن، قودرتلى ائشلىر گؤرسه دئب،

او آداملارى كى اوزكترنده اولان فنكترلده مغروردورلار داغيديب؛

٥٢ قودرتلى آداملارى تختلرندن آشاغى چكئب،

باشى آشاغى اولان آداملارى دا اوجالديب.

٥٣ آج آداملارى ياخشى شيلرائنن دويوروب،

وارلى آداملارى دا آلى-بوش قايتاريب.

٥٤ او اؤز رحمتنى يادينا ساليب،

اؤز قولى ائسرائيله كومك اله يئب،

٥٥ اله اوجور كى آتالريميز،

اابراهئم پيغمبر و اونون نسلنه وعده وردى كى، ابده كئمى بوجور

اله سن.

٥٦ مريم اوچ آياقذر الزابتن يانيندا قالدى، اوندان سورا اوئنه قايتيدى.

تعمد ورن يحيانين دونيايا گلمه سى

٥٧ الزابتن دوغوم واختى يتئشدى و او، بئر اوغلان دوغدى. ٥٨ اونون قونشولارى و قوحوملارى ائشئتدئر كى، رب اونا بؤيوك بئر مرحمت گؤرسه دئب و اونون شادليق اله دئر.

٥٩ سگئرئنجى گون گلدئر كى، اوشاغى ختنه اله سنلر و ائسته يئر دئر كى، آتاسينين آدينا گؤره، اوشاغين آدينى زكريا قويسونلار. ٦٠ اما اوشاغين آناسى جاواب ورتب ددى: «بوخ! اونون آدى يحيى اولاجاق!» ٦١ اونا دئرلر: «سنن قوحوملارينين آراسيندا، هچ كئمن بله بئر آدى يوخدور.» ٦٢ اولار اوشاغين آتاسيندان ائشاره ائن سوروشدولار كى، اوشاغين آدينى نه قويماق ائسته يئر. ٦٣ زكريا بئر يازى تخته سى ائسته دى و تخته نئن اوستونده يازدى: «اونون آدى يحيىدير.» هامى حيران قالدى. ٦٤ بئردن زكريانين دئلى آچيلدى و تارييا حمد اله يئب دانيشماغا باشلادى. ٦٥ اولارين قونشولارينين هاميسينين جانينا، قورخى دوشدى. بوتون يهودئيه داغليغيندا، خالق بو شيلرئن هاميسينين

حاقیندا دانیشیردیلار. ^{۶۱} و بولاری ایشندن هر کس اؤز اورهیننده دیردی: «بو اوشاق، نجور بر آدم اولاجاق؟» چونکی ربّن آلی اونونان ائدی.

زکریانین نبئلئک الههسی

^{۶۷} اوشاغین آتاسی زکریا، تارینین موقدّس روحی ائنن دولدی و نبئلئک اِلَه یئب ددی:

^{۶۸} «اِسْراییلئن تاریمی رب، موبارک اولسون،

چونکی اؤز خالقینین کؤمه یئنه گلئب اولاری خئلاص اِلَه یئب.

^{۶۹} او اؤز قولی داوود پادشاهین نسلئندن،

بئزئم اوچون قودرتلی بر نئجات ورن میدانا گؤندرئب.

^{۷۰} نجه کی چوخ قدئمدن،

اؤز موقدّس پیغمبرلرئئنن دئلئندن دئمئشدر کی،

^{۷۱} بئزی دوشمنلرئئمئزن،

و بئزدن نئفرت اِلَه یئلرئن هامیسینین اَلئندن، قورتارسین،

^{۷۲} اِلَه کی، آتالاریمیزا وعده وردئی رحمتی گؤرسدسن،

و اؤز موقدّس عهدئنی یادینا سالسین؛

^{۷۳} و او آندی کی،

آتامیز ابراهئمہ ائچدی یرئنه یتئرسئن،

^{۷۴} کی بئزی دوشمنلرئئمئزن اَلئندن قورتاریب،

قادر اِلَه سن کی، اونا قورخوسوز خئدمت اِلَه یک؛

^{۷۵} بوتون عؤمروموزی، اونون حوضوروندا،

قدّوسئیت و صالحلئک ائنن.

^{۷۶} سن ای اوشاق، حاق-تاعالانین پیغمبری چاغیریلجاجقان.

چونکی سن ربّن قاباغیندا گده جکسن، اِلَه کی اونون یوللارینی

حاضر لاییب،

^{۷۷} اونون خالقینا نئجات معرفتئی وره سن کی،

اولار، گوناھلارینین باغیشلانماسی ائنن، نئجات تاپاجاقلار.

^{۷۸} تاریمیزین مرحمتئنه گؤره دئر کی،

سحر چیخان گون، گؤیدن بئزه گلہ جک،

^{۷۹} اِلَه کی، قارانلیقدا و اولوم کؤلگه سئنده اوتورانلارا، ائشیق ورسئن،

و بئزئم قدملرئمزى، صلوح و سالاماتلىق يولونا هئدايت إله سئن.»^{۸۰} او اوشاق بؤيويوب، روحدا قوؤتله نئردى و ائسرائىل خالقينين آراسيندا ظوهور إلهين گونه قدر، چؤللرده ياشايردى.

۲

عئسا مستحئن آنادان اولماسى

۱ او گونلرده روم ائمپراطورى اوغوسطوسدان امر گلدى كى، روم ائمپراطورلوغوندا ياشايان خالقين هاميسى، گرگ سايليب دفتلره كچئلسئن. ۲ بو خالق سايلماسى، اولكى سايلما ائدى كى، گرئنئوسون سورئيه ده والى اولدوغى زاماندا، باش وردى. ۳ هر كس آدينى دفتره كچئتمك اوچون، اؤز شهرئنه گئدى. ۴ يوسئف ده، ناصئره شهرئندن كى جئلل وئلايتئنده ائدى چيخيب، يهودئيه وئلايتئنه، بيت لجم آديندا اولان، داوود پادشاهين شهرئنه گلدى، چونكى او داوود پادشاهين نسلئندن ائدى. ۵ يوسئف بويلى اولان نئشانلىسى، مريمى ده اؤزى ائنن آپاردى كى آدلاريني دفتره كچئرتسئلر. ۶ اوردا اولدوقلارى زامان مريمئن دوغما واختى يئتئشدى. ۷ مريم اولكى اوشاقيني كى اوغلان ائدى دوغدى. اونى قونداغا بله يئب آخوردا ياتيرتدى، چونكى اولار اوچون مهمانخانادا ير يوخ ائدى.

چوبانلار و ملكلر

۸ او منطقه ده چؤلده چوبانلار وار ائدئلر كى، گجه لر سورولرئئنن كئشئئنى چكئردئلر. ۹ رئين بئر مله يى اولارا ظاهر اولدى و رئين جلالى اولارين اطرافيني، ائشيق ائنان دولدوردى. اولارى، بؤيوك بئر قورخى بورودى. ۱۰ ملك اولارا ددى: «قورخمايىن. چونكى من سئزه بؤيوك بئر شادلىقين خوش خبرئى گئترمئشم كى، خالقين هاميسى اوچون اولاجاق ۱۱. چونكى بو گون داوود پادشاهين شهرئنده، سئزئن اوچون بئر نئجات ورن دوغولدى كى، وعده ورنلن رب مسئح دئر. ۱۲ سئزه علامت بودور؛ قونداغا بلئمئش و آخوردا ياتميش بئر كؤرپه تاپاجاقسىز.» ۱۳ بئردن بئر او ملك ائنن، بؤيوك بئر گؤى لشكرى ملكلردن گؤروندى. اولار تارييا، حمد إلهيه-إلهيه دئردئلر:

۱۴ «لاپ اوجالاردا اولان تارييا جلال،

و پر اوزونده، او آدمالار آراسیندا کی تارى اولاردان راضى دیر، صولح و
سالاماتلىق اولسون.»

^{۱۵} ملکر چوبانلارین یانیندان گۆیه قالخاندان سورا، چوبانلار بئریئرلرئنه
ددئلر: «گلئ، بیت لِحِم شهرئنه گِدک و ربَّئ بئزه بئلدئردئى، بو اولان واقئعهنى
گۆرک.» ^{۱۶} چوبانلار تلهسه-تلهسه گتدئلر و مریمی، یوسئفی و آخوردایتمیش
کۆرپهنى تاپدیلار. ^{۱۷} کۆرپهنى گۆزئندن سورا، بو کۆرپه حاقیندا اولارا دئیلن
سۆزى، یایدیلار. ^{۱۸} چوبانلارین دانیشیقلاربنى ایشئدنلرئن هامیسی، حیران
قالدیلار. ^{۱۹} آما مریم بو شیلرئن هامیسینى یادیندا ساخلایب، اوره یئنده اولارا
فئکئرله شئردى. ^{۲۰} چوبانلار قاییتدیلار و ایشئدنکلى و گۆردوکلى هر شی
اچون، تارىیا حمد و شوکور اِله یئردئلر، چونکی اولارا دئیلن هر شی یرئنه
یتئشمئشدى.

عئسا معبدده ربّه تقدئم اولونور

^{۲۱} سَکَّرئنجى گونى قورتارانندان سورا، اوشاغى ختنه اِله یئب، آدینى عئسا
قويدولار. اله او آد کى، اوشاق آناسینین قارینندا، قویولمامیشدان قاباق ملک
واسئطهسى ائئن ورئلمئشدى.

^{۲۲} موسانین شرئعتئنه گۆره، اولارین طهارت گونلرى قورتارانندان سورا،
یوسئف و مریم اوشاغى اورشلئم شهرئنه گتئردئلر کى، اونى ربّه تقدئم اِله سئئلر.
^{۲۳} نجه کى، ربَّئ شرئعتئنده ده، یازیلیب: «آناسینین قارینندان، اولده دوغولان
هر اوغلان اوشاق، گرک ربّه وَقَف اولونسون.» ^{۲۴} و ربَّئ شرئعتئنده دئیلدئى
سۆزه گۆره، «بئر جوت قومرونى و یا ائکى گۆیرچئن بالاسینى، قوربان آدیندا
تقدئم اِله سئئلر.»

^{۲۵} اوزامان اورشلئمده شمعون آدیندا، صالح و دئندار بئر کئشى وار ائدى کى،
ائسرائیل اچون موعود اولان مسئحئن ظوهورونى گۆزله یئردى؛ و تارینین
موقدَّس روحى اونون اوستونده ائدى. ^{۲۶} موقدَّس روح اونا بئلدئرمئشدى کى،
ربَّئ مسئحئنى گۆرمدن قاباق، اولوم اوزونى گۆرمه یه جک. ^{۲۷} شمعون تارینین
روحونون هئدايتى ائئن، معبده گلدى. اوندا کى، اوشاغین آتا-آناسى، کۆرپه
عئسانى ائچهرى گتئردئلر کى اونون حاقیندا شرئعتئن رسمئنه گۆره عمل
اِله سئئلر. ^{۲۸} شمعون اوشاغى قوجاغینا آلدى و تارىیا حمد اِله یئب ددى:

^{۲۹} «یا رب، وردئین سۆزه گۆره، ائندى

بو قولونی آراملیق ائچئنده مورخص اله.

^{۲۰} چونکی گؤزلرئم سنئن نئجاتینی گؤروب،

^{۳۱} او نئجاتی کی، بوتون خالقین حوزوروندا حاضرلایبسان؛

^{۳۲} او ائشیق کی، حقیقتی قیری یهودئلره آشکاره الهمک،

و سنئن خالقین ائسرائیلله جلال ورمک اوچون دئر.»

^{۳۳} اوشاغین آتا-آناسی عئسانین حاقیندا دیتلن سؤزلردن حیران قالدیلار.

^{۳۴} شمعون اولارا خیئر-دوعا الہیئب، اوشاغین آناسی مریمه ددی: «باخ، بو

کؤرپه ائسرائیلده بئر چوخ آدمالارین بیخیلیب قالخماسینا گؤره، تعین

اولونوب. بو کؤرپه بئر علامت دئر کی اونون ضئدئنه قالخاجاقلار، ^{۳۵} اله کی،

چوخ آدمالارین اوره یئنده کی، فنکئرلر آشکار اولسون. سنئن ده جانینی بئر

قیلینج پارچالایاجاق.»

^{۳۶} اوردا نبئلئک الہین قوجا بئر آرواد وار ائدی کی اونون آدی آنا ائدی. آنا

آشر قبئله سئندن، فنوعئلن قیزی ائدی. او، قیزلیغیندان سورا ییدی ائل، آری

ائئن یاشامیشدی. ^{۳۷} اوندان سورا دا، هشتاد دؤرد یاشیناجاق، دول قالمیشدی.

آنا معبددن هج وخت آیریلمایب، گجه-گوندوز دوعا و اوروج ائنان تاریخی

پرستئش الہیئردی. ^{۳۸} آنا الہ او ساعات گلئب، تاریا شوکور الہدی و اوشاغین

حاقیندا، اورشلئمئن خئلاصینی گؤزلهین، آدمالارین هامیسی ائئن دانیشدی.

^{۳۹} یوسف و مریم ربئن شرئعتئنده امر اولونان شیلرئن هامیسینی قورتارانان

سورا، اؤز شهرلری ناصره یه کی جلئل وئلایتئنده ائدی قاییتدیلار. ^{۴۰} او اوشاق

بؤویوب قوؤنله نئردی. حئکمت ائئن دولوردی و تارینین یانیندا عزئز ائدی.

عئسا معبدده

^{۴۱} عئسانین آتا-آناسی، هر ائل یهودئرلئن پاسخا بایرامیندا، اورشلئم شهرئنه

گدئردئر. ^{۴۲} عئسانین اون ائکی یاشی اولاندا، بایرام رسمئنه گؤره اورشلئمہ

گتدئر. ^{۴۳} بایرام گونلری قورتاریب اولرئنه قایداندا، اوغلان اوشاق عئسا،

اورشلئمده قالدی. اونون آتا-آناسینین بوندان خبرلری یوخ ائدی. ^{۴۴} الہ گومان

الہیئردئر کی، عئسا، کاروان ائنان گلئر. بئر گونلوک یول گدندن سورا، اونو

قوحوملار و تانیشلار آراسیندا اختارماغا باشلادیلار. ^{۴۵} اونو تاپمایان زمان

آختارا-آختارا اورشلئمہ قاییتدیلار. ^{۴۶} اوچ گوندن سورا، عئسانی معبدده

تاپدیلار. او، موئلملرئن آراسیندا اوتورموشدی و اولارا قولاق آسیب، اولاردان

سوال سوروشوردی. ^{۴۷} اونون ددئکلرئنی ایشئدن آداملارین هامیسی، اونون آنلاماقیندان و جاوابلاریندان تعجوب إلهیئردئلر. ^{۴۸} عئسانین آتا-آناسی اونو گؤرنده مات قالدیلار. آناسی اونا ددی: «اوغول، نه اوچون بئز ائین بوجور رفتار إلهدئن؟ باخ، آتان ائنان من، چوخ نئگاران اولوب سنی آختاریردییق.» ^{۴۹} عئسا اولارا ددی: «منی نه اوچون آختاریردیز؟ مگر بئلمئردئز کی، من گرک آتامین ائنده اولام؟» ^{۵۰} آما اولار، عئسانین ددئی سؤزی باشا دوشمه دئلر. ^{۵۱} سورا عئسا اولارائنان یولا دوشوب، ناصئره شهرئنه گتدی. او اولارین سؤزونه قولاق آسیردی. اونون آناسی، بو شیلرئن هامیسینی اوره یئنده ساخلاییردی.

^{۵۲} عئسا حئکمتده و قامتده بؤیویوردی. او، هم تاری یانیندا، هم ده آداملار یانیندا، عزئز ائدی.

۳

یحیا ربئن یولونی حاضیرلاییر

^۱ روم ائمپراطوری، تئبرئیوسون حؤکمرانلیغینین اون بئشئنجی ائلئنده، او زامان کی، پونطئیوس پئلاط یهودئییه وئلایتئئن والئسی ائدی، هئرود جلئل وئلایتئئن حاکمی ائدی، اونون قارداشی فئلئپوس ائتورایا و تئراخونئئس وئلایتلرئئن حاکمی ائدی، لئسانئیاس آبلئئئیا وئلایتئئن حاکمی ائدی، ^۲ و حئئا ائین، قیافا دا لاپ بؤیوک کاهئنلر ائدئر، تارینین کلامی چؤلده، زکریانین اوغلی یحیا یا گلدی. ^۳ یحیا، اوردون چایینین اطرافیندا کی، منطقه لرئن هامیسینی گزئب آداملارا اعلان إلهیئردی کی، گوناھلارینین باغیشلانماسی اوچون، تۆوبه إلهیئب تعمئد قوسلی آلسینلار. ^۴ نجه کی، إشعیا پیغمبرئن سؤزلرئئن کتتابیندا یازیلیب:

«بئر آدام چؤلده جار چکئر؛

ربئن یولونی حاضیرلایین،

اونون یوللارینی دوز إلهیئن.

^۵ بوتون دره لر دولاجاق، بوتون داغ-تپه آچالاجاق،

ایری یوللار دوز اولاجاق، کله-کۆتور یوللار هامار اولاجاق.

^۶ و بوتون بشر تارینین نئجاتینی، گۆره جکلر.»

۷ یحیا، تعمند آلماق اوچون اونون یانینا گلن جاماعاتا، دیئردی: «ای افعتلر نسللی! سئزی کئم آبیق سالدی کی گلهجک قَضْبِدن قاچاسیز؟! ^۸ اله ائشدر گورون کی گورسن سن، دوغورودان دا تۆوبه الهیئبسنر. اؤز اؤزوزه دمهین "بئرم آتامیز، ائبراهئم پیغمبر دئر". چونکی بونی سئزه دیئرم، تاری قادردئر کی، بو داشلاردان ائبراهئمه اؤولاد یاراتسین. ^۹ حتا اله ائندی ده بالتا، آغاجلارین کؤکونه یاتیپ. هر آغاج یاخشی ثمره ورمسه، گسئلئب اودا آتیلار.»

۱۰ جاماعات یحیدان سوروشدی: «بئز نه إلهیک؟» ^{۱۱} یحیا جاواب ورئب ددی: «ائکی کؤینه پی اولان آدم، بئرئی اونا ورسئن کی، کؤینه پی یوخدور. یمه پی اولان آدم دا، بوجور إله سن.» ^{۱۲} باج ییغانلار دا، تعمند آلماق اوچون، اونون یانینا گلئب دئتلر: «اوستاد، بئز نه إلهیک؟» ^{۱۳} یحیا اولارا ددی: «موعیئ اولونموش اندازهدن آرتیق، خراج آلماین.» ^{۱۴} سربازلار دا یحیدان سوروشدولار: «بئز نه الهیک؟» اولارا ددی: «زورائنان، هج کئمدن پول آلماین. یالاندان بؤهتان وورمایین. آلدیغیز موزده قانع اولون.»

۱۵ اله او حالدا کی خالقین گۆزی یولدا ائدی و هر کس یحیانین حاقیندا اؤز اوره یئنده فنکئرله شئردی کی گوره سن یحیا، وعده ورئلن مسئحدئر یا یوخ؛ ^{۱۶} یحیا هامیسینا جاواب ورئب ددی: «من سئزی سو ائئن تعمند ورئرم، آما او کی مندن قودرتلی دئر گلئر. او کی، من اونون باشماغینین باغینی دا آچماغا لایئق دئیلم. او، سئزی تارینین موقدس روحی و اود ائنان تعمند وره جک. ^{۱۷} اونون شنه سی آئنده دئر اله کی اؤز خرمنئی سووروب، بوغدان ی انبارینا ییغسین. آما سامانی سؤنمه یین اود ائنان یان دیراجاق.»

۱۸ إله بوجور یحیا، بئر چوخ آیری نصحت لر ائئن، خالقا بو خوش خبری اعلان إله یئردی. ^{۱۹} آما هرود حاکئم چونکی، اؤز قارداشینین آروادی هرودئاس ائنان اولئمئشدی و بوتون پئس ائشدری اوچون ده کی گورموشدی، یحیانین طرفئندن دانلاق آلتیندا ائدی، ^{۲۰} هرود، یحیانی زئنداننا سالیب، پئس ائشدرئنه بو پئس ائشی ده آرتیردی.

۲۱ او واخت کی خالقین هامیسی، تعمند آلیردیلار، عئسا دا تعمند آلمیشدی و دوعا إله یئردی کی گؤیلر آچیلدی و ^{۲۲} تارینین موقدس روحی، جئسمانی شکئلده گؤیرچئن کئمی، عئسانین اوستونه ائدی و گؤیدن بئر سس گلئب ددی: «سن منئم عزئر اوغلومسان، سندن چوخ راضی یام.»

۲۳ عئسا، اؤز خئدمتئنه باشلادیغی زامان، اوتوز یاشلاریندا ائدی. خالق اونی

یوسئفنن اوغلی بئلئردی و یوسئف عئلی نئن اوغلی ائدی. ^{۲۴} عئلی مئا اوغلی، مئا دا لاوی اوغلی، لاوی ده ملکی اوغلی، ملکی ده یانای اوغلی، یانای دا یوسئف اوغلی ائدی ^{۲۵} یوسئف ماتانتیا اوغلی، ماتانتیا دا عاموس اوغلی، عاموس دا ناحوم اوغلی، ناحوم دا جسی اوغلی، جسی ده ناقای اوغلی ائدی، ^{۲۶} ناقای مآت اوغلی، مآت دا ماتانتیاس اوغلی، ماتانتیاس دا شئعی اوغلی، شئعی ده یوسئک اوغلی، یوسئک ده یهودا اوغلی ائدی ^{۲۷} یهودا یوحنا اوغلی، یوحنا دا رئسا اوغلی، رئسا دا زروبائیل اوغلی، زروبائیل ده سعلتی ال اوغلی، سعلتی ال ده نیری اوغلی ائدی، ^{۲۸} نیری ملکی اوغلی، ملکی ده آدی اوغلی، آدی ده کوسام اوغلی، کوسام دا المادام اوغلی، المادام دا عئر اوغلی ائدی ^{۲۹} عئر یوسیا اوغلی، یوسیا دا العیزر اوغلی، العیزر ده یورئم اوغلی، یورئم ده مآتات اوغلی، مآتات دا لاوی اوغلی ائدی، ^{۳۰} لاوی شمعون اوغلی، شمعون دا یهودا اوغلی، یهودا دا یوسئف اوغلی، یوسئف ده یونام اوغلی، یونام دا ایلقئم اوغلی ائدی، ^{۳۱} ایلقئم مثلثیا اوغلی، مثلثیا دا مئا اوغلی، مئا دا مآتاتا اوغلی، مآتاتا دا ناتان اوغلی، ناتان دا داوود پادشاهین اوغلی ائدی، ^{۳۲} داوود یسه اوغلی، یسه ده عوبئد اوغلی، عوبئد ده بوغز اوغلی، بوغز ده سلمون اوغلی، سلمون دا نخشون اوغلی ائدی، ^{۳۳} نخشون عمئناداب اوغلی، عمئناداب دا آدمئن اوغلی، آدمئن ده آرنی اوغلی، آرنی ده خصرون اوغلی، خصرون ده پریص اوغلی، پریص ده یهودا اوغلی ائدی، ^{۳۴} یهودا یعقوب اوغلی، یعقوب دا ائسحاق اوغلی، ائسحاق دا ائبراهئم اوغلی، ائبراهئم ده تریخ اوغلی، تریخ ده ناخور اوغلی ائدی، ^{۳۵} ناخور سروگ اوغلی، سروگ ده ریو اوغلی، ریو ده فالک اوغلی، فالک ده عبر اوغلی، عبر ده سلع اوغلی ائدی، ^{۳۶} سلع کئنان اوغلی، کئنان دا آرفکشد اوغلی، آرفکشد ده سام اوغلی، سام دا نوح اوغلی، نوح دا لیمک اوغلی ائدی، ^{۳۷} لیمک متوشلخ اوغلی، متوشلخ ده حنوخ اوغلی، حنوخ دا یارد اوغلی، یارد ده مهل له لیل اوغلی، مهل له لیل ده کئنان اوغلی ائدی، ^{۳۸} کئنان انوش اوغلی، انوش دا سیت اوغلی، سیت ده آدم اوغلی، آدم ده تارینین اوغلی ائدی.

۴

عئسانین ائمتاحان اولونماسی

^۱ عئسا تارینین موقدس روحوندان دولی، اوردون چابیندان قاییتدی و تارینین

روحى طرفئندىن چۆلە آپارىلدى. ^۲ او، قىرخ گون ائبلئس طرفئندىن ائمتاحان اولوندى. عئسا او گونلردە ھېچ بئرشى يىمەدى. او گونلرئن آخىرىندا، آج ائدى. ^۳ ائبلئس اونا ددى: «اگر سن تارىنين اوغلوسان، امر الە كى، بو داش چۆرەيە دؤنسون.» ^۴ عئسا اونون جاوابىندا ددى: «تؤورات كئتابىندا يازىلىپ كى، آدم، آنجاق چۆرك ائنى ياشاماز.»

^۵ ائبلئس عئسانى اوجا بئر يره آپارىپ، بئر آندا دونيانين بوتون پادشاهلىغلاريني اونا گؤرسدئب ^۶ ددى: «بوتون بو قودرتى و اولارين جلاليني سنە ورەرم؛ چونكى بو منە تاپشيريلىپ و من ھر كئمه ائستەسم، اونا ورەرم. ^۷ بونا گۆرە، اگر سن منى پرستئش الئيه سن، بولارين ھاميسى سنن اولاجاق.» ^۸ عئسا جاواب ورتب ددى: «تؤورات كئتابىندا يازىلىپ كى،

"رب تارىنى پرستئش الە،

و فقط اونا، قوللوق الە."»

^۹ ائبلئس، عئسانى اورشلئم شھرئنه آپاردى و اونى معبدن لاپ اوجا يرئنه قويوب، اونا ددى: «اگر سن تارىنين اوغلوسان، اؤزونى بوردان آشاغى آت. ^{۱۰} چونكى داوودون زبور كئتابىندا يازىلىپ:

"او، سنن حاقىندا ملكرئنه امر الئيه جك كى،

سنى حىفظ الە سئنلر."

^{۱۱} و "اولار سنى آلرى اوستونده گؤتوره جكر،

اولماي كى، آياغىن بئر داشا ديسئن."»

^{۱۲} عئسا جاوابىندا اونا ددى: «تؤورات دا ديئلب كى، رب تارىنى ائمتاحان الەمه.» ^{۱۳} ائبلئس بو ائمتاحانلارين ھاميسىنى قورتاراندىن سورا، بئر آيرى فرصت تاپاناجاق عئسانين يانيندىن آيرىلدى.

عئسا خئدمتئنى باشلاير

^{۱۴} عئسا تارىنين روحونون قووتئنده، جئل وئلايتئنه قايتدى. اونون خبرى دؤره اطراف يرلرئن ھاميسىندا يايىلدى. ^{۱۵} عئسا، اولارين عئبادتگاھلاريندا، تعلقم ورتدى، ھامى دا اونى تعرفلەيئردى.

ناصره خالقى عئسانى رد الە يئرلر

^{۱۶} عئسا بؤيودويى ير، ناصره شھرئنه گلدى. او اؤز رسمئنه گۆرە، يھودلرئن موقدس شنبە گونوندا، عئبادتگاھا گئردى و تارىنين كلامىنى اوخوماق اوچون

آياغا قالخدى. ^{۱۷} اونا اِسْعيا پيغمبرئن طومارى ورتلدى. طومارى آچيب، بو سۆزلر يازيلان پرى تاپدى كى، بويورور:

^{۱۸} «رَبَّنْ رُوحِ اوستومده دئر؛

چونكى او منى تعين اِله يئب كى،

يوخسوللارا خوش خبرى اعلان اِله يم.

منى گؤندرئب كى، اسرلره آزاد اولاجاقلاريني،

كورلارا گؤزلرئتنن آچيلاجاغيني اعلان اِله يم،

مظلوملارى دا خئلاص اِله يم،

^{۱۹} و رَبَّنْ لوطف ائلئنى، اعلان اِله يم.»

^{۲۰} عئسا طومارى باغلادى و عئبادتگاهين خئدمتچى سننه ورتب اوتوردى.

عئبادتگاه دا اولانلارين هاميسينين گؤزى، اوندا ائدى. ^{۲۱} عئسا اولارا دانيشماغا

باشلاييب ددى: «بو گون بو موقدس يازى، اِشئتدئئز واخت يرئنه يتئشدى.»

^{۲۲} هامى عئسانين حاقيندا ياخشى سؤزلر ديئب، اونون آغز يندان چيخان

لوطفلى سؤزلره حيران قالميشديلار. اولار ديئدئلر: «مگر بو، يوسئفن اوغلى

ديئل؟» ^{۲۳} عئسا اولارا ددى: «البتّه كى سئز بو مثلى منه دئيه جكسئز، ”اى

طئب، اؤزوني شفا ورا! كفرنحوم شهرئنده اِله دئئئن ائشلىرى، اِشئتدئئمئز

كئمى بوردا، اؤز وطنئنده ده اِله!“» ^{۲۴} و ددى: «دوغروسونى سئزه ديئر، هچ

بئر پيغمبر اؤز وطنئنده قبول اولماز. ^{۲۵} حقتقى سئزه ديئر كى، ائليا پيغمبرئن

زامانيندا او واخت كى، گؤيلر اوچ ائل، آلتى آى باغلانيب اؤلكه نئن هاميسيندا

بؤيوك بئر قحطى اولدى، ائسرائئلده بئر چوخ دول آرواد وار ائدى. ^{۲۶} آما ائليا

پيغمبر اولارين هچ بئرئتنن يانينا گؤندرئلمه دى، فقط صئدون منطقه سنئن

ضاريتا شهرئنده اولان دول آروادين يانينا گؤندرئلدى. ^{۲۷} اِشع پيغمبرئن

زامانيندا دا ائسرائئلده چوخ جوداملى وار ائدى، آما اولاردان هچ بئر شفا

تاپمادى، مگر سورئيه لى نَعمان. ^{۲۸} عئبادتگاه دا اولانلارين هاميسى، بو سؤزلرى

اِشئتن واخت حئرص لئندئر. ^{۲۹} اولار قالخيب عئسانى شهردن چيخارديب، او

داغين تئئنه آپارديلار كى، شهرلى اونون اوستونده بئنا اولموشدى، اله كى

عئسانى اوردان آشاغى آتسينلار. ^{۳۰} آما عئسا اولارين آراسيندان كِچئب گئدى.

عئسا ائبلئس روحا توتولموش بئر آدمى شفا ورتئر

^{۳۱} عئسا جئل وئلايتئتنن كفرنحوم، شهرئنه گئدى. او شنبه گونلرئنده اولارا

تعلّم ورتدی. ۳۲ اولار اونون تعلّمثندن مات قالمیشدیلار، چونکی اونون سؤزونده قودرت وارائدی. ۳۳ عبّادتگاه دا ائبلئس روحا توتولموش بئر کئشی وارائدی کی، خبئث بئر روح اوئی اسئر إلهمئشدی. او اوجا سس ائئن باغیردی: «ای ناصئرله عئسا، بئر ائئن نه ائئن وار؟ بئری هلاک إلهمک اوچون گئئسن؟ سنن کئم اولدوغونی بئلئرّم؛ سن تارئین موقّسی سن!» ۳۵ آما عئسا اونا آجیقلائیب ددی: «ساکئت اول، بو آدامان چیخ!» او ائبلئس روح، کئشئی اورتادا یره چیریب، اونا هچ بئر ضرر ورمه دن اوندان إشئیه چیخدی. ۳۶ هامی تعجّوب الهیئب، بئر بئرلرئنه دیئرئئر: «بو نجور بئر کلامدیر؟! خبئث روحلارا قودرت و قووت ائئن امر إلهیئر، اولار دا آداملاردان إشئیه چیخیرلار.» ۳۷ عئسانین شؤهرتی اطرافدا اولان منطقه لرئن هامیسیندا یاییلدی.

عئسا چوخ آداملاری شفا ورت

۳۸ عئسا قالخیب عبّادتگاهدان چیخدی و شمعونون ائونه گلدی. شمعونون قایناناسی ناخوش ائدی و اونون چوخ قیزدیرماسی وار ائدی. اولار او آروادین حاقیندا، عئسایا یالواردیلار. ۳۹ عئسا آروادین باشی اوستونده دوروب، قیزدیرمایا آجیقلانندی. آروادین قیزدیرماسی، گسئلدی و او آندا، قالخیب اولارا خئدمت إلهدی.

۴۰ گون باتان واختدا، او آداملارین هامیسی کی، جوربه جور ناخوشلوقلارا دوچار اولان ناخوشلاری وار ائدی، اولاری عئسانین یانینا گتئرئئر. او دا، آلرئنی اولارین هر بئرئئن اوستونه قویوب، اولارا شفا وردی. ۴۱ اولارین چوخلاریندان، ائبلئس روحلار إشئیه چیخیب، باغیردیلار: «سن تارئین اوغلوسان!» آما عئسا اولارا آجیقلائیب، دانیشماغا ائجازه ورمئدی. چونکی اولار بئلئرئئر کی، عئسا وعده ورتئن مستح دئر.

۴۲ سحر آچیلاندا، عئسا چیخیب خلوت بئر یره گتدی؛ خالق اوئی آختاریردی. اولار عئسا اولان یره گلدئکری واخت، آللشدئر کی، اونون گئمه سئنه مانع اولسونلار، ۴۳ آما عئسا اولارا ددی: «من گرک تارئین پادشاهلیغینین خوش خبرئنی، آیری شهرلره ده یتئرّم. چونکی من بونون اوچون گؤندرئلئمشم.» ۴۴ و یهودئیّه وئلائیئتئن عبّادتگاهلاریندا تعلّم ورتدی.

اولكى شاگئردلر

۱ بئر گون عئسا جنسارت گؤلونون قيراغيندا دورموشدى. جاماعات دا، تارينين كلاميني ائشتمك اوچون عئسانين اطرافينا ييغىلىپ، اوني سيخيشديريرديلار. ۲ عئسا گؤلون قيراغيندا ائكى قاييق گوردى كى؛ باليقچيلار قاييقلاردان چيخىپ، تورلاريني يويوردولار. ۳ قاييقلارين بئرئنه مندى. بو قاييق شمعونون ائدى. عئسا اوندان ائستهدى كى، ساحئلدن بئر آز اوزاقلاشسين. و اوتوروب، قاييغين ائچئندن خالقا تعلقم وردى. ۴ عئسا سؤزوني قورتارانندان سورا شمعونا ددى: «درئن يره سور، و باليق توتماق اوچون تورلاريزى سويآتين.» ۵ شمعون جاوابيندا اونا ددى: «اوستادا! بوتون گجه آللشدئك، هچ بئر شي توتا بئلمه دئك. آما سنئن سؤزونه گوره، تورلارى آتاجاغام.» ۶ بو ائشى گورن زامان چوخلى باليق توتدولار؛ او قدر كى، آز قالميشدى تورلارى ييرتيلسين. ۷ او بئرى قاييقدا اولان شرئكلرئنه ائشاره ايله دئلر كى، گلئب اولارا كؤمك ايله سئلر. اولار دا گلئب هر ائكى قاييغى باليق ائنان دولدوردولار، اوجور كى، قاييقلار باتماغا باشلاديلار. ۸ شمعون پطروس، بوني گورن زامان عئسانين آياقلارينا دوشوب ددى: «يارب، مندن اوزاقلاش، چونكى من گوناھكار بئر كئشئيم.» ۹ چونكى شمعون و اونونان اولانلارين هاميسى توتدوقلارى باليقلار اوچون، مات قالميشديلار. ۱۰ زېدى نئن اوغوللارى، يعقوب ائنان يوحنا دا كى، شمعونون شرئكلرى ائدلر، ايله بو حالدا ائدلر. عئسا شمعونا ددى: «قورخما! بوندان سورا ائسانلارى توتاجاقسان.» ۱۱ اولار قاييقلاريني ساحئله چكدئلر و هر شي آتيب عئسانين داليسيجا، گتدئلر.

عئسا جوداملى بئر آدامى شفا ورئر

۱۲ عئسا شهرلرئن بئرئنده اولاندا، بئر كئشى اونون يانينا گلدى كى، هر يانيني جودام توتموشدى. كئشى عئسانى گورن واخت، اوزى-اوسته يره دوشوب، يالواردى: «يارب، اگر ائستيه سن، منى شفا وره بئلسن.» ۱۳ عئسا ائنى اوزاتدى و اونون اوستونه قويوب ددى: «ائسته يئر، شفا تاپ.» او آندا، آدام جودامدان شفا تاپدى. ۱۴ عئسا اونا تاپشirdى كى، هچ كئمه بئر سؤز دمه سن، آما اونا ددى: «گت اؤزوني معبدئن كاهئنئنه گورسد و شفا تاپديغين اوچون موسا پيغمبرئن بويوردوغى كئمى، قوربان تقدئم ايله كى، اولارا شهادت اولسون.» ۱۵ آما عئسانين حاقيندا خبر، لاپ چوخ ياييلدى؛ بؤيوك جاماعاتلار

اونون سۆزونی ایشتمک و اؤز ناخوشلوقلاریندان شفا تاپماق اوچون اونون یانینا بیغیلیدیلار. ^{۱۶} آما عئسا چوخ واختلار خلوت یرلره گدئب، دوعا ایله یئردی.

بئر ائفلنجئن شفا سی

^{۱۷} عئسانین تعلئم وردئی گونلرئن بئرئنده، فرئی فرقه سنئن عالمیری و دنن عالمیری اوردا اوتورموشدولار. اولار جئل و یهودئی و ئیلائیترئئن کندلرئئن هامیسیندان و اورشلئم شهرئندن گلمئشدلر. رینن قووقی ناخوشلاری شفا ورمک اوچون عئسا ائنن ائدی. ^{۱۸} بو آرادا، بئر نچه کئشی، ائفلنج بئر آدمی، یرئنن ائچئنده گتئرئدلر. اولار آللشئرئدلر کی، اونی ائچهری گتئرئب عئسانین قاباغیندا یره قویسونلار. ^{۱۹} آما جاماعاتین چوخلوقونا گؤره، ائچهری گئرمه یه یول تاپمادیلار، اونا گؤره ده ائین دامینا چیخدیلار و دامین سوفالاری آراسیندان، او ائفلنجی یری ائنن اورتایا، عئسانین قاباغینا اندئرئدلر. ^{۲۰} عئسا اولارین ائمانینی گؤرنده ددی: «کئشی، گوناھلارین باغیشلانندی.» ^{۲۱} تئورات موعلئم لری و فرئسلر اؤزلری ائنن بله فئکئرلشئرئدلر: «بو آدم کئمدئر کی، بله کوفر دانیشیر؟! واحد تاریدان باشقا کئم گوناھلاری باغیشلایا بئلر؟!» ^{۲۲} عئسا اولارین نه فئکئر ایله دئکلرئی بئلب، اولارا جاواب وردی: «نه اوچون اوزکلرئده بله فئکئرلر ایله یئرسئز؟! ^{۲۳} هانسینن دمه بی آسانترئر: «سنن گوناھلارین باغیشلانندی» دمک، یوخسا «قالخ، یری!» دمک؟! ^{۲۴} آما اونا گؤره کی، بئله سئر ائنسان اوغنونون، یر اوزونده گوناھلاری باغیشلاماغا قودرتی وار...» او ائفلنج آداما ددی: «سنه دیئم، قالخ، یرئی گؤتور و اوه گت!» ^{۲۵} او آندا، ائفلنج آدم اولارین گؤزونون قاباغیندا قالخیب، اوستونده یاتدیغی یرئی گؤتوردی و تاریا حمد ائیه-ائیه ائنه گئدی. ^{۲۶} هامی حیرتده قالیب، تاریا حمد ایله یئردئلر و اوجور کی اولارین جانلارینی قورخی بوروموشدی، دئئرئدلر: «بو گون قرئبه ائشئر گؤردوک!»

عئسا لاوئی چاغیریر

^{۲۷} بوندان سورا، عئسا ائشیه چیخیب، لاوی آدیندا، باج بیغان بئر آدمی گؤردی کی، باجخانا دکه سنئده اوتورموشدی. اونا ددی: «دالیمجا گل!» ^{۲۸} لاوی ده، هر شی بوراخیب آیاغا قالخدی و اونون دالیسیجا گئدی. ^{۲۹} لاوی اؤز ائنده عئسا اوچون، بؤیوک بئر قوناقلیق وردی. سوفره باشیندا،

اولار ائنان بئر چوخ باج ييغانلار و آيري آداملار دا وار ائدى. ^{۳۰} فرئسئتلر و اولارين فئرقه سئندن اولان بئر دسته تئورات موعئلم لري، عئسانين شاگئردلرئنه دئئئب ددئلر: «نه اوچون باج ييغانلار و گوناھكار آداملار ائنان يئيب-ائچئرسئز؟!» ^{۳۱} عئسا جاواب وئب اولارا ددى: «صاغ آداملار يوخ، ناخوش آداملار طئبئبه مؤحتاج ديلار. ^{۳۲} من گئمئشم كي، صالح آداملاري يوخ، گوناھكار آداملاري تئوبه يه چاغيرام.»

اوروج حاقيندا سئال

^{۳۳} اولار عئسايا ددئلر: «يحيانين شاگئردلري تيز-تيز اوروچ توتوب، دوعا اله يئرلر. فرئسئتلرئن شاگئردلري ده بله اله يئرلر، اما سنئن شاگئردلرئن يئيب-ائچئرلر.» ^{۳۴} عئسا اولارا ددى: «مگر بي، توي قوناقلارينين يانيندا اولانا جاق، قوناقلارا اوروچ توتدورا بئئرسئز؟ ^{۳۵} اله گونلر گله جك كي، بي اولارين آئئندن آلينسين. او زامان اولار، او گونلرده اوروچ توتاجاقلار.» ^{۳۶} اولارا بئر مثل ده ددى: «هچ كس تزه پالتاردان بئر تئكه قوپارديب، كؤهنه پالتارا ياماق وورماز. بله اله سه، هم تزه پالتار ييرتيلار، هم ده تزه پالتاردان آلينان پارچا كؤهنه پالتارا ياراشماز. ^{۳۷} هچ كس ده، تزه شرابي، كؤهنه تولوقلارا دولدورماز. بله اله سه، تزه شراب تولوقلاري پارتلادار؛ هم اؤزي توكولر، هم ده تولوقلار آزادان گدر. ^{۳۸} تزه شرابي، گرگ تزه تولوقلارا دولدوراسان. ^{۳۹} هچ كئم، كؤهنه شرابي ائچئندن سورا، تزه شرابي ائسته مز. چونكي دئئر: "كؤهنه سي ياخشى دير."»

٦

شنبه گونونون صاحبي

^۱ يهودئلرئن موقدس شنبه گونلرئئن بئرئنده، عئسا اكنئر آراسيندان كچئردي. اونون شاگئردلري سونبوللري درئردئلر و اوووجلاريندا اووب يئرئدلر. ^۲ اما بعضى عالم لري، فرئسى فئرقه سئندن ائدئلر ددئلر: «نه اوچون او ائشى گورورسوز كي شنبه گونونده جائز دئئل؟» ^۳ عئسا اولارا جاواب وئب ددى: «مگر اوخوماييبسيز كي، داوود پادشاه و اونون اولانلار آج قالان زامان، نه اله دئلر؟ ^۴ نجه داوود تارينين اوئنه گئردى، تاريايا تقدئم اولونموش چؤركى

گۆتوروب پیدی و اۆزی ائین اولانلارا دا وردی؟! او چۆرکی کی، اونون یمه پی، معبد کاهنلرئندن باشقا هچ کسه جائز دینل.»^۵ عئسا اولارا ددی: «ائئسان اوغلی شنبه گونونون صاحئبی دئر.»

بئر آلی قوروموش کئئنئئن شفا سی

^۶ آیری بئر شنبه گونی، عئسا یهودئلرئن عئبادتگاهینا گئردی و تعلئم ورمه یه باشلادی. اوردا صاغ آلی قوروموش بئر کئشی وار ائدی.^۷ تئورات موعلم لری و فرئسئر، عئسانی گۆز آلتینا آلمیشدی لار کی، گۆرسونلر شنبه گونونده بئرئی شفا ورجک یا یوخ، اله کی اولار عئسایا بؤهتان وورماق اوچون بئر سبب تاپسینلار.^۸ آما عئسا کی اولارین فنکئرلرئی بئلئردی، آلی قوروموش کئئنئییه ددی: «گل، بوردا دور.» او دا آیاغا قالخیب، اوردا دوردی.^۹ عئسا اولارا ددی: «سئزدن سوروشورام: شنبه گونونده هانسی جائز دئر؛ یاخشیلیق إله مک، یوخسا یامانلیق اله مک؟ بئر آدامین جانینی قورتارماق، یوخسا اونو آرادان آپارماق؟»^{۱۰} عئسا اۆز اطرافیندا اولان آداملارین هامیسینا باخیب، آلی قوروموش کئئنئییه ددی: «الئنئ اوزات!» او دا إله اله دی و آلی صاغالدی.^{۱۱} آما تئورات معلم لری و فرئسئر، لاپ چوخ حئرصله نئب آرالاریندا دانیشیردی لار کی، عئسا ائئن نه إله سئئر.

اونائکی حواری

^{۱۲} او گونلرئن بئرئنده عئسا دوعا إله مک اوچون داغا چیخدی. او بوتون گجه نی، سحره کئمی تارپیا دوعا اله دی.^{۱۳} سحر چاغی، شاگئردلرئی یانینا چاغیردی. اولاردان، اونائکی نفری سچئب اولارین اوستونه حواری آدی قویدی:^{۱۴} شمعون کی، اونا پطروس آدینی وردی، اونون قارداشی آندریاس، یعقوب، یوحنا، فئلئپوس، بارتولمای،^{۱۵} متا، توما، آلفاعوس اوغلی یعقوب، وطنپرست آدلانان شمعون،^{۱۶} یعقوب اوغلی یهودا و اونا خیانت إلهین یهودا ائسکاریوت.

خوش سئزئن حالیزا

^{۱۷} عئسا اولار ائئان داغدان آشاغی ائئب، همار بئر پرده دوردی. شاگئردلرئندن بؤیوک بئر جاماعات و چوخلی خالق دا اوردا ائدئر. اولار یهودئییه وئلائیئنئن هر پئرئندن، اورشلئم شهرئندن و صور و صئدون

ساحئل لَرئندن گلمئشدئلر کی، ^{۱۸} عئسانین سؤزلرئنی ائئتستئئلر و مَرَضَلَرئندن شفا تاپسینلار. خبئث روحلاردان عذاب چکن آداملار دا، شفا تاپیردیلار. ^{۱۹} جاماعاتین هامیسی چالیشیردیلار کی آللری عئسایا دَیسئن، چونکی اوندان چیخان قووت هامیسینا شفا وئرئدی.

^{۲۰} عئسا شاگئردلرئنه ساری باخب، ددی:

«خوش سئزنن حالیزا کی، فاغیرسیز،

چونکی تارینین پادشاهلیغی سئزنن دئر.

^{۲۱} خوش سئزنن حالیزا کی، ائندی آجسیز،

چونکی دوپورولاجاقسیز.

خوش سئزنن حالیزا کی، ائندی آغلاپرسیز.

چونکی گوله جکسئر.

^{۲۲} خوش سئزنن حالیزا او زامان کی، خالق، ائئسان اوغلونا گوره، سئزنن

نُفرت اِلَه یئب، آرالاریندان قووالاییرلار، سئزه یامان دئب، آدیزی پئسله یئرلر.

^{۲۳} او گونده سوئئنن و شادلیقدان آتیلیب-دوشون. چونکی گؤیده، آجرئز

بؤیوکدور. اونا گوره کی اولارین آتالاری دا، پیغمبرلر ائئن بله اِلَه دئلر.

^{۲۴} آما وای سئزنن حالیزا ای وارلی لار!

چونکی خوش گونلرئزی کچئردئبسئر.

^{۲۵} وای سئزنن حالیزا کی ائندی توخسوز!

چونکی، آج اولاجاقسیز.

وای سئزنن حالیزا کی ائندی گولورسوز،

چونکی یاس توتوب آغلاپاجاقسیز.

^{۲۶} وای سئزنن حالیزا او زامان کی، بوتون خالق سئزنن بارهده یاخشی سؤزلر،

دانیشیرلار. چونکی اولارین آتالاری دا یالان اولان پیغمبرلر ائئن، بله اِلَه دئلر.

دوشمنی سومک

^{۲۷} آما ای ائئندئر سئزه دئئم کی دوشمنلرئزی سوئن، سئزنن نُفرت اِلَه یئلره

یاخشیلیق اِلَه یئن. ^{۲۸} سئزه قارقیش اِلَه یئلره، برکت دوعاسی اِلَه یئن و سئزی

ائئجئندئرله، دوعا اِلَه یئن. ^{۲۹} اوزونون بئر طرفئنه وورانا، او بئری طرفئنی ده

چوئر. بئری سنئن عابانی آپارندا، قوی کؤینه یئنی ده آپارسین. ^{۳۰} هر کس

یالواریب سندن بئر شی ائسته سه اونا ور و سنئن مالینی آپاراندان اونون

قایتارماسینی ائستهمه. ^{۳۱} آداملار ائنان إله رفتار إلهیئن کی، ائسته یئرسئز اولار دا سئز ائنان الہ رفتار إله سنئلر.

^{۳۲} اگر سئزی سونلری سوه سئز، سئزه نه اجری وار؟! چونکی حتا گوناھکارلار دا، اولاری سونلری سونلر. ^{۳۳} اگر سئزه یاخشیلیق إله یئلره یاخشیلیق إلهیئ سئز، سئزه نه اجری وار؟! چونکی حتا گوناھکارلار دا إله بوجور إله یئرلر. ^{۳۴} اگر او آداملار بوج وره سئز کی، اولارین قایتارماسینا اومئدئز وار، سئزه نه اجری وار؟! حتا گوناھکارلار دا گوناھکارلار بوج ورئرلر کی، بئر گون بوج لارینین هامیسینی آلسینلار. ^{۳۵} آما سئز دوشمنلرئزی سونن، اولارا یاخشیلیق إلهیئن و عوضئی گؤزلمه دن بوج ورئن کی آجرئز بؤیوک اولاجاق و حاق-تاعالانین اوغوللاری اولاجاق سیز. چونکی او، ناشوکورلر و پئس آداملار ائنان، مهربان دیر. ^{۳۶} گؤیده کی آتاز نجور مرحمتلی دئر، سئز ده او جور مرحمتلی اولون.

آیری آداملار حوکم إله مک

^{۳۷} حوکم إله مه یئن، سئزه ده، حوکم اولماز. محکوم الہ مه یئن، سئز ده محکوم اولماز سیز. باغیشلا یئن، سئز ده باغیشلانا رسیز. ^{۳۸} ورئن، سئزه ده ورئرلر؛ اؤلچولوب-بئچئلئمئش، سئلگله نئب-باسیلیمئش، دولوب-داشمئش، بئر اؤلچی ائنان، سئزئن آتہ یئزه تۆکولر. چونکی هانسی اؤلچی ائنان اؤلچہ سئز، او اؤلچی ائنان ده، سئزه اؤلچولہ جک.»

^{۳۹} عئسا اولارا بئر مثل ده ددی: «مگر کور، کورا بلدچئلئک إلهیئ بئرلر؟ مگر ائکئسی ده قویویا دوشمزلر؟ ^{۴۰} شاگئرد اؤز موعئلئمئندن بؤیوک دئیل، آما هر کس تحصئلئنی تکمئل إله یئندن سورا، اؤز موعئلئمی کئمی اولاجاق.

^{۴۱} نه اوچون قارداشینین گؤزونده کی چؤپی گؤرورسن، آما اؤز گؤزونده کی آغاج کؤتوهونی سچمئرسن؟! ^{۴۲} اؤز گؤزونده اولان آغاج کؤتوهونی گؤرمه دئیئن حالدا، نجه قارداشینا دئیہ بئرلرسن: "قارداش، قوی گؤزونده کی چؤپی چیخاردیم؟!" ای ائکی اوزلی! اول آغاج کؤتوهونی اؤز گؤزوندن چیخارت، او زامان آیدین گؤررسن کی، چؤپی قارداشینین گؤزوندن نجه چیخاردا سان.

آغاج ائنان میوه سی

^{۴۳} «هچ یاخشی آغاج، پئس میوه ورمز و هچ پئس آغاج دا، یاخشی میوه

ورمز، ^{۴۴} چونکی ہر آج اؤز میوہ سئندن تانینار. نہ تئکانلاردان انجئر ییغارلار، نہ ده گوندن اوزوم! ^{۴۵} یاخشی آدام، اوره یئننن یاخشی خزانہ سئندن، یاخشی شیلر چیخاردیر؛ پئس آدام دا، اوره یئننن پئس خزانہ سئندن، پئس شیلر چیخاردیر. چونکی اونون دئلی، اوره یئننن داشانی دانیشیر.»

عائیلی معمار و عاغیل سیز معمار

^{۴۶} «نه اوچون منی ”یارب، یارب...“ چاغیریرسیز، آما سئره ددئیئم شیلره عمل الہ مئرسئز؟! ^{۴۷} قویون سئره گؤرسدئم کی منئم یانینا گلن، منئم سؤزلرئمی ایشدن و اولارا عمل الہین آدام، کئمه بئزه یئر؛ ^{۴۸} او، او تئکن بئر آداما بئزہ کی، پری قازیب درئنه سالدی و اوئن بونؤوره سئنی، داش اوستونده قوردی. او واخت کی سل گلدی، سو او اوہ ساری هوجوم گئردی، آما او وی ترپہ ده بئلمه دی. چونکی او یاخشی تئکلمئشدی. ^{۴۹} آما او آدام کی منئم سؤزلرئمی ایشدئب، اولارا عمل الہ مئر، او او تئکن آداما بئزہ کی، بونؤوره قویمامیش، او وی تورپاق اوستونده تئکدی. اونا کی سل او اوہ هوجوم گئردی او، او آندا اوچدی. او اوئن خارا بالیغی، چوخ بؤیوک ائدی.»

V

عئسا روملی افسرئن قولونی شفا ورئر

^۱ عئسا بو سؤزلرئن هامیسینی خالقا دیئب قورتارانان سورا، گفَرناحوم شهرئنه گئردی. ^۲ بئر روملی افسر اوردا ائدی کی اونون چوخ عزئز بئر قولی وار ائدی. قول ناخوش اولوب، اولوم حالیندا ائدی. ^۳ او روملی افسر، عئسانین حاقیندا ایشدن زامان، یهودئلرئن بعضی آغساقالارینی، عئسانین یانینا گؤندردی کی، اوندان ائسته سئنلر، گلئب او افسرئن قولونی شفا ورسئن. ^۴ اولار دا عئسانین یانینا گلدئلر و عئسایا چوخ یالواریب، ددئلر: «بو کئشی لایتقدئر کی، سن اونا بو لوطفی ائئیہ سن. ^۵ چونکی او بئرئم مثلئتمئزی چوخ سؤئر و بو اله او آدامدیر کی عئبادتگاهیمیزی، بئرئم اوچون تئکدی.» ^۶ عئسا دا اولار ائنان گتدی. اونون اوئنہ یاخینلاشدیغی زامان، او روملی افسر، اؤز دوستلارینی، عئسانین یانینا گؤندردی کی، اونا دسئلر: «آغا، زحمت چکمه؛ چونکی من لایئق دئیلم، منئم دامیمین آلتینا گلہ سن. ^۷ بونا گؤزه ده، اؤزومی لایئق

گورمه دئم کی، سنئن یانینا گلم. آما سن بئر کلمه ده کی، قولوم صاغالسین. ^۸ چونکی من اوزوم ده، بئرئنن آلتنن آلتیندا اولان مأمورام، آلمئن آلتیندا دا سربازلار وار. بئرئنه دیئم ”گت“ گدئر، او بئرئنه دیئم ”گل“ گلئر و قولوما دا دیئم ”بونی إله“ او دا إله یئر. ^۹ عئسا بونی إشدن وخت، حیران قالدی و دؤنوب دالیسیجا گلن، جاماعاتا ددی: «سئزه دیئم کی حتا، اسرائیل خالقینین آراسیندا دا، بله بئر ائمانا راست کلمه مئشم.» ^{۱۰} گؤندرئلمئش آداملار، إوه قاییتدیقلاری زامان، گؤردولر کی او ناخوش قول، صاغالیب.

عئسا دول بئر آروادین اوغلونی دئرئلدئر

^{۱۱} آز بئر مودتدن سورا، عئسا نایئن آدیندا، بئر شهره گتدی. شاگئردلری و بؤیوک بئر جاماعات دا اونونان گدئرئلدئر. ^{۱۲} شهرئن دروازاسینا یاخینلاشاند، گوردی کی بئر جنازینی کی دول بئر آروادین، بئری-بئرئنه اوغلی ائدی آپاریرلار. او شهر آهلئندن، بؤیوک بئر جاماعات دا او آرواد ائنان ائدئر. ^{۱۳} رب عئسا، او آروادی گؤرن وخت، اونا اورهی یانیب، ددی: «آغلاما.» ^{۱۴} سورا یاخینلاشیب، آلتنی، تابوتون اوستونه قویدی. تابوتی آپاران آداملار دایاندیلار. عئسا ددی: «جاوان، سنه دیئم، قالخ!» ^{۱۵} اولی دوروب اوتوردی و دانیشماغا باشلادی. عئسا اونی، آناسینا تاپشیردی. ^{۱۶} بوتون خالقین جانینا قورخی دوشدی و تاریا حمد إله یئب، دیئرئلدئر: «آرامیزدا، بؤیوک بئر پیغمبر ظهور إله یئب» و «تاری اؤز خالقینین کؤمه یئنه گلئب.» ^{۱۷} عئسانین بو ائشی نئن خبری، بوتون یهودئی و ئلایتئنده و اطرافدا اولان منطقه نئن هر پئرئنده، یاییلدی.

یحیانین گؤندرئلدئکری

^{۱۸} یحیانین شاگئردلری، بو ائشلرئن هامیسینی یحیا یا خبر وئردئر. یحیا دا ^{۱۹} شاگئردلرئندن ائکتسئی چاغیریب، اولاری بو پیغام ائنان رب عئسانین یانینا گؤندردی کی، اوندان سوروشسونلار: «او کی گرک گله سن سن، یوخسا آیری بئرئنن یولونی گؤزله یک؟» ^{۲۰} یحیانین او ائکی شاگئردی عئسانین یانینا گلئب دئلدئر: «تعمئد ورن یحیا، بئری سنئن یانینا گؤندرئب کی، سندن سوروشاق: ” او کی گرک گله سن سن، یوخسا آیری بئرئنن یولونی گؤزله یک؟“» ^{۲۱} إله او وخت عئسا، بئر چوخ آداملاری ناخوشلوقلاردان، مرضلردن و خبئث روحلاردان شفا وردی؛ کور اولان آداملارین بئر چوخونون، گؤزلرئنی ده آچدی.

۲۲ عئسا یحیائین گؤندر دئکرئنه جاواب وردی: «گِدتن، گؤردویوز و اِشتندئئز شیلری یحیایا دین کی کورلار گؤرورلر، چولاقلار پرنیئرلر، جوداملار شفا تاپیرلار، کارلار اِشتندئرلر، اولولر دئرئلئرلر، فاغیرلار دا خوش خبر، وِرئرلر. ۲۳ بختور او آدام کی، منئم باره مده شک اله مئیه.»

۲۴ یحیائین اِچئرلی گندن سورا، عئسا یحیائین حاقیندا، جاماعاتا دانیشماغا باشلاییب ددی: «سئز چؤله نه بی گؤرمه یه گتدئز؟ بئر قامیشی کی یل آلنده آسئر؟ ۲۵ بس نه بی گؤرمه یه گتدئز؟ ظرئف پالتار گینئمئش بئر کئشئنی گؤرمه یه؟ باخین، اعیانی پالتارلار گینئنب، دبدبه ائین یاشایان آداملار، پادشاهلار سارای لاریندا دیلار! ۲۶ بس کئی گؤرمه یه گتدئز؟ بئر پیغمبری گؤرمه یه؟ بلی، سئزه دیئریم کی، یحیا بئر پیغمبردن ده بؤیوکدور. ۲۷ یحیا، اله او آدامدیر کی، ملاکی پیغمبرئن کتتابیندا اونون حاقیندا یازیلیب:

“ائندی، سنن قباغیندا اؤز اِچئی گؤندرئم.

او سندن قباق سنن یولونی حاضر لایاجاق.”

۲۸ سئزه دیئریم، تعمئد ورن یحیادان بؤیوک، هچ بئر آدام آنادان دوغولماییب. آما تاریخین پادشاهلیغیندا، لاپ کئچک اولان آدام، یحیادان بؤیوکدور. ۲۹ اونا کی، بوتون خالق، حتا باج ییغانلار عئسانین ددئکرئنی اِشتندئرلر، اعلان اله دئر کی تاری عادئل دئر، چونکی یحیائین آلئندن تعمئد قوسلی آلمیشدیلار. ۳۰ آما فرئسی فرقه سننن عالئمیری و شرئعت عالئمیری، تاریخین اولار حاقیندا اولان، هدفئنی ردّ اِله دئرلر. چونکی یحیائین آلئندن تعمئد آلامیشدیلار.

۳۱ عئسا ددی: «بو نسلن آداملارینی، نیه بئزه دئم؟ اولار نیه بئزه یئرلر؟ ۳۲ اولار میدانلاردا اوتوران، اوشاقلارا بئزه یئرلر کی بئر یئرلرنی چاغیریب، دیئرلر: “بئز سئزن اوچون نی چالدیق، سئز اوینامادیز. سئزن اوچون نوحه اوخودوق، آغلامادیز.”

۳۳ چونکی تعمئد ورن یحیا، گئنب کی، نه چؤرک پیئر، نه ده شراب ائچئر و سئز دیئر سئز: “اوندا ائبلئس روح وار.” ۳۴ ائئسان اوغلی گئنب کی، هم پیئر، هم ده ائچئر و سئز دیئر سئز: “باخ، قارینقولی و شراب ائچن بئر آدامدیر، باج ییغانلارین و گوناھکارلارین دوستی دیر!” ۳۵ آما بئر حئکمتن دوز اولوب اولماماسینی، اونون نتجه سی گؤرسه در.»

عئسا و گوناھکار آرواد

اکئنچی مثلی

۱ اوندان سورا عئسا شہردن شہرہ و کئندن کندہ گزئب، تارینین پادشاہلیغینین خوش خبرئی اعلان الہیئردی. اون ائکی شاگئردہ، اونونان ائڈئلر. ۲ بعضی آروادلار دا کی خبئٹ روحلاردان و ناخوشلوقلاردان صاغالئمیشدیلار عئسا ائئن ائڈئلر: مریم آدیندا بئر آرواد کی، اونا مجدلی دیئلئردی و اوندان، پئی ائبلئس روح، ائشئہ چیخمیشدی، ۳ یوآنا خوزانین آروادی، خوزا دا ہئرود حاکنمئن ناظئری ائدی، سوزانا و بئر چوخ آیری آروادلار. بو آروادلار اوژ وارلاری ائئن عئسا و شاگئردلرئنے خئدمت الہیئردئلر. ۴ او زامان کی، خالق ہر شہردن، عئسانی گورمہ یہ گلئردئلر و بؤیوک بئر جاماعات ییغیلدی، عئسا اولارا بئر مثل نقل الہیئب ددی: ۵ «بئر اکئنچی، توخوم سیمہ یہ چؤلہ چیخدی. توخومی سپن زامان، توخوملاردان بعضئی، یول اوستونہ دوشوب، آیاق آلتیندا پامال اولدی و گؤیون قوشلاری اولاری پئڈلر. ۶ توخوملارین بعضئی داشلیغا دوشوب، بئئن واختدا قورودی، چونکی روطوبئی یوخ ائدی. ۷ توخوملارین بعضئی تنکانلار آراسینا دوشدی. تنکانلار اولار ائنان برابر، بؤیویوب، اولاری بوغدولار. ۸ توخوملارین بعضئی یاخشی تورپاغا دوشدی و بئئتب یوز قات آرتیق، ئمرہ وردی.» عئسا بولاری دئیندن سورا، اوجا سس ائئن ددی: «ہر کئمن ائشئمہ یہ قولاغی وار ائشئسن!»

۹ او واخت کی شاگئردلر، بو مثلئن معناسینی عئسادان سوروشدولار. ۱۰ عئسا ددی: «تارینین پادشاہلیغینین سئرلئئنن آنلاماسی، سئرہ ورنئلب، آما آیری آاملارا، مثلئرائئن دیئلر کی،

گؤردوکری حالدا، گورمہ سنئلر

ائشئدنکری حالدا، آنلاماسینلار.

۱۱ مثلئن معناسی بودور: توخوم، تارینین کلامی دیر. ۱۲ یول اوستونہ دوشن توخوملار اولاردیلار کی، تارینین کلامینی ائشئدرلر؛ سورا ائبلئس گئب، کلامی اولارین اورہینئدن اوغورلاییر، اولمایا کی ائنانیب قورتارسینلار. ۱۳ داشلیغا دوشن توخوملار، او آاملاردیلار کی، تارینین کلامینی ائشئدن واخت، شادلیق ائنان اونی قبول الہیئرلر، آما کؤکری اولمادیغینا گورہ، بئر آز مودت ائمان گئرئرلر، ائمتاحان زامانی گئندہ دہ، ائماندان دؤنورلر. ۱۴ تنکانلار آراسینا دوشن توخوملار، او آاملاردیلار کی، تارینین کلامینی ائشئدرلر، آما گدہ-گدہ، ننگاران لیقلا، دنیا مالی و حیاتین لڈتلی ائچئندہ، بوغولوب، ئمرہ ورمئرلر.

۱۵ آما ياخشى تورپاغا دوڭشَن توخوملار، او اداملاردىلار كى تارىنين كلامىنى اِشئدئرلر، اوني صاف و ياخشى اورَهى ائنن، بَرَك ساخلايىب، صبرائىنن، نَمَرَه وِرئرلر.

لامپا چىراغىن مثلى

۱۶ هچ كس، چىراق ياندىرىب، اوني قاب ائنان اورتمز يا دا تخت آلتىنا قويماز. چىراغى چىراقدا قويار كى، ائچهرى گئرنلر ائشىغى گورسونلر. ۱۷ چونكى گئزلنن هچ بئر شى يوخدور كى، بلى اولماسىن؛ و هچ اورتولى بئر شى ده، يوخدور كى، بئلئئب، آشكارا چىخماسىن. ۱۸ بونا گوره ده، نجور اِشئدئىزَه دئقت اِلَه يئن؛ چونكى هر كئمدە واردير، اونا لاپ چوخ ورنلەجك. آما هر كئمدە اولماسا، حتا آلئندە اولانى دا كى، گومان اِلَه يئر وار، اوندان آلىناجاق.»

عئسانىن آناسى و قارداشلارى

۱۹ اله بو واخت عئسانىن آناسى و قارداشلارى، اونون يانىنا گلدئرلر، آما جاماعاتىن چوخلوغوندان، عئسايى ياخىنلاشا بئلمەدئلر. ۲۰ عئسايى خبر ورنب، ددئلر: «آنان ائنان قارداشلارنىن اِشئكده دوروب، سنى گورمك ائستە يئرلر.» ۲۱ آما عئسا جاواب وردى: «منئم آنام و قارداشلاريم، اولاردىلار كى، تارىنين كلامىنى اِشئدئب، اونا عمل اِلَه يئرلر.»

عئسا كوله يى ياتىردير

۲۲ بئر گون عئسا اوز شاگئردلرى ائنن، بئر قايبغا مئئب اولارا ددى: «گلئن گولون او تايىنا كچك.» اولار دا يولا دوشدولر. ۲۳ قايبق سو اوزونده گدن واخت، عئسا يوخويا گتدى. بئردن گولده چوخ شئدئلى بئر كولك باشلادى اله كى، قايبق سودان دولوردى. اولار خطرە دوشموشدولر. ۲۴ شاگئردلر عئسانىن يانىنا گتدئلر و اوني اويادىب ددئلر: «اوستادا! اوستادا! آز قالىب آرادان گدك!» عئسا اوياندى، پله و سويون تلاطومونه، آجىقلاندى. كولك ياتدى و آراملىق دوشدى. ۲۵ عئسا اولارا ددى: «ائمانىز هاردا دىر؟!» شاگئردلر قورخوب و حيرت ائچئندە، بئر بئرلرننە دىئردئلر: «بو كئمدئر كى حتا، پله ده، سويىا دا امر اِلَه يئر، اولار دا اوندان ائطاعت اِلَه يئرلر!»

عئسا ائبلئس روفا توتولموش بئر آداما شفا وئرر

۲۶ اوندان سورا اولار گۆلون او تايينا، جدەرئلرئن منطقه سئنه كي جئلن وئلايئئنن موقابلئئنده ائدى گلدئلر. ۲۷ عئسا قايقدان ساحئله ائنده، او شهرئن اهلئندن، ائبلئس روحا اسئر اولموش بئر كئشئيه راست گلدى. بو آدام، اوزون زامان ائدى كي، نه پالتار گيئردي، نه اوده ياشايردي. او قبئرلر آراسيندا قاليردي. ۲۸ او آدام، عئساني گۆرن زامان، باغريب، اونون آياقلارينين قاباغيندا، يره دوشدى و اوجا سس ائئن ددى: «اى تاعالا تارينين اوغلى عئسا، من ائئن نه ائشئن وار؟ سنه يالواريرام، منه عذاب ورمه!» ۲۹ چونكى عئسا او خبئث روحا امر ايله مئشدى كي، بو آدامدان ائشئيه چيخسين. او خبئث روح، دَفه لرائئن او كئشئى تومتوشدى. او آدامى زنجئرلر و كوندهلر ائئن باغلاييب، باشينا موحافئظ قويوموشدولار. آما او گئنه ده، زنجئرلى قيريردي و ائبلئس روح طرفئندن، چۆللره آپاريليردي. ۳۰ عئسا اوندان سوروشدى: «آدين نه دئر؟» جاواب وردى: «قوشون.» چونكى، اونون ائچئنه چوخلى ائبلئس روحلار گئرمئشدى. ۳۱ ائبلئس روحلار عئسايي يالوارديلار كي، اولارا جهئم گتمه يه امر اله مه سئ.

۳۲ او ياخينليقدا، داغدا بؤيوك بئر دونوز سوروسى يمك پيئرئلر. ائبلئس روحلار عئسايي يالوارديلار كي، اولارا ائجازه ورسئن دونوزلارين ائچئنه گئرسئلر. عئسا دا ائجازه وردى. ۳۳ او واخت ائبلئس روحلار او آدامدان ائشئيه چيخيب دونوزلارين ائچئنه گئردئلر. دونوز سوروسى ده، داغى اوزى آشاغى قاچدیلار و گۆله آتيليب بوغولدولار.

۳۴ دونوز چوبانلارى باش ورن شيلرى گۆرن واخت قاچيب، بو خبرى شهرده و كئنده يايديلار. ۳۵ او واخت خالق اولوب-كچنلرى گۆرمك اوچون ائشئيه چيخيب، عئسانين يانينا گلدئلر و گۆردولر كي، ائچئندن ائبلئس روحلار چيخان او كئشى، پالتار گيئئب، عاغيلانميش، عئسانين آياقلارينين يانيندا اوتوروب. بونى گۆرنلر قورخدولار. ۳۶ بو شيلرى گۆرن آداملار، ائبلئس روحا اسئر اولموش كئشئئنن، نجور شفا تاپديغيني خالقا نقل اله دئلر. ۳۷ او زامان جدهره منطقه سئئنن بوتون خالقي، عئسادان ائسته دئلر كي، اولارين يانيندان گئسئن، چونكى اولارين جانينا بؤيوك بئر قورخى دوشموشدى. عئسا دا قايبغا مئئب، قايتدى. ۳۸ او كئشى كي اوندان، ائبلئس روحلار چيخميشدى، عئسايي يالواردى كي، اونونان گده، آما عئسا اونى يولا ساليب، ددى: ۳۹ «اؤز اوئنه دؤن و تارينين سنه نه ايله دئكلرئنى، اعلان ايله.» او كئشى ده گدئب، عئسانين اونون اوچون

إله دئكړئى، بوتون شهرده اعلان الهدى.

صاغالان آرواد و دئركن قيز

٤٠ عئسا قايداندا، جامعات اونون پئشوازينا چيخديلار، چونكى هامى عئسانين يولونى گوزله يئردئلكر. ٤١ اله بو واخت، يايروس آديندا بئر كئشى كى، يهودئلكرن عئبادتگاهينين، ريئسى ائدى، گئلب عئسانين آياقلارينا دوشوب، عئسايا يالواردى كى اونون اوئنه گتسن. ٤٢ چونكى، اونائكى ياشلاريندا اولان بئرى-بئردانه قيزى، اولوم حاليندا ائدى.

اوندا كى عئسا يولدا ائدى، خالق اونى هر ياندان سيخيشديرديلار. ٤٣ او جامعاتين آراسيندا بئر آرواد وار ائدى كى، اونائكى ائل ائدى، اونون قان آخماسى كستلمه مئشدى. آرواد بوتون وار-يوخونى طئنبلره خرج اله مئشدى آما هچ كس، اونى صاغالدا بئلمه مئشدى. ٤٤ آرواد عئسانين داليسيغا گئلب، اونون پالتارينين آته يئنه آلتن ووردى. اله او آندا، آروادين قان آخماسى كستلدى. ٤٥ عئسا سوروشدى: «منه كئم آل ووردى؟» هامى ائكار الهدى. پطروس ددى: «اوستاد، جامعات سنى هر ياندان دؤره له يئب، سيخيشديريير.» ٤٦ آما عئسا ددى: «منه بئر نفر آل ووردى، چونكى بئلدئم كى مندن بئر قووت چيخدى.» ٤٧ آرواد، گئزلى قالا بئلمه دئئئى گؤرنده، تئترهيه-تئترهيه گئلب، عئسانين آياقلارينا دوشدى و بوتون خالقين حوزوروندا اعلان الهدى كى، نهيه گؤره اونا آل ووروب و او آندا، نجور شفا تاپيب. ٤٨ عئسا اونا ددى: «قيز، ائمانين سنى شفا ورتب، صاغ-سالامات گت.»

٤٩ عئسا حله دانيشيردى كى عئبادتگاهين ريئسى، يايروسون اوئندن بئر آدام گئلب، ددى: «قيزين اوئلى، آرتيق اوستادا زحمت ورمه.» ٥٠ آما عئسا بونى ائشئنده يايروسا ددى: «قورخما، آنجاق ائمانين اولسون، قيزين صاغالاجاق.» ٥١ يايروسون اوئنه گئردئبى واخت، عئسا قويمادى هچ كئم، پطروس، يوحنا، يعقوب، و اوشاخين آنا-آناسيندان باشقا، اونونان ائچرى گئره. ٥٢ هامى، قيز اوچون اوخشاما ديئب، آغلايرديلار آما عئسا ددى: «آغلاماين، چونكى او اولمه يئب، آنجاق ياتيب.» ٥٣ اولار قيزين اوئلدويونى بئلكركى اوچون، عئسايا گولدولر. ٥٤ آما عئسا قيزين ائندن توتوب، ددى: «اوشاق، قالخ!» ٥٥ قيزين روحى قايتيدى. قيز او آندا آياغا قالخدى. عئسا امر الهدى كى، اونا يمك ورسئلر. ٥٦ قيزين آنا-آناسى تعجبون مات قالميشديلار آما عئسا اولارا

عئسا اونائکی حوارئنی گؤندرئر

۱ عئسا اونائکی شاگئردئنی اؤز یانینا چاغیریب، اولارا قوؤت و قودرت وردی کی بوتون ائبلئس روحلاری قووسونلار و ناخوشلوقلارا شفا ورسئنلر. ۲ اولاری گؤندردی کی، تارینین پادشاهلیغینی اعلان الہیئب، ناخوشلار شفا ورسئنلر. ۳ عئسا اولارا ددی: «یول اوچون هج بئر شی گؤتورمه یئن؛ نه آل آغاجی، نه توربا، نه چؤرک، نه پول، نه ده بئر کؤینکدن آرتیق. ۴ هانسی اوه گئره سئز، او یردن چیخاناجاق اوردا قالین. ۵ هاردا سئزی قبول الہمه سہلر، او شہردن چیخاندا، آیاقلاریزین توزونی چیرپین کی، اولارین ضئدئنه بئر شہادت اولسون.» ۶ اولار دا، یولا دوشوب، کئندن کنده گزئردئلر و هر یرده، تارینین پادشاهلیغینین خوش خبرئنی اعلان الہیئب، ناخوشلار شفا وئرئدلر. ۷ حاکئم هئرود، بو اولان ائشرئنن هامیسینی ائشدئب، گئج اولموشدی. چونکی بعضی آدمالار دیئرئدلر کی عئسا الہ یحیادیر کی اولولردن دئرئلئب. ۸ بعضی آدمالار دا دیئرئدلر؛ ائلیا پیغمبر ظوهور الہیئب و قالانی دا دیئردی کی، قدئم پیغمبرلردن، بئری دئرئلئب. ۹ هئرود حاکئم ددی: «یحیانین باشینی من اؤزوم گسدئرئم، بس بو آدام کئمدئر کی، اونون حاقیندا بو شیلری ائشدئریم؟» و آللشئردی کی عئسانی گؤره.

عئسا بئش مئن نفره ییمک وئر

۱۰ حوارئلر قاییدیپ، گؤردوکلی ائشرئنن هامیسینی عئسایا نقل الہدئلر. عئسا دا اولاری اؤزی ائئن گؤتوروب، بیت صیدا آدیندا بئر شہره آپاردی. ۱۱ جاماعات بونی بئلن واخت اونون دالیسیجا گتدی. عئسا دا اولاری قبول الہدی و تارینین پادشاهلیغی حاقیندا اولار ائنان دانیشیب، شفایا مؤحتاج اولان آدمالاری شفا وردی.

۱۲ گون باتان چاغی، عئسانین اونائکی شاگئردی اونون یانینا گلئب، دئلر: «جامعاتی مورخص الہ کی، اطرافدا اولان کئندر و آکئنلره گدئب اؤزلری اوچون ییمک و یر تاپسینلار، چونکی بورا چؤللوکدی.» ۱۳ آما عئسا شاگئردلره ددی:

«سئز اولارا يېمك ورتن.» اولار جاواب وردنلر: «بئزئم بېش چۆرك و ائكى باليقدان آرتييق بئر شيئمئز يوخدور. مگر كي اوزوموز گدئب، بوتون بو خالق اوچون چۆرك آلاق.»^{۱۴} چونكى اولار بېش مئن كئشئيه ياخين ائدلر. عئسا اوز شاگئردلرئنه ددى: «اولارى آلى-آلى، دسته لرده اوتوردون.»^{۱۵} شاگئردلر ده بله اله يئب، هاميني اوتورتدولار.^{۱۶} عئسا بېش چۆرك ائن، ائكى باليغى گؤتوردى، گؤيه باخيب، چۆركلى و باليقلارى بركت وردى. اوندان سورا چۆركلى بؤلوب شاگئردلرئنه وردى كي، جاماعاتين قاباغينا قويسونلار.^{۱۷} هامى يئب دويدى و آرتييق قالان تنكه لردن، اون ائكى سبد دولدورولدى.

پطروس دنله گتئرئر كي عئسا اله مسئحدئر

^{۱۸} بئر گون عئسا تك باشينا بئر يرده دوعا اله يئردى، شاگئردلى ده اونونان ائدلر. عئسا اولاردان سوروشدى: «خالق ديئر من كئم؟»^{۱۹} شاگئردلر جاواب ورتب، دئلر: «بعضئلى ديئرلر تعمئد ورن يحيا، بعضئلى ده ديئرلر ائليا ييغمبر. بعضئلى ده ديئرلر كي، قئدم ييغمبرلردن بئرى دئرئلب.»^{۲۰} عئسا اولاردان سوروشدى: «آما سئز ديئرئسئز من كئم؟» پطروس جاواب ورتب، ددى: «سن تارينين وعده ورتلن مسئحى سن.»

عئسا اولومونى خبر ورتئر

^{۲۱} عئسا اولارا چوخ جئدى قدغن اله يئب، امر اله دى كي، بونى هچ كئمه دمه سئنلر.^{۲۲} و ددى كي، «گرگ انسان اوغلى، چوخ عذابلار چكسئن و آغساقاللار و معبدئن باش كاهئنلىرى و تئورات موعئلملىرى طرفئندن رد اولونوب، اولدورولسون و اوچونجى گونده دئرئلسئن.»

^{۲۳} اوندان سورا عئسا اولارين هاميسينا ددى: «هر كئم ائسته سه منئم داليمجا گله، گرگ اوزونى ائنكار الئيه و هر گون چارمىخيني گؤتوروب، منئم داليمجا گله.»^{۲۴} چونكى هر كئم جانيني قورتارماق ائسته سه، اونى آلدن وره جك. آما هر كئم منئم اوچون اوز جانيندان كچسه، اونى قورتاراجاق.^{۲۵} چونكى آدام اوچون نه فايده سى وار كي، بوتون دونياني آله گتئر، آما اوز جانيني آلدن وره يا دا اونا ضرر وورا.^{۲۶} بونا گؤره كئم مندن و منئم سؤزلرئمدن اوتانسا، انسان اوغلى دا اوزونون جلاليندا، گؤيده كي آتاسينين جلاليندا و موقدس ملكر ائن گلن زامان، او آدامدان اوتاناجاق.^{۲۷} آما دوغروسونى سئزه ديئر كي، بوردا دورانلاردان بعضئسى وار كي، تارينين پادشاهليغيني گؤرمه يئنجه، اولومى

عئسانين ظاهرى دئيشئلر

^{۲۸} بو سؤزلرى دئىندن سَكْزَر گون سورا، عئسا، پطروسى، يوحئانى و يعقوبى گؤتوروب، داغا گتدى كى دوعا الئيه. ^{۲۹} دوعا الئەين زامان، اوزى دئيشئلدى و پالتارى آغ-آباغ اولوب، پاريلدادى. ^{۳۰} بئردن، ائكى كئشى گؤروندى كى عئسا ائنن صؤحبت الئەيئردئلر. او ائكى كئشى موسا پيغمبر ائنن، ائليا پيغمبر ائدئلر. ^{۳۱} اولار جلال ائچئنده ظاهر اولوب، عئسانين چيخيشى باره ده كى اونون رحلتى ائنن، عنقرئب اورشلئم شهرئنده اولاجاق ائدى، دانيشيرديلار. ^{۳۲} پطروس و اونونان اولانلارين، گؤزلرئنى يوخى باسميشدى. آما يوخولارى قاچاندان سورا، عئسانين جلالينى و اونونان دوران او ائكى كئشئنى گؤردولر. ^{۳۳} او ائكى كئشى عئسانين يانيندان آيريلاندا، پطروس عئسايا ددى: «اوستاد، بوردا اولماغيميز نه ياخشى اولدى! قوى بوردا اوچ چادير قوراق؛ بئرى سنه، بئرى موسا پيغمبره، بئرى ده ائليا پيغمبر اوچون.» پطروس نه دئئيشئنى، بئلمئردى. ^{۳۴} حله پطروس بو سؤزلرى دئردى كى، بئر بولود گئب، اولارين اوستونه كؤلگه سالدى. بولود اولارين اطرافينى آلان واخت شاگئردلر قورخدولار. ^{۳۵} و بولوددان بئر سس گلدى كى دئردى: «بو منئم اوغلودور، منئم سچدئئم، اونون سؤزونه قولاق آسين.» ^{۳۶} بو سئسن گئئلئى واخت، اولار عئسانى تك گؤردولر. او شاگئردلر، گؤردوكلى شيلرى، او گونلرده اؤز يانلاريندا ساخلايب، هچ كسه بئر سؤز دمه دئلر.

ائبلئس روجا توتولموش اوغلانين شفاسى

^{۳۷} او گونون صباحى اولار داغدان ائن زامان، بؤيوك بئر جامعات عئسانين پئشوازينا چيخدى. ^{۳۸} بئردن جامعات ائچئندن، بئر كئشى قيشقيريب ددى: «اوستاد، سنه يالواريرام، اوغلوما نظر الئە، چونكى منئم بئرى بئردانه بالامدير. ^{۳۹} بئر روج اونى توتور، او دا بئردن بئرە، باغيرماغا باشلاير. روج اونى اله تئتره دئر كى اوشاغين آغزى كؤپوكله نئر و اونى قوؤتدن ساليب، زور ائنان اوندان آيريلير. ^{۴۰} سنئن شاگئردلرئنه يالوارديم كى، او روجى اوندان قووسونلار، آما اولار باشارا بئلمه دئلر.» ^{۴۱} عئسا جاواب ورتب ددى: «اى ائمانسيز و ترسه نئسل! نه واختاجاق گرگ سئز ائنن اولوب، سئزه دؤرم؟! اوغلونى بورايا گئئر.» ^{۴۲} اوشاق عئسانين يانينا گن واخت، ائبلئس روج اونى يره چيريب، چوبالاتدى. آما عئسا

خبثت روحا آجیقلاندی و اوشاغا شفا ورتب آتاسینا قایتاردی. ^{۴۳} هامی تارینین عظمتنه مات قالدیلار.

عئسا گئنه اولومونی خبر ورت

آما اله بو حالدا کی، اولارین هامیسی عئسانین إلهدئی بوتون ائشله، حیران قالمیشدیلا، او، اؤز شاگئردلرئنه ددی: ^{۴۴} «بو سؤزلرئم قولاقلاریزدا قالسین؛ بو تزلئکده ائنسان اوغلی ائنسانلارین آلئنه تسلئم اولوناجاق.» ^{۴۵} آما اولار بو سؤزی آنلامادیلار و بو سؤز، اولاردان گئزلی قالدی کی، اونی باشا دوشمه سنئلر. بو بارهده، عئسادان سوروشماغا دا قورخوردولار.

لاپ بؤیوک کئمدئر؟

^{۴۶} شاگئردلرئن آراسیندا، بله بئر بحث دوشدی کی، اولاردان هانسی لاپ بؤیوکدور؟ ^{۴۷} آما عئسا کی اولارین اوزکلرئنده کی، فنکئری بئلئردی، کؤرپه بئر اوشاخی گؤتوروب یانیندا اوتورتدی ^{۴۸} و اولارا ددی: «هر کئم بو اوشاخی منئم آدیما قبول إلهسه، منی قبول إلهمئش و هر کئم منی قبول إلهسه، منی گؤندرهنی قبول إلهمئش اولور. چونکی سئزنن آرازدا لاپ کئچئک کئم اولسا، إله لاپ بؤیوک اودور.»

^{۴۹} یوحنا ددی: «اوستاد، بئرئنی گؤردوک کی، سننن آدیندا ائبلئس روحلاری آداملاردان قوووردی و بئر آلشدئک کی اونا مانع اولاق چونکی بئر ائنن دئیلدی.» ^{۵۰} آما عئسا اونا ددی: «اونون قاباغینی آلمایین. چونکی سئر ائنن ضئد اولمایان، سئر ائنن دئر.»

سامئرهلئر عئسانی ائسته مئرلر

^{۵۱} عئسانین، گؤیه آلیناجاخی گونلر یاخینلاشاندا، او تصممم توتوب اورشلئم شهرئنه ساری یولا دوشدی. ^{۵۲} عئسا اؤزوندن قاباق إچئلری گؤندریدی. اولار، عئسا اوچون تداروک گؤرمک نئئتی ائنن، سامئره منطقه سنئنن بئر گئندئنه گئدئلر. ^{۵۳} آما اورانین خالقی اونی قبول إلهمه دئلر، چونکی اونون اورشلئمه ساری گتمه پی بئلئندریدی. ^{۵۴} عئسانین شاگئردلری یعقوب و یوحنا بونی گؤرنده دئلر: «آغا! ائسته یئرسن دئیک کی، گؤیدن اود یاغیب، اولاری محو إلهسن؟» ^{۵۵} آما عئسا دؤنوب اولارا آجیقلا نیب ددی: «سئر هانسی روحدان اولدوغوزی بئلئر سئر؟» ^{۵۶} چونکی ائنسان اوغلی گلمه یئب کی، خالقین جانی پی

محواله سٽن. گئٽب ڪي، اولاري قورتارسين.» و اولار آيري بٽر ڪنده گندٿلر.

عٽسانين داليسي جا گتمه يٽن باهاسي

^{٥٧} اولار يولدا گدن واخت، بٽر نفر عٽساي ا ددي: «هارا گده سن، من سنٽن دالينجا گله رَم.» ^{٥٨} عٽسا اونا ددي: «تولڪولرٽن يوواسي، گوِي قوشلارينين دا يوواسي وار، آما ائسان اوغلونون، باشيني دا ياماغا دا بٽر پري يوخدور.» ^{٥٩} عٽسا آيري بٽر آداما ددي: «منٽم داليجا گل.» آما او جاواب وردِي: «آغا، قوي اوّل گدٽم، آتام اوّلنده اوني باسديريم سورا گلٽم.» ^{٦٠} عٽسا او آداما بله ددي: «قوي اوّلولر، اوّل اوّلولرٽني باسديرسينلار. آما سن گيت تارينين پادشاهليغي اعلان اِله.» ^{٦١} آيري بٽر آدام دا ددي: «آغا! سنٽن دالينجا گله جهيم، آما قوي اوّل گدٽم اوٽمده اولانلار ائنان وٽدا علاشيم.» ^{٦٢} عٽسا اونا ددي: «او آدام ڪي، پري شوخوملاماغا باشلاسا، دؤنوب دالينا باخسا، تارينين پادشاهليغي ياراشماز.»

۱۰

عٽسا يٽمٽش شاگٽردي گوٽدرٽر

^١ بوندان سورا، رب عٽسا آيريدان يٽمٽش نفر ده شاگٽرلردن سچدي و اولاري اٽڪي-اٽڪي، اوڙوندن قاباق، او شهرلر و پيرلر ڪي، اوڙي ائسته يٽردي گده گوٽدردي. ^٢ اولارا ددي: «محصول چوخ دور، آما ائشچٽلر آزدير. اونا گوڙه ده، محصولون صاحبٽنه، يالوارين ڪي، محصولوني ييغماق اوچون، ائشچٽلر گوٽدرسن. ^٣ گدٽن، باخين من سٽزي قوزولار ڪٽمي، قوردلار آراسينا گوٽدرٽرم. ^٤ اوڙوزائٽن نه پول ڪٽسه سي گوٽورون، نه توربا، نه ده باشماق. يولدا دا، هچ ڪس ائٽن سالاملاشمايين. ^٥ هانسي اوه گٽره سٽز، اوّل ديٽن: ”بو اوڊه صولح و سالاماتليق اولسون.“ ^٦ اگر اوردا صولح و سالاماتليق سيون بٽر آدام اولسا، سالاميزين برڪتي اونون اوستونده قالاجاق. اولماسا، سالاميزين برڪتي اوڙوزه قايداجاق. ^٧ اله او اوڊه قالين. اولار سٽزه هر نه ورسه لر، ييٽن و ائچٽن، چونڪي ائشچي اوڙ موزدونه لايٽقدر. اوڊن اوه گزمه يٽن. ^٨ بٽر شهره گٽرديٽر زامان، اگر سٽزي قبول اِله سه لر، قاباغيزا نه قويسلار، ييٽن. ^٩ اوردا اولان ناخوشلارا شفا ورتن و اولارا ديٽن ڪي، ”تارينين پادشاهليغي سٽزه ياخينلاشيب.“ ^{١٠} آما هر

واخت گئردئیئز بئر شهر ده، سئزی قبول إلهمهسه لر، او شهرئن کوجه لرئنه گدئب دیئن: ^{۱۱} «حتا شهرئزدن آیاقلاریمیزا اوتوران توزی دا، سئزن ضئدئزه چیرپریق. اما بونی بئلئ کی، تاریخین پادشاهلیغی سئزه یاخینلاشیب.» ^{۱۲} سئزه دیئم کی، قئیامت گونی سودومون حالی او شهرئن حالیندان لاپ آسان اولاجاق.

^{۱۳} «وای سئزن حالیزا، ای خورازئن شهری! وای سئزن حالیزا، ای بیت صیدا شهری! چونکی سئزه اولان مؤجوزه لر، صور و صیدا شهرلرئنده اولسایدی، اولارین خالقی چوخدان پالازا بوروندئر و کول ائچئنده اوتوروب، تئوبه اله یردئر. ^{۱۴} اما قئیامت گونی، صور و صیدانین حالی، سئزن کئندن لاپ آسان اولاجاق. ^{۱۵} و سن، ای گفرناحوم، ائسته یئردئن گوئیه قدر فالخاسان؟ اولولر عالمئنه قدر، إندئرئله جکسن.»

^{۱۶} سئزه قولاق آسان، منه قولاق آسیر و سئزی رد إلهین، منی رد إلهیئر؛ و منی رد إلهین، منی گؤندره نی رد إلهیئر.»

^{۱۷} او یتئمئش شاگئرد، شادلیق ائنان قاییدیب، ددئر: «آغا! حتا ائبلئس روحلار دا سنئن آدیندا، بئزدن ائطاعت إلهیئرلر.» ^{۱۸} عئسا اولارا ددی: «شیطانی گؤردوم کی، گؤیدن ائلدیریم کئمی دوشدی. ^{۱۹} باخین، من سئزه قودرت ورمئشم کی، ائلانلاری، عقربلری و دوشمنئن بوتون قووتئی، آیاق آلتیندا آزه سئر و هج بئر شی سئزه ضرر وورمایاجاق. ^{۲۰} اما بوندان سئونمه یئن کی، روحلار سئزدن ائطاعت إلهیئرلر. بوندان سئونئن کی، سئزن آدلاریز گؤیده یازیلیب.»

^{۲۱} او آندا، عئسا تاریخین موقدس روحوندا شادلیق الهدی و ددی: «آتا، گؤیون و یرئن ربی! سنه شوکور إلهیئم کی، بو شیلری، آغیلی لاردان و بئلندرئ گئزئدئب و اولاری کئچئک اوشاقلارا آشکار الهیئبسن. بلی، آتا! چونکی سنئن لوظف دولی ائرادن، بله ائدی. ^{۲۲} هر شی گؤیدکی آتام طرفئندن منه تاپشیریلیب. اوغولون کئم اولدوغونی آتادان باشقا هج کئم بئلمز. آتائین کئم اولدوغونی دا هج کئم بئلمز مگر اوغول، و او آداملار کی، اوغول اولاری سچئب کی اونی اولارا آشکار الهسن.»

^{۲۳} اوندان سورا عئسا شاگئردلرئنه ساری دؤنوب، اولارا آیریدا ددی: «خوش او گؤزلرئن حالینا کی، سئز گؤرن شیلری گؤرورلر. ^{۲۴} چونکی سئزه دیئم کی؛ چوخ پیغمبرلر و پادشاهلار سئزن گؤردویوز شیلری گؤرمک آرزوسوندا ائدئر و

گۆرمه دئلر. سئزئن ائشئدئئز شيليرى، ائشئتمك آرزوسوندا ائدئلر و ائشئتمه دئلر.»

ياخشى سامئره لى مثلى

^{۲۵} بئر گون شرئعت عالمئرئندن بئر قالخيب، عئسانى ائمتاحان ايله مك اوچون اونا ددى: «اوستادا! نه ايله يئم كى، ابدى حياتى مئراث آليم؟» ^{۲۶} عئسا اونا ددى: «تؤورات دا نه يازيليب؟ اوندان نه آنالاييرسان؟» ^{۲۷} شرئعت عالمى عئسانين جاوايىندا ددى: «رب تارىنى بوتون اورهيئندن، بوتون جانيندان، بوتون قوؤتئندن و بوتون فئكرئندن سؤ و قونشونى دا اؤزون كئمى سؤ.» ^{۲۸} عئسا اونا ددى: «دوز جاواب وردئن. بو ائشى گؤر كى، ياشايا جاقسان.» ^{۲۹} آما او عالم كى ائسته يئردى اؤزونى حاقلى گؤرسده، عئسايا ددى: «منئم قونشوم كئمدئر؟» ^{۳۰} عئسا دا بله جاواب وردى: «بئر كئشى اورشلئم شهرئندن ارئحا شهرئنه گدن واخت، يول گسنلرئن آلئنه دوشدى. اولار اونى سؤيؤب، دؤيدولر و يارى جان حالدا، بوراخيب گئدئلر. ^{۳۱} تصادوقن معبدئن بئر كاهئنى، او يولدان كچئردى. كاهئن او آدمى گؤرن واخت، يولون او تايينا كچدى و گئدى. ^{۳۲} اله بوجور بئر لاوى ده كى، معبدئن خادئمى ائدى، او يره چاتيب آدمى گؤرن واخت، يولون او تايينا كچدى و گئدى. ^{۳۳} آما او يولدا سؤره چيخان بئر سامئره لى، اونون يانينا يتئشدى و او كئشئنى گؤرن واخت، اونا اورهي ياندى. ^{۳۴} او سامئره لى اونون يانينا گئتب، اونون يارالارينا ياغ ائنان شراب توكوب، باغلادى. اوندان سورا اونى اؤز ائشئهيئنه مئندئرئب، بئر مهمانخانايا گئردى و اونا يتئشدى. ^{۳۵} او گونون صاباحى، ائكى دئئار چيخارتدى و مهمانخاناييا وئب ددى: ”بو كئشئيه ياخشى يتئش. نه قدر آرتيق خرج اله سن ده، قايداندا سنه و ره زم.“ ^{۳۶} ائندى سنئن نظرئنه گؤره، بو اوچ نفر دن هانسى، يول گسنلرئن آلئنه دوشن كئشئيه بئر قونشودور؟» ^{۳۷} او عالم ددى: «او آدم كى، اونا رحم الهدى.» عئسا دا اونا ددى: «گت، سن ده بله ايله.»

مارتا و مريمئن اوئنده

^{۳۸} عئسا، شاگئردلرى ائئن يولدا گئنده، بئر كنده گئردى. اوردا مارتا آديندا بئر آرواد، عئسانى اؤز اوئنه دعوت ايله دى. ^{۳۹} مارتانين مريم آديندا بئر باجيسى وارائدى. مريم رب عئسانين آياقلارينين يانيندا اوتوروب، اونون تعلقم لرئنه قولاق آسپردى. ^{۴۰} آما مارتا كى ائشن چوخلوعوندان مشغول ائدى عئسانين

يانينا گلئب، اونا ددی: «آغا، باجيمين، منی بو قدر ائشن ائچنده تک قويماسی، سنی ناراحات إلهمئر؟ اونا ده کی، منه کؤمک إلهسن.»^۱ آما رب عئسا اونا جاواب ورئب ددی: «مارتا، مارتا، سن چوخ شیلر اوچون اوزلوب و نئگارن اولورسان.»^۲ آما فقط بئر شی لازیم دیر. مریم او یاخشی پایی سچئب کی اوندان آلینمایاجاق.»

۱۱

دوعا حاقیندا تعلئم

۱ بئر گون عئسا بئر یرده دوعا إلهیئردی. دوعاسینی قورتاردیغی زامان، شاگئردلرئندن بئری اونا ددی: «آغا! دوعا إلهمه پی بئزه اؤیرت، نجه کی، یحیا دا شاگئردلرئنه اؤیرتدی.»^۲ عئسا اولارا ددی: «دوعا إلهین واخت دیئن: آتا،

سنئن آدین موقدّس اولسون.

سنئن پادشاهلیغین گلسن.

۳ گونده لئک چؤره یئمئزی، هر گون بئزه ور.

۴ گونا هلا ریمیزی باغیشلا،

چونکی بئر ده، بئزه بورجلی اولان هر آدمی باغیشلا یریق.

و بئری ائمتاحانا چکمه.»

۵ عئسا اولارا ددی: «سئز لدن هانسی بئرئزن بئر دوستی وار کی گجه یاریسی اونون یانینا گلسن و دسن: "دوستوم، منه اوچ چؤرک بورج ور." چونکی دوستلاریمدان بئری یولدان یئتئشئب، اونون قاباغینا قويماغا بئر شیئم یوخدور.»^۶ او دا ائچه رئدن جاواب ورسئن و دسن: "منه زحمت ورمه، ائندی قاپی باغلی دیر و اوشاقلاریم دا من ائنن یاتیب لار. قالخیب سنه بئر شی وره بئلمهرم."^۸ سئزه دیئرم کی، اگر او، دوستلوق خاطرئنه ده قالخیب بئر شی ورمه سه، اونون اوزلی اولدوغونا گؤره قالخیب هر نه لازئم اولسا، وره جک.

۹ من سئزه دیئرم: ائسته یئن، سئزه ورئله جک. آختارین، تاپاجاقسین. قاپینی دؤیون، سئزه آچیللاجاق.^{۱۰} چونکی هر ائسته یین آلیر، آختاران تاپیر و قاپینی دؤیتنه، آچیلیر.^{۱۱} سئزدن هانسی آتا وار کی، اگر اوغلی اوندان بالیق ائسته سه، اونا بالیق عوضنه ائلان وره؟^{۱۲} یا دا یومورتا ائسته سه، اونا عقرب وره؟

۱۳ ائندی اگر سئز کی شرورسوز، بئئرسئز کی نجه اؤولادلاريزا ياخشى هدئيه لرى وره سئز، نه قدر آرتيق، گؤيده كى آتاز اوندان ائسته يئنلره موقدس روحى وره جك.»

عئسا و بعلزبول

۱۴ عئسا لال بئر ائبلئس روحى، بئر آدمادان چيخارديردى. ائبلئس روح چيخانندان سورا، او لال دانيشماغا باشلادى و خالق حيران قالديلار. ۱۵ آما اولاردان بعضئلىرى ددئلر: «عئسا، ائبلئس روحلارى بعلزبولون كؤمه يي ائتن كى، ائبلئس روحلارين ريئسى دئر قوور.» ۱۶ بعضئلىرى ده عئسانى ائمتاحان ايله مك اوچون اوندان هى ائسته يئرئلر كى، اولارا گؤيدن بئر علامت گؤرسدسئن. ۱۷ آما عئسا كى اولارين فئكئرلرئنى بئئردى، اولارا ددى: «هر پادشاهليغى كى، اؤزى اؤز ضئدئنه بؤلونسه، وئران قالار و اؤزى اؤز ضئدئنه بؤلونن، او ده بيخيلار. ۱۸ اگر شيطان دا، اؤزى اؤز ضئدئنه بؤلونسه، پادشاهليغى نجور داوام گئئر؟ چونكى سئز دئرسئز كى، من بعلزبولون كؤمه يي ائتن، ائبلئس روحلارى قوورام. ۱۹ و اگر من بعلزبولون كؤمه يي ائتن ائبلئس روحلارى قوورام، سئزئن شاگئردلرئز كئمنن كؤمه يي ائتن اولارى قوورلار؟ پس اولار سئزه قاضى اولاجاقلار. ۲۰ آما اگر من ائبلئس روحلارى، تارينين قووتى ائتن قوورام، دمك تارينين پادشاهليغى، سئزه گئمئش. ۲۱ هر واخت قووتلى بئر آدم، تبه دن ديرناغاچاق سئلاخلانيب، اؤز اؤنى گؤزله سه، اونون اموالى اماندا قالار. ۲۲ آما هر واخت كى اوندان لاپ قووتلى بئرى، هوجوم گئئرئب اونا قالب گلسه، بوتون سئلاخلاريني كى اونا پل باغلاميشدى آليب، قئئمتى ده پايلار. ۲۳ هر كئم كى من ائتن ديئل، منئم ضئدئمه دئر و هر كئم كى من ائتن ييغمير، داغيدير.

۲۴ خبئث روح بئر آدمادان چيخانندان سورا، سوسوز چؤلگرده دولانير و راحتلىق آختارير. تاپمادىغى زامان دئئر: «چيخديغيم اؤئمه قايدارام.» ۲۵ او گلدئى واخت، اوى سوپورولموش و ئر، تمئز گؤرور ۲۶ او زامان گدئر و اؤزوندن لاپ شرور اولان يدي روح گؤتوروب گئئرئر و اورايا گئئرئب يرله شئرلر. او آدمامين آخيري، اولكئندن ده لاپ پئس اولور.»

۲۷ عئسا بو سؤزلى دئين واخت، بئر آرواد جاماعات ائچئندن سسئنى اوجالديب اونا ددى: «خوش سنى دوغوب، آمئزئرن آروادين، حالينا!» ۲۸ آما عئسا اونون جاوابيندا ددى: «بونون يرئنه خوش او آدمالارين حالينا كى،

تارینین کلامینی اِشئدئب اونا عمل اِلہ یئرلر.»

یونوس علامتی

۲۹ اوندا کی عئسانین اطرافینا ییغیلان جاماعات چوخالیردی، عئسا بله ددی: «بو نسل نه قدر شرور نسلدئر. اولار بئر علامت ائسته یئرلر، آما اولارا یونوس پیغمبرئن علامتئندن باشقا، هچ بئر علامت ورئلمه یه جک. ۳۰ چونکی اله اوجور کی یونوس، نینوا شهرئئنن خالقینا بئر علامت اولدی، ائنان اوغلی دا بو نسل اوجون، اله اولاجاق. ۳۱ قئیامت گونونده، جنوب ملکه سی، بو نسلئن آدمالاری ائتن قالخیب، اولاری محکوم ائیه جک. چونکی او، سولیمان پادشاهین حنکمتری سؤزلرئی اِشئتمک اوجون، پرن او باشیندان گلدی. ائندی سولیمانندان، لاپ بؤیوک بوردادیر. ۳۲ قئیامت گونونده نینوا خالقی، بو نسلئن آدمالاری ائتن قالخیب اولاری محکوم ائیه جک. چونکی اولار یونوس پیغمبرئن سؤزلری ائتن تۆوبه اِله دئر و ائندی یونوس پیغمبردن لاپ بؤیوک بوردادیر.

بدنن ائشیغی

۳۳ هچ کئم چیراغی یانديراندا سورا، اونی گئرلی یره، یا دا قابین آلتینا قویماز. چیراق قابینا قویار کی، ائچهری گئرلر ائشیغی گؤرسولر. ۳۴ گؤزون سنن بدننن چیراغی دیر؛ گؤزون سائئم اولسا، سنن بوتون بدننن ائشیق ائنان دولی اولار. آما گؤزون پئس اولسا، بدننن قارانلیق ائنان دولی اولار. ۳۵ پس آییق اولون اولمایا کی سنده کی ائشیق، قارانلیق اولار. ۳۶ بس اگر سنن بوتون بدننن ائشیق ائنان دولی اولسا، اِله کی، بئر ذره ده اوندا قارانلیق اولمسا، او زامان سنن بوتون بدننن ائشیق اولاجاق، بئر چیراق کئمی کی اؤز ائشیقی ائنان سنی ائشیقلانديریر.»

وای حالیزا، ای فرئسئر

۳۷ عئسا بولاری دئینده، فرئسی فترقه سنندن بئر عائئم، اونی یمک یمه یه اؤنه دعوت اِله دی. عئسا دا ائچهری گئرئب، سوفره باشیندا اوتوردی. ۳۸ او واخت کی او فرئسی گوردی عئسا یهودئرئن رسمئنه گوره، یمکنن قبابق آلئرئی یومادی، مات قالدی. ۳۹ رب عئسا اونا ددی: «سئر فرئسئر، پئیالا و بوشقابین چؤلونی تمزله یئرئسئر، آما اؤز ائچئر طاماح و پئسلئک ائتن دولودی. ۴۰ ای

آغیلسیزلار! مگر ظاهری یارادان باطئی ده یاراتمیر؟! ^{۴۱} قابلاریزین ائچئنده اولانلاردان صدقه ورنن، او زامان سئزن اوچون هر شی تمئز اولاجاق. ^{۴۲} آما وای سئزن حالیزا، ای فرئسئلر! چونکی سئز تووراتین اوندا-بئر ورمک حؤکمئی، حتا نافع، شویود و هر جور گوئیرتی اوچون یرئنه یتئرئرسئز آما عدالت و تاریخین سوگی سئنده، اهمال الیه یئرسیز. گرک بولاری الیه سئز، اولاری دا یرئنه یتئرک ده اهمال الیه مئیہ سئز. ^{۴۳} وای سئزن حالیزا، ای فرئسئلر! چونکی یهودئلرن عئبادتگاهلاریندا، یوخاری باشدا اوتورماغی و بازارلاردا سلام آماغی سیوئرسئز. ^{۴۴} وای سئزن حالیزا، چونکی سئز ائتمئش قئئرلر کئمی سئز و خالق بئلمه مئش اولارین اوستوندن کچئر.»

^{۴۵} شرئعت عالئمئلرئندن بئری، عئسانین جاوابیندا ددی: «اوستاد، سن بو سؤزلری دیمک ائئن بئزه ده توہئن الیه یئرسن.» ^{۴۶} عئسا ددی: «وای سئزن حالیزا، ای شرئعت عالئمئلری! چونکی سئز خالقین بوینونا الیه آغیر یوکلر قویورسوز کی، آپارماقی چوخ چئتئندر، اؤزوز ده بارماقلاریزین بئرئی ده بله، او یوکلر وورمورسوز. ^{۴۷} وای سئزن حالیزا! چونکی سئز پیغمبرلرہ مقبرلر تئکئرسئز، الہ او پیغمبرلرہ کی اولاری اؤلدوزن سئزن آتالاریزدیر. ^{۴۸} الہ بوجور، سئز آتالاریزین ائشلرئنه شاهئلئک الیه یئب، اولارین ائشلرئن تصدئق الیه یئرسئز؛ چونکی اولار پیغمبرلری اؤلدوردولر، سئز ده اولارا مقبرلر تئکئرسئز. ^{۴۹} بونا گؤره تاریخین حئکمتی ددی: ”من اولارا پیغمبرلر و رسوللار گؤندرہ جهیم، بولاردان بعضئلرئی اؤلدوره جکلر، بعضئلرئنه ده جفا ورہ جکلر.“ ^{۵۰} الہ کی دونیانین بئناسی قویولاندان بری، بوتون پیغمبرلرئن تۆکولموش قانی، بو نسلن بوینونا اولسون؛ ^{۵۱} هابئلئن قانیندان توتوموش، زکریانین قانیناجاق، کی قوریانگاه ائنان معبدئن قودسی آراسیندا تۆکولدی. بلی سئزه دیئم کی، بوتون بولارین حسابی، بو نسلدن آلیناجاق. ^{۵۲} وای حالیزا، ای شرئعت عالئمئلری! چونکی سئز معرفت قاپیسینین آچارینی، گؤتوروبسوز. اؤزوز گئرمه دئز، گئرمک ائسته یئلری ده قویمادیز.»

^{۵۳} اوندا کی عئسا اوردان ائشیه چیخدی، تؤورات موعئلملری و فرئسئلر اونی چوخ سیخیشدیریب، آللشئردئلر اونی تحرئک الہ سئلر کی او چوخ شیرئن حاقیندا دانیشسین. ^{۵۴} و گؤزله یئردئلر کی عئسانین ددئکلرئندن، بئر سؤز قاپیب، اونی گئره سالسینلار.

فرئسٹلرنن خمئر مایاسیندان اوزاق اولون

۱ بو واخت مئنلرجه آدام بئر پره إله ییغیلمیشدی کی، بئرئرنئی سیخیشدیریدیلار. عئسا اول اوز شاگئردلرنه ددی: «اؤزوی فرئسٹلرنن خمئر مایاسیندان کی، ائکی اوزلی لئک دئر، اوزاق ساخلايين. ۲ هچ اؤرتولی بئر شی یوخدور کی، آشکارا چیخماسین، یا دا هچ گئزلن بئر شی یوخدور کی، بئلئمه سن. ۳ بونا گوره قارانلیقدا دانیشدیغیز شی، ائشیقدا ائشئدئله جک و ائچری اوتاقلاردا پیچیلدادیغیز هر شی، داملاردان اعلان اولوناجاق.

۴ دوستلاریم سئزه دیئرم، اولاردان کی، بدنی اؤلدورورلر و اوندان سورا، هچ بئر ائش آلرئندن گلمئر قورخمايين. ۵ آما سئزه گؤرسده جهیم کئمدن گرک قورخاسیز، اوندان قورخون کی، اؤلدوره ندن سورا قودرتی وار جهئمه آنا. بلی، سئزه دیئرم کی، اوندان قورخون. ۶ مگر بئش سرچه ائکی قارا پولا ساتیلیمیر؟ آما گئنه ده اولارین هچ بئرئسی تارینین یانیندا یاددان چیخمايیب. ۷ حتا سئزن باشیزدکی توکرنن ده هامیسی بله ساییلیب. قورخمايين؛ سئزن ارزئشئر، بئر چوخلی سرچه دن آرتیق دیر.

۸ سئزه دیئرم کی، هر کئم ائنسانلارین حضوروندا، مئنمکی اولدوغونی دئله گئترسه، ائنسان اوغلی دا تارینین ملکری حضوروندا، بو آدامین اونونکی اولدوغونی دئله گئتره جک. ۹ آما هر کئم ائنسانلارین حضوروندا منی ائنکار إله سه، تارینین ملکری حضوروندا ائنکار اولوناجاق. ۱۰ هر کئم ائنسان اوغنونو ضئدئنه بئر سؤز دسه، باغیشلانا جاق؛ آما هر کئم تارینین موقدس روحونون ضئدئنه کوفر دسه، باغیشلانا جاق. ۱۱ او زامان کی، سئزی یهودئلرنن عئبادتگاهلارینا، حاکم لرنن و ریئسلرنن حضوروندا آپارالار، نئگاران اولمايين کی گرک نجه اؤزوزدن دئفاع الئیه سئز یا دا نه دئیه سئز. ۱۲ چونکی او آندا هر نه دئلی سئز، تارینین موقدس روحی سئزه اؤیرده جک.»

آغیلسیز وارلینین مثلی

۱۳ بئر نفر جاماعاتین آراسیندان عئسایا ددی: «اوستادا قارداشیم ده کی، آتامیزین مئرئینینی من ائنن بؤلسون.» ۱۴ آما عئسا اونا ددی: «کئشی، کئم منی سئزن آرازا حکم و یا مئرئ بؤلن إله یئب؟!» ۱۵ عئسا خالقا ددی: «آبیق

اولون! اۋزوزى ھر جور تاماھكارلىقدان اوزاق ساخلايىن، چونكى ائىسانىن
 حياتى، اونون وار-دۋولتتىنن چوخلوغونا باغلى دىئل.»^{۱۶} اوندان سورا عئسا
 اولارا بئر مثل چكئب ددى: «وارلى بئر كئشئتنن آكئنى بول محصول وردى.
^{۱۷} كئشى اۋز اۋزونه دوشوندى: ”نه إله يئم؟ چونكى محصولومى اورايا ييغماغا
 يرئم يوخدور.“^{۱۸} سورا ددى: ”بئلدئم نه إله يم؛ آنبارلاريمى سؤكوب، لاپ
 بؤيوكلرئنى تئكه رَم و بوتون بوغدالاريمى و ماليمى اورايا ييغارام.“^{۱۹} اوندان سورا
 اۋز جاننما دئيه رم: جاننم! اوزون ائلكر اوچون چوخلى وار-دۋولت ييغيسان.
 ائندى راحت اول. يه، ائچ، كيف اله!“^{۲۰} آما تارى اونا ددى: ”اى عاغيلسىز
 آدام! سننن جاننن إله بو آخشام آلىناجاق؛ بس سننن ييغديغين بو شيلر كئمه
 قالاجاق؟!“^{۲۱} بله دئر او آدامنن عاقئبتي كي، اۋزى اوچون مال-دۋولت ييغير آما
 تارننن حوضوروندا وارلى دىئل.»

نئكاران اولمايىن

^{۲۲} عئسا اۋز شاگئردلرئنه ددى: «بونون اوچون سئزه دئرئم؛ اۋز حياتيز اوچون
 نئكاران اولمايىن كي، نه يئيه جكسئز و بدنئز اوچون ده نئكاران اولمايىن كي، نه
 گئيه جكسئز.^{۲۳} چونكى جان يمكدن، بدن ده پالتاردان آرتيق دير.^{۲۴} قارغالارا
 باخين: نه اكئرلر، نه بئچئرلر، نه آنبارلارى وار، نه ده مخزنلرى، آما گئنه تارى
 اولارين روزى سئنى وئرر. سئزنن ارزئشئز قوشلاردان نه قدر آرتيق دير!
^{۲۵} سئزلردن كئم وار كي، نئكاران اولماق ائنان بئر ساعات عؤمرونه آرتيرا
 بئلسئن؟!^{۲۶} پس اگر سئز بله كئچئك بئر ائشى گؤره بئلمئرسئز، نه اوچون قالان
 شيلرئن نئكارانى سئز؟!^{۲۷} زانباقلارين نجه بؤيودوكلرئنه باخين؛ نه زحمت
 چكئرلر، نه ده ائپلك آيئرلر. آما گئنه سئزه دئرئم كي، حتا سوليمان پادشاه دا،
 بوتون جلاليندا بولاردان بئر كئمى گيئنمه دى.^{۲۸} آما اگر تارى، بو گون چؤلده
 اولان اوتى كي، صاباح اوجاغا آتيلير بله گيئندئرر، نه قدر آرتيق سئزى
 گيئندئرچك اى آز ايمانلى لارا!^{۲۹} بس، سئز نه يئيه جه يئرئز و نه ائچه جه يئرئز
 قيدئنه قالمايىن؛ بولار اوچون نئكاران اولمايىن.^{۳۰} چونكى بو دونيانن بوتون
 مئلتلرى بو شيلرئن داليسىجا قاچيرلار؛ و سئزنن گؤيده كي آتاز بو شيلره
 مؤحتاج اولدوغوزى بئلئر.^{۳۱} آنجاق سئز تارننن پادشاهلىغى داليسىجا اولون
 كي، بو شيلر سئزه وئرله جك.

^{۳۲} اى كئچئك سورى قورخمايىن! چونكى گؤيده كي آتازين رئضاسى بودور كي،

او پادشاھلیغی سئزہ ورسئن. ۳۳ ہر نہیئز کی وار، ساتین و یوخسوللارا ورتن. اوزوز اوچون کؤھنلمہین پول کئسہلر و آسکتلمہین خزئنہلر، گؤیلردہ حاضیرلایین، اوردا کی نہ اوغری اونی چاپار، نہ دہ بئد وورار. ۳۴ چونکی سئزئن خزئنز ہاردا اولسا، اورہیئز دہ الہ اوردا اولاجاق.

اویاق و حاضیر اولماق

۳۵ ائش اوچون پلئزی باغلایین، چیراقلاریزی دا یانار ساخالیین. ۳۶ او آداملار کئمن اولون کی، اربابلاریین تویدان اوه قاییتماسینی گؤزلہیئرلر. اوندان اوتری کی، گئب قاپینی دؤیسہ، الہ او آندا قاپینی اونا آچسینلار. ۳۷ بختور او قوللار کی، اربابلاری گئندہ اولاری اویاق گؤرور. دوغروسونی سئزہ دیئم؛ او، خئدمت الہ مک اوچون پلئتی باغلایب، اولاری سوفرہ باشیندا اوتورداجاق و یانلارینا گئب اولارا خئدمت الئیہجک. ۳۸ خوش او قوللارین حالینا کی اربابلاری گجہ یاریسی، یا دا سخرہ یاخین گلہ اولاری اویاق گؤرہ!

۳۹ آما بونی بئلن کی، اگر او صاحبی، اوغرونون ہانسی ساعاتدا گلہجہیئنی بئلسہیدی، اوئنی اوغورلاماغا قویمازدی. ۴۰ سئز دہ گرک حاضیر اولاسیز، چونکی انسان اوغلی سئزئن گومان الہمہدئیئز ساعاتدا گلہجک.»

۴۱ پطروس ددی: «آغا! بو مثلی فقط بئزہ دیئرسن، یوخسا ہامییا؟» ۴۲ رب عئسا جاواب وردی: «کئمدئر او وفالی و عاغیلی نؤکرباشی کی، اربابی اونی اوز اوئئنن نؤکرلری اوستونہ ائختتیار صاحبی قویور. اوندان اوتری کی، اولارا اوز واختی-واختیندا یمک پایلارینی ورسئن. ۴۳ بختور او نؤکر کی، اربابی، گلدئی زامان، اونی اوز ائشی باشیندا گؤرہ. ۴۴ دوغروسونی سئزہ دیئم کی؛ اربابی بوتون وار-یوخونی اونا تاپشیراجاق. ۴۵ آما اگر او نؤکر اورہیئندہ دسہ: "اربابیم گلمکدہ یوبانیب." و باشلایب کئشی و آرواد نؤکرلری دؤیسہ، ییئب، ائچئب، کفلئسہ، ۴۶ او نؤکرئن اربابی، اونون گؤزلمہدئی بئر گوندہ و بئلمہدئی بئر ساعاتدا گلہجک و اونی انکی شقہ الہیئب، خائنلر انن بئر پرہ آتاجاق.

۴۷ او نؤکر کی اوز اربابیین ائستہیئنی بئلہ-بئلہ گئنے، اوزونی حاضیر الہمئیہ یا دا اونون ائستہیئنے گؤرہ رفتار الہمئیہ چوخ شالاق یئیہجک. ۴۸ آما او کی اوز اربابیین ائستہدئیئنی بئلئر و او ائشی گؤرور کی کؤتہیہ لایئق دئر، آز شالاق یئیہجک. ہر کئمہ چوخ ورتلہ، او آدامدان چوخ دا ائستہنئلہجک و ہر کئمہ دہ چوخ امانت ورتلئب، او آدامدان لاپ چوخ ائستہنئلہجک.

۴۹ من یر اوستونه اود یاغدیрмаغا گلمئشم: و چوخ ائستردئم کی، اله ائندئییه کئمی آلیشیب یانایدی! ۵۰ منئم آلاجاغیم بئر تعمئد قوسلی وار و بو تعمئد یرئنه یتئشنه کئمی، نه قدر سیخینتی چکئرم! ۵۱ گومان إله یئرسئز کی، من یر اوستونه صولح گئترمه یه گلمئشم؟ ۵۲ چونکی بوندان سورا، بئر اوده یاشایان بئش نفرئن آراسیندا آیریلیق دوشه جک، اوچی، ائکئسنئن ضئدئنه، ائکئسی ده، اوچونون ضئدئنه اولاجاق. ۵۳ اولارین آراسینا آیریلیق دوشه جک. آتا اوغلونون، اوغول دا آتاسینین ضئدئنه، آنا قیزینین، قیز دا آتاسینین ضئدئنه، قاینانا گئئنن، گلئن ده قایناسینین ضئدئنه اولاجاق.»

زامانین تعبیری

۵۴ اوندان سورا عئسا جاماعاتا ددی: «قربدن بئر بولودون قالخدیغینی گؤرنده، او آندا دیئرسئز؛ ”یاغیش یاغاجاق!“ إله ده اولور. ۵۵ جنوب یلی آسند، دیئرسئز کی، ”یامان ائستی اولاجاق!“ إله ده اولور. ۵۶ ای ائکی اوزلی لر! یر اوزونون، گؤی اوزونون حالینی تعبیر الئییه بئلمئرسئز، بس نئییه، بو زامانین حالینی تعبیر الئییه بئلمئرسئز؟!

۵۷ نه اوچون دوغری اولانی اؤروز اوچون آیرد اله مئرسئز؟! ۵۸ او واخت کی، سندن شئکایت إلهین آدام ائنان، حاکنمئن یانینا گئئرسن، یولدا اولندا آللش کی، اونونان باریشاسان. اولمایا کی سنی حاکنمئن یانینا چکه. حاکنم ده محکمه افسرئئنن آلئنه وره، افسر ده سنی زئنداننا سالا. ۵۹ سنه دیئرم کی، آخیر قارا پولونی ورمه یه نه قدر، زئندانان چیخمایا جاقسان!»

۱۳

تؤوبه إله یئن

۱ اله او زامان اوردا اولانلاردان بعضئسی، گلئب عئسایا او جئلللی لر حاقیندا خبر وردئلر کی، روملی والی پئلاط، اولاری اؤلدوروب و اولارین قانلارینی، کسدرئدئکلری قوربانلارین قانی ائنن قاریشدیرمیشدی. ۲ عئسا اولارین جاوابیندا ددی: «گومان إله یئرسئز کی بو جئلللی لر، قالان جئلللی لرئن هامیسیندان لاپ چوخ گوناھکار ائدلر کی، بله زجر چکدئلر؟ ۳ سئزه دیئرم؛ یوخ. آما اگر تؤوبه

إله مئيه سئز، هاميز اولار كئمي هلاك اولاجاقسيز. ^٤ يا دا گومان إله يئرسئز كي او اون سئكئز آدام كي، سئلوآم دا كي بورج اولارين اوستونه اوچوب اؤلدوردى، اورشلئم ده قالان ياشايانلارين هاميسيندان چوخ گوناهاكارائئلر؟! ^٥ سئزه ديئرم؛ يوخ. آما اكر تئوبه إله مئيه سئز، هاميز اولار كئمي هلاك اولاجاقسيز.»

ميوه ورمهين آغاجين مثلى

^٦ اوندان سورا عئسا اولارا بو مثلى ددى: «بئر كئشى اؤز اوزوم باغيندا، بئر انجئر آغاجى اكدى. او گلدى كي آغاجين ميوه سئنى ييغا، آما بئر شى تاپمادى. ^٧ باغبانا ددى: ”باخ، ائندى اوچ ائلدئر كي، بو انجئر آغاجينين يانينا گلئب ميوه آختاريرام، آما هچ نه تاپميرام. بو آغاجى گس. نئيه بوش يره تورپاغى توتسون؟!“ ^٨ باغبان اونا ددى: ”آغا، قوى او بو ائل ده قالسين. من اونون دؤره سئن بل له يئب، پيئن توكهرم. ^٩ اكر گلن ائل ميوه گتئرسه، لاپ ياخشى. اكر گتئرمه سه، اونى گئرسن.“»

بئر آروادين شفاسى

^{١٠} عئسا موقدس شنبه گونونده، يهودئلرئن عئبادتگاهلارينين بئرئنده تعلقم ورتدى. ^{١١} اوردا بئر آرواد وار ائدى كي، اون سئكئز ائلدن برى بئر روح اونى علئل إله مئشدى؛ بلى بوكولموشدى و دوز دورا بئلمئردى. ^{١٢} عئسا آروادى گؤرن واخت، اونى اؤز يانينا چاغيريب ددى: «آرواد، علئل لئكئندن آزاد اولدون.» ^{١٣} و آلرئئى اونون اوستونه قويدى. آرواد او آندا دئك دوردى و تارييا شوكور إله ددى. ^{١٤} آما عئبادتگاهين ريئسى، عئسا شنبه گونونده شفا وردئى اوچون حئرصله نئب، خالقا ددى: «ائش گؤرمك اوچون آلتى گون وار. شنبه گونونده يوخ، او گونلرده گلئن شفا آلين.» ^{١٥} او زامان رب عئسا اونا جاواب ورتب ددى: «اي ائكى اوزلى لر! مگر هچ كئم سئزلردن شنبه گونونده اؤز اؤكوزونى يا دا إششه يئنى آخوردان آچيب، سوارماغا آپارمير؟ ^{١٦} بو آرواد كي، ائبراهئم پيغمبرئن نسلئندن دئر و اون سئكئز ائلدن برى شيطان اونى باغلايب، دوز ديئل كي شنبه گونونده بو اسئرلئكدن آزاد اولاق؟» ^{١٧} عئسا بو سؤزلىرى دئينده، اونون ضدئنه قالخان آداملارين هاميسى اوتاندى و بوتون خالق عئسانين گؤردويى شووكتلى ائشئرئن هاميسينا سؤئندئر.

خاردال توخومى و مايا

۱۸ اوندان سورا عئسا ددی: «تارینین پادشاهلیغی نهیه بَنزه یئر؟ اونی نهیه بَنزه دئم؟» ۱۹ او، بئر خار دال توخومونا بَنزه کی، بئر کئشی گۆتوروب اونی اؤز باغیندا اكدی. توخوم بؤیودی، بئر آغاج اولدی و گۆیون قوشلاری گئب، اونون خوللاریندا یووا تئکدئلر.»

۲۰ عئسا گئنه ددی: «تارینین پادشاهلیغی نهیه بَنزه دئم؟» ۲۱ تارینین پادشاهلیغی، خمئر مایاسینا بَنزه کی، بئر آرواد اونی گۆتوروب، اوچ کئسه اون اچئنه قاتدی، إله کی، بوتون خمئر تورشودی.»

دار قاپی

۲۲ عئسا اورشلئم شهرئنه ساری گئنده، شهرلری و کندلری گزئب، اولارا تعلئم ورنردی. ۲۳ بئر نفر اوندان سوروشدی: «آغا، آیا آز آداملار نئجات تاپاجاقلار؟» عئسا اولارا ددی: ۲۴ «دار قاپیدان ائچری گئرمهیه آللشئن. چونکی سئزه دیئریم، چوخ آداملار ائچری گئرمک ائستهیه جکلر، آما الئیه بئلمهیه جکلر. ۲۵ اوندا کی إو صاحئبی قالخیب قاپینی باغلایا، سئز إشنکده دایانیب قاپینی دؤیه جکسئز و دئیه جکسئز: "آغا، قاپینی بَنزه آچ." اوندا او سئزه جاواب وره جک: "من سئزی تانیمیرام، بئلمئریم هاردان گئب سئز؟" ۲۶ او زامان سئز بله دئیه جکسئز: "بئز سنئن حوزوروندا یئب ائچدئک و سن بئزئم کوچه لرده تعلئم وردئن." ۲۷ آما او دئیه جک: "سئزه دیئریم کی، سئزی تانیمیرام، بئلمئریم هاردان گئب سئز؟! مندن اوزاقلاشین، ای پئس ائش گؤرنلر." ۲۸ او زامان کی، انبراهئم، انسحاق، یعقوب، و بوتون پیغمبرلری تارینین پادشاهلیغیندا گۆره سئز، آما اؤزوزی اوردان قووولموش گۆره سئز، اوردان آغلاشما و دئش قیجیرتماسی اولاجاق. ۲۹ خالق سَرقدن و قَربدن، شئمالدان و جنوبدان گئب تارینین پادشاهلیغیندا، سوفره باشیندا اوتوراجاقلار. ۳۰ باخ آخیرکی اولانلار، بئرئنجی اولاجاقلار، بئرئنجی اولانلار دا، آخیرکی اولاجاقلار.»

اورشلئمہ یاس توتماق!

۳۱ إله او زامان فرئسی فئرقه سنئن بعضی عالئم لری، گئب عئسایا ددئلر: «بوردان چیخ، گت. چونکی حاکئم هرود سنی اؤلدورمک ائسته یئر.» ۳۲ عئسا دا اولارا ددی: «گئدن او تولکی یه دیئن کی، "من بو گون و صاباح، ائبلئس روحلاری قوووب، آداملارا شفا وره جهیم و اوچونجی گونده، اؤز ائشئمی قورتاراجام.» ۳۳ آما بو گون، صاباح، و او بئری گون من گرک اؤز یولوما گدَم.

چونكى مومكون ڊينل ڪي، بئر پيغمبر اورشلئم شهر ٿنڊن باشقا، آيري بئر ڀرڊه هلاڪ اولسون.“^{۳۴} اي اورشلئم، اي اورشلئم، اي پيغمبرلري اولدورن شهر، اي سنن يانينا گونڊرئئلري داشا باسان! من نچه دفة ائسته دئم، تويوق اوڙ جوجه لرئي قانادلارينين آلتينا ييغان ڪئي، سنن اوڙ اولدلاريني بئر ڀره ييغيم. آما سن ائسته دئن! ^{۳۵} باخ، سئزن اوڙ سئزه وئران بوراخيلير. سئزه ديئم ڪي، آرتيق مني گورمه يه جڪسئز او زامانا جاق ڪي، دئيه سئز: ”رئئن آديندا گلن، موبارڪ اولسون.“

۱۴

عئسا شنبه گونونده شفا ورئر

^۱ يهودئلرئن موقدس شنبه گونلرئئن بئرئنده، عئسا چورڪ ييمڪ اوچون فرئسي فئرقه سئئن ريئسلرئئنڊن بئرئئنن اوئنه گيتي. اولار دئقت ائنن عئساني گوز آلتينا آلميشديلار. ^۲ اوردا بئر ڪئشي واراڻي ڪي، بدني سو گئرمئشدي. ^۳ عئسا شرئعت عالئملي و فرئسي فئرقه سئئن عالئمئلرئئنڊن سوروشدي: «آيا شنبه گونونده شفا ورمڪ جائزدئر يا يوخ؟» ^۴ آما اولاردان هچ بئر سس چيخمادي. او واخت عئسا او ڪئشئي توتوب شفا وردى و مورخص الهدي. ^۵ عئسا اولارا ددي: «سئزلردن ڪئم وار ڪي، اگر اوغلي يا دا اوڪوزي شنبه گونونده قويويا دوشسه، آئن اوئي چيخارتماسين؟!» ^۶ اولار بو سؤزه جاواب وره بئلمه دئلر.

^۷ عئسا قوناقلارين نجه يوخاري باشي سچدئڪلرئي گورنده، اولارا بو مثلي ددي: ^۸ «سني بئر نفر توي مجلئسننه دعوت الهينده، مجلئسن يوخاري باشيندا اوتورما، اولمايا ڪي سندن آدلي-سانلي بئر قوناق دا دعوت اولونموش اولار ^۹ و او آدم ڪي سئزن هر ائڪئزي دعوت الهيند گئب، سنه دئيه: ”پرئي بو آداما ور.“ او واخت اوتانيب، مجلئسن لاپ آشاغي باشيندا اوتوراجاقسان. ^{۱۰} آما دعوت اولدوغون زامان، گد مجلئسن لاپ آشاغي باشيندا اوتور ڪي، مجلئس صاحبي گلنده، سنه دسن: ”دوستوم، بويور يوخاري باشا ڪيچ.“ او واخت سوفره باشيندا اوتورانلارين هاميسينين حوزوروندا باشي اوجا اولارسان. ^{۱۱} چونڪي هر ڪس اوڙوني اوجالدا آلچالاجاق، هر ڪس ده ڪي اوڙوني آلچالدا اوجالاجاق.»

۱۲ اوندان سورا عئسا إو صاحئبئنه ددی: «شام، یا دا قوناقلیق ورنده، اؤز دوستلارینی، قارداشلارینی، قوحوملارینی، وارلی قونشولارینی دعوت إلهمه، اولمایا کی اولار دا سنی دعوت إلهیب، سن ده بوجور ائشئنئن عوضنی آلسان. ۱۳ آما قوناقلیق ورن وخت، یوخسوللاری، علئلری، چولاقلاری، و کورلاری دعوت إله کی، ۱۴ بختور اولارسان. چونکی اولار سنه عوضنی وره بئلمرلر و سن اؤز ائشئنئن عوضنی صالحلر دئرئلن گونده، آلاجاقسان.»

بؤیوک قوناقلیغین مثل

۱۵ عئسا ائنن سوفره باشیندا اوتورانلاردان بئری بو سؤزلری ایشندن وخت اونا ددی: «خوش او آدمین حالینا کی، تارینین پادشاهلیغیندا چؤرک یسئن!» ۱۶ آما عئسا اونا ددی: «بئر کئشی، بؤیوک بئر قوناقلیق وردی و چوخلی قوناق دعوت إلهدی. ۱۷ شام وختی اولاندا، نؤکرئی، دعوت اولان قوناقلارین یانینا گؤندریدی کی، اولارا دسئن: «بویورون، چونکی هر شی حاضریدیر.» ۱۸ آما قوناقلارین هامیسی بئر-بئر، عوذر ائستمه یه باشلادیلار. بئرئنجئسی اونا ددی: «بئر اکئن یری آلمیشام، گئدب اونا باخمالی یام. سندن خاهئش إله یئرمنی معذور ساییسان.» ۱۹ او بئری ددی: «بش جوت اؤکوز آلمیشام و اولاری ائمتاحان إلهمه یه گدئرم. سندن خاهئش إله یئرمنی معذور ساییسان.» ۲۰ او بئرئسی ده ددی: «من تزه اولئمئشم، بونا گؤره ده گلگه بئلمهرم.» ۲۱ نؤکر قاییدی بوشیلری اؤز اربابینا چاتدیردی. او وخت اوتن اربابی حئرصله نئب نؤکرئنه ددی: «تیز گت شهرئن کوچه بازارلارینا یوخسوللاری، علئلری، کورلاری و چولاقلاری بورایا گتئر.» ۲۲ نؤکر ددی: «آغا! امرئن یرئنه پئترئلدی، آما حله یر وار.» ۲۳ ارباب نؤکره ددی: «گت، بوتون یوللاری و چپرلری آختار و خالقا ائصرار إله گلستئر کی اوتئم دولسون. ۲۴ چونکی سئزه دئرمن کی، اول دعوت اولانلارین هچ بئری، منئم قوناقلیغیمدان دادمایاجاق.»

شاگرد اولماغین باهاسی

۲۵ بؤیوک بئر جامعات عئسا ائنن گئدنده، او دؤنوب اولارا ددی: «کئم اؤز آتاسیندان، آناسیندان، آرواد و اوشاقلاریندان، قارداشلار و باجیلاریندان، حتا اؤز جانیندان، نئفرت إلهمه یئب، منئم یانینا گلگه، منئم شاگردئم اول بئلمز. ۲۷ هر کئم اؤز چارمیخینی گؤتورمه یئب، دالیمجا گلگه سه، منئم شاگردئم اول بئلمز.

۲۸ چونكى سئز لردن كئم وار كى، بئر بورج تئككك ائسته ينده، اوتوروب اول خرجئنى حساب الهمز كى، گورسون آيا اونى باشا يتئرمك اوچون، پولى وار يا يوخ؟ ۲۹ چونكى اگر بونؤوره سئنى قويوب ائشى باشا يتئرہ بئلمه سه، او زامان اونى گورن هر كس، اونا گولمه يه باشلاييب، ۳۰ دئيه جك: ”بو آدام تئكمه يه باشلادى، آما باشا يتئرہ بئلمه دى.“

۳۱ يا دا هانسى پادشاه وار كى، آيرى بئر پادشاه ائنان جنگه چيخاندا، اول اوتوروب مصلحتلشمز كى، گورسون آيا اون منن نفر سرياز ائنان، قاندرئر او پادشاهين قاباغينا چيخسين كى، ائيرى منن سرياز ائنان، اونون اوستونه گلئر؟ ۳۲ يوخسا، دوشمن حله اوزاقدا اولاندا، الچى گوندرئب، صلوح الهمه يئن شرط لرئنى سوروشار. ۳۳ الہ بوجور دا، سئز لردن كئم بوتون وار-يوخوندان آل چكمه سه، منئم شاگئر دئم اولا بئلمز.

۳۴ دوز ياخشى شى دئر؛ آما اگر دوز داديني آلدن ورسه، اونى نجور گننه شور الهمك اولار؟ ۳۵ اونون نه تورپاغا فايداسى اولار، نه ده بيئنه؛ اونى ائشيه آتارلار. هر كئمن ائشتمه يه قولاغى وار ائشئتسن.

۱۵

ائتمئش قويونون مئلى

۱ بو زامان بوتون باج ييغانلار و گوناھكارلار عئسانين يانينا يغيليرديلار كى، اونون سؤزلرئنى ائشئتسنلر. ۲ فرسى فئرقه سنئن عالئملىرى ائنان تئورات موعلئملىرى ميريلدانيب ديئر دئئر: ”بو آدام گوناھكارلارى قبول الہ يئر و اولار ائنان ييمك بيئر.“

۳ عئسا دا اولارا بو مئلى گئترئب ددى: ۴ »سئز لردن كئم وار كى، يوز قويونى اولسا و اگر اولاردان بئرئنى ائترسه، قالان دوخسان دو قوز قويونى چؤلده بوراخييب، ائتمئش قويونون داليسيجا گئتمئيه و تاپانا جاق اونى آخترمئيه؟! ۵ او آدام ائتمئش قويونى تاپاندا، سؤئئب اونى چئينئنه قويار ۶ و اوه گلدئيبى زامان اؤز دوستلار و قونشولاريني ييغيب دئير: ”من ائنان شادليق الہ يئن، چونكى من ائتمئش قويونومى تاپميشام.“ ۷ سئزه ديئر كى، الہ بوجور دا تئوبه الہ يئن بئر گوناھكار اوچون، گؤيده بؤيوك شادليق اولاجاق؛ او شادليقدان آرتيق كى تئوبه يه مؤحتاج اولمايان دوخسان دو قوز صالح آداملاردان اؤترى اولار.

ائتمئش سنكه نئن مثلى

^۸ يا دا هانسى آرواد وار كى، اون گوموش سنكه سى اولسا و اگر بئرئى ائترسه چىراق يانديريب، اوى سوپوروب، اونى تاپاناجاق آختارمئيه؟! ^۹ تاپان زامان دوستلار و قونشولاريني ييغيب دئير: ”من ائنن شادليق الهين، چونكى ائتردئئم سنكه نى تاپميشام.“ ^{۱۰} سئزه دئيرم كى، اله بوجور دا، تئوبه الهين بئر گوناھكار اوچون تارينين ملكرى حوضوروندا شادليق اولور.»

ائتمئش اوغولون مثلى

^{۱۱} عئسا ددى: «بئر كئشنئنن ائكى اوغلى وارا ئدى. ^{۱۲} بئر گون كئچئك اوغول آتاسينا ددى: ”آتا، ماليندان منه يتئشن پايى، ائندى منه ورا!“ آتا دا مالينى اولارين آراسيندا بؤلدى. ^{۱۳} بئر نچه گون كچندن سورا، كئچئك اوغول وار-يوخونى ييغيب، اوزاق بئر مملكته گتدى. و اوردا عياشليق ائنان بوتون مالينى تلف الهدى. ^{۱۴} مالينين هاميسيىنى خرج الهيندن سورا، او مملكتده بؤيوك بئر آجليق اولدى و او مؤحتاج اولماغا باشلادى. ^{۱۵} اونا گوره ده گدئب، او مملكتنن آداملارينين بئرئئنن نؤكرى اولدى. او دا اونى اؤز زمئسنئنده، دونوز اوتارماغا گؤندردى. ^{۱۶} اوغلان آرزى اله يئردى كى، دونوزلارين يدئي آشغال قابىقلار ائنان قاريني دويورسون، هچ كس ده اونا بئر شى ورمئردى. ^{۱۷} آما آخيردا اوغول اؤزونه گئب ددى: ”آتامين ائشچئلرئئنن، هاميسيىنين بوللوقجا چوره يى وار، آما من بوردا آجليقدان اؤلورم. ^{۱۸} قالخيب آتامين يانينا گدرم اونا دئيه رم: آتا، تاريا و سنه گوناھ اله مئشم. ^{۱۹} آرتيق سنن اوغولون چاغيريلماغا لايئق دئئلم. من ائنن اؤز ائشچئلرئئنن بئرئسى كئمى رفتار اله.“

^{۲۰} اوغول قالخيب، آتاسينين اوئنه سارى گتدى. آما حله اوزاقدا اولاندا، آتاسى اوغولى گوروب، اونا اورهي ياندى و قاچيب اونى قوجاقلادى اؤپدى. ^{۲۱} اوغول اونا ددى: ”آتا، تاريا و سنه گوناھ اله مئشم، آرتيق سنن اوغولون چاغيريلماغا لايئق دئئلم.“ ^{۲۲} آما آتا اؤز قوللارينا ددى: ”تَز اولون، پالتارلارين لاپ گؤزلئنى گئترئب اونا گيئندئرئن، بارماغينا اوزوك سالين و آياقلارينا دا باشماق. ^{۲۳} كؤگلدئلمئش دانانى گئترئن، باشيني كئسن؛ كى يئيب شادليق الهيك! ^{۲۴} چونكى بو اوغولوم اؤلموشدى، دئرئلدى. ائتمئشدى، تاپيلدى.“ و شادليق الهه ميه باشلاديلار.

^{۲۵} بؤيوك اوغولى اكئن يرئنده ائدى. قايداندا، اوه ياخينلاشديغى زامان

اوخوماق و اویناماق سسی ایشئتدی. ^{۲۶} نؤکرلردن بئرئی چاغیریب سوروشدی کی نه خبر دئر. ^{۲۷} نؤکر ده اونا ددی: "قارداشین گلئب، آتان دا اونی صاغ-سالامات تاپدیغی اوچون کؤکلئلمئش دانانی گسئب." ^{۲۸} آما بؤیوک اوغول حئرصله نئب، ائستمه دی ائچهری گئرسئن. آتاسی چیخیب اونا یالواردی. ^{۲۹} آما او، آتاسینا جاواب ورئب ددی: "باخ، نچه ائلر دئر کی، سنه خئدمت إله مئشم و هچ زامان سنئن امرئندن چیخمامیشام. آما هچ واخت اولماییب کی، سن، کئچئک بئر کچی منه ورسن کی، دوستلاریم ائنان شادلیق إلهیم ^{۳۰}. آما سنئن مالینی پئس آروادلار ائنان تلف إلهین بو اوغلون گلئب و سن اونون اوچون کؤکلئلمئش دانانی گسئبسئن!" ^{۳۱} آتاسی اونا ددی: "اوغلوم سن همئشه من ائن سن و بوتون وار-یوخوم سنئن دئر. ^{۳۲} ائندی بئزه یاراشار کی شادلیق إله یئب سونئک، چونکی سنئن بو قارداشین اولموشدی، دئرئلدی. ائتمئشدی، تاپیلدی."»

۱۶

دوز اولمایان ناظر

۱ عئسا شاگئردلرئنه بولاری دا ددی: «وارلی آدامین بئر ناظری وار ائدی، او وارلی آداما خبر گلدی کی ناظر اونون مالینی پایمال إله یئر. ^۲ آغا ناظری یانینا چاغیریب ددی: "سنئن حاقیندا بو ایشئتدئکلرئم نه دئر؟ ناظرلئینئن حساب کئتابینی ور، چونکی آرتیق منئم ناظرئم اولما بئلمزسن."»

۳ او ناظر اؤز-اؤزونه ددی: "نه إله یئم؟ چونکی آریابیم ائسته یئر ناظرلئک ائشئنی مندن آلا. تورپاق قازماغا گوجوم یئتشمز، یولچولوقدان دا کی، اوتانیرام. ^۴ بئلدئم نه إله یئم کی، ناظرلئکدن قووولدوغوم زامان، خالق منی اولرئنه قبول إله سئلر." ^۵ او واخت آریابینا بورجلی اولانلارین هامیسی بئر-بئر یانینا چاغیردی. بئرئنجئسننه ددی: "آریابیم نه قدر بورجلوسان؟" ^۶ او آدام ددی: "یوز اولچی زیتون یاغی." ناظر اونا ددی: "اؤز قبضئنی گؤتور، تیز اوتور و یاز، آلی اولچی." ^۷ سورا او بئرئسننه ددی: "سن نه قدر بورجلوسان؟" او آدام ددی: "یوز اولچی بوغدا." ناظر اونا ددی: "اؤز قبضئنی گؤتور و یاز، هشتاد." ^۸ آریاب دوز اولمایان ناظری، فراستلی رفتار إله دئیئنه گؤره تعریفله دی. چونکی بو دونیانین اوغوللاری آیری آداملار ائنان اولان موناسئبئلرئنده ائشئق

اوغوللاريندان چوخ فراستلى دئرلر.^۹ سئزه ديئرم: بو دونيانين يالان اولان ثروتى ائئن اوزوزه دوستلار قازانين كي، ثروتئز يوخ اولان زامان، اولار سئزى ابدى مسكنلره قبول اله سئنلر.

^{۱۰} او آدام كي كئچئك بئر ائشده امئن اول، بؤيوك ائشده ده امئن اولار. او آدام دا كي كئچئك بئر ائشده صادق اولمايا، بؤيوك ائشده ده صادق اولماز. ^{۱۱} بس، اگر سئز يالان اولان ثروتده امئن اولماييب سيز، حقتقى ثروتى كئم سئزه تاپشيرار؟ ^{۱۲} و اگر سئز اوزگه بئر آدامين ماليندا امئن اولماييب سيز، كئم اوز ماليزى سئزه وئر؟ ^{۱۳} هج بئر نوكر ائكى اربابا قوللوق الئيه بئلمز؛ چونكى يا بئرئندن نفرت اله يئب او بئرئسئنى سؤر، يا دا بئرئنه وفالى قاليب، او بئرئسئنى حقئر سايار. هم تارييا هم ده پولا قوللوق الئيه بئلمز سئز.»

^{۱۴} پول پرست فرئسئلر بوتون بو سؤزلرى ائشئئب، عئسانى رئشخند اله دئرلر. ^{۱۵} عئسا اولارا ددى: «سئز او آداملار سيز كي، خالقين قاباغيندا اوزوزى دوز آداملار گؤرسه دئر سئز، آما سئزئن اوره يئزدن تارينين خبرى وار. چونكى ائئسانلار آراسيندا اعلا سايلان شى، تارينين گؤزونده ائيره نئئرن بئر شى دئر.

^{۱۶} يحيانين زامانينا جاق، تؤولر و پيغمبرلر يازيلارى سئزه يول گؤرسدئرلر. او زاماندا برى تارينين پادشاهليغينين خوش خبرى اعلان اولونور و هر كس اورايا زور ائنان گئرمه يه اللئشئر. ^{۱۷} آما گؤى ائئن يرئن آرادان گئمه سى، شرئعتئن بئر نوقطه سئئئن دوشمه سئئندن چوخ آساندير.

^{۱۸} هر كس آرواديني بوشاييب آيرى آرواد ائنان اولئسه زئنا اله يئر. هر كس ده آرئندن بوشانان آرواد ائنان اولئسه زئنا اله يئر.

ائلعازر و وارلى آدام

^{۱۹} وارلى بئر آدام وار ائدى كي، باهالى ارغوانى رنگئنده و يوموشاق كئتاندا پالتار گيئردى و هر گونون خوش كچئر دمك ائئن كف اله ردى. ^{۲۰} ائلعازر آديندا بئر فاغير وار ائدى كي، بدنئنى يارا بوروموشدى و او وارلى آدامين قاپيسينين يانيندا ياتيردى. ^{۲۱} ائلعازر آرزى اله يئردي كي، او وارلى آدامين سوفره سئئندن توكولن خيريم-خيردالار ائنان قارينى دويورسون؛ بوندا علاوه حئتا ائئر گئب، ائلعازرئن يارالاريني يالايرديلار. ^{۲۲} بو فاغير اولدى و ملكر اونى ائبراهئم پيغمبرئن يانينا آپارديلار؛ او وارلى آدام دا اولدى، و باسديرلدى. ^{۲۳} او وارلى آدام اولولر دئياريندا، عذاب چكن واخ يوخارى باخيب، اوزاقدان ائبراهئم

پیغمبری کی اٹلعارز ده اونون یانیندا ائدی گۆردی. ^{۲۴} وارلی آدام باغیریب ددی: "ای آتام ائبراهئم! منه رحمئن گلستن. اٹلعارزی گۆندر، بارماغینین اوجونی سودا ائسلادیب منئم دئلئمی سَرئئلئستن، چونکی بو اود دا عذاب چکئرم." ^{۲۵} آما ائبراهئم پیغمبر ددی: "ای اوولاد، یادینا سال کی، حیاتیندا یاخشی شیلر سنئن پایین اولدی. اله بوجور، پئس شیلر ده اٹلعارزنن پایی اولدی. آما ائندی او بوردا راحت دیر، سن عذاب چکئرسن. ^{۲۶} بوندان علاوه، سئز ائنن بئزئم آرامیزدا بؤیوک بئر اوچوروم قویلوب کی، بوردان سئزنن یانینا کچمک ائسته یئر، کچه بئلمه یه لر. اله بوجور اوردا اولانلار دا بئزئم یانیمیزا کچه بئلمه یه لر." ^{۲۷} وارلی آدام ددی: "اگر بله دئر، یالواریرام ائبراهئم آتا! اٹلعارزی آتامین اوئنه گۆندرهن سن. ^{۲۸} چونکی منئم بش قارداشیم وار، اٹلعارزی گۆندر کی اولاری خبردار اله سنن، اولمایا کی اولار دا بو عذاب یرئنه گله لر." ^{۲۹} آما ائبراهئم پیغمبر اونا ددی: "اولاردا موسا پیغمبرئن تئوراتی و پیغمبرلرنن یازیلاری وار، قوی اولارین سؤزلرئنه قولاق آسسینلار." ^{۳۰} وارلی آدام ددی: "یوخ، ائبراهئم آتا! اگر اوئلردن بئری اولارین یانینا گتسه، اولار تئوبه اله یئرلر." ^{۳۱} ائبراهئم اونا ددی: "اگر موسا و پیغمبرلرنن سؤزلرئنه قولاق آسماسالار، حتا اگر اوئلردن بئری دئرئلسه ده، اولار قانع اولمازلار."»

۱۷

عئسانین تعلملری

^۱ عئسا اؤز شاگئردلرئنه ددی: «ائسانلاری گوناها وسوسه الهین شیلرئن گلمه سی حتمی دئر. آما وای او آدامین حالینا کی، وسوسه اونون واسئطه سی ائنن گله. ^۲ بو کئچئکلردن بئرنی گوناها سالان آدام اوچون لاپ یاخشی او اولاردی کی، بوینونا بئر دئیرمان داشی آسیلیب، دهنزه آتیلین. ^۳ اؤزوزی گۆزله یئن. اگر قارداشین گوناه اله سه، اوئی دانلا و اگر تئوبه اله سه، اوئی باغیشلا. ^۴ و اگر گونده ییدی دفه سنئن حاقیندا گوناه اله سه و ییدی دفه سنه قاییدیپ "تئوبه اله یئر" دسه، اوئی باغیشلامالی سان.»

^۵ حوارئلر رب عئسایا ددئلر: «ائمانیمیزی آرتیر.» ^۶ رب عئسا ددی: «اگر سئزده بئر خارداال توخومی قدر ائمان اولسایدی، بو توت آغاجینا دئییه بئلردئز: "کؤکدن چیخ و دهنزه اکئل!" و او دا، سئزدن اطاعت اله یردی.»

٧ سئزلردن کئم پری شوخوم ووران یا دا چوبانلیق إلهین بئر قولاً، زمئندن قاییدان زامان دئیر: ”تیز اول، گل سوفره باشیندا اوتور؟“^٨ مگر اونا دیمز کی، ”منه یمک حاضرلا و بلئنی باغلایب منه خئدمت إله کی، بیئب ائچئم. سن سورا بیئب ائچرسن؟“^٩ او قولدان، اونون امر لرئنی پیرئنه یتئردئی اوچون تشکور إله؟^{١٠} ائندی سئز ده، سئزه امر اولونان هر شی پیرئنه یتئرندن سورا دینن: ”بئز دیرسئز قوللاریق، بئر آنجاق اؤز وظئفه مئزی پیرئنه یتئمئشک.“

اون جوذاملینین شفاسی

١١ عئسا اورشلئم شهرئئنن یولوندا، سامئره منطقه سی ائنن جلئل وئلایتئنن آراسینداکی یردن کچئردی. ١٢ بئر کنده گئرن زامان، اون نفر جوذاملی آدام اونون قباغینا چیخیب، اوزاقدا دوردولار. ١٣ و سسلرئنی اوجالدید دئلر: «عئسا، اوستاد! بئزه یازیغین گلئسن.»^{١٤} عئسا اولاری گؤرنده ددی: «گدئن، اؤزوزی معبد کاهنلرئنه گؤرسدئن.» و یولدا گندنه جوذامدان شفا تاپدیلا. ١٥ اولاردان بئری شفا تاپدیغینی گؤرنده، اوجا سس ائنن تاریا حمد إلهیه-إلهیه قاییتدی^{١٦} و اوزی-اوسته عئسانین آیاقلارینا دوشوب، اوندان تشکور إلهدی؛ بو آدام سامئره لی ائدی. ١٧ او واخت عئسا ددی: «مگر جوذامدان شفا تاپانلار اون نفر دینلئلر؟ بس قالان دو قوز نفر هاردادیر؟! ١٨ آیا بو قرتبدن باشقا هج کئم تاپیلما دی کی، قاییدی تاریا حمد إله سئن؟»^{١٩} اوندان سورا او کئشئیه ددی: «قالخ گت؛ ائمانین سنی شفا ورتب.»

تارینین پادشاهلیغینین گلمه سی

٢٠ فرئسی فرقه سنئنن عالئم لری عئسادان تارینین پادشاهلیغینین نه زامان گله جه یی باره ده سوروشدولار. عئسا اولارا جاواب ورتب ددی: «تارینین پادشاهلیغی إله بئر شکئلده گلمز کی، گؤز ائنن گؤروله بئلسئن. ٢١ و هج کس ده دمه یه جک کی، ”باخ، بوردادیر“ یا دا ”وردادیر.“ چونکی تارینین پادشاهلیغی سئزنن آرزادادیر.»

٢٢ عئسا شاگئردلره ددی: «إله گونلر گله جک کی، آرزو إلهیه جکسئز، ائنسان اوغلونون گونلرئندن بئرئنی گؤره سئز آما گؤرمه یه جکسئز. ٢٣ سئزه دئیجه کلر ”باخ، اوردادیر“ یا ”باخ، بوردادیر.“ سئز گتمه یئن و اولارین دالارینا دا دوشمه یئن! ٢٤ چونکی ائلدیریم نجه گؤیون بئر طرفئندن شاخیب، او بئری طرفئنه قدر ائشیقلا ندیریر، ائنسان اوغلی دا اؤز گونونده إله اولاجاق. ٢٥ آما

اول گرک او، چوخ عذابلار چکسئن و بو نسل طرفنندن رد اولونسون. ۲۶ نوحون گونلرئنده نجه ائدی، ائسان اوغلونون گونلرئنده ده إله اولاجاق. ۲۷ او گونه قدر کی نوح پیغمبر گمئیہ گئدی، ائسانلار بیئرئدئر، ائچئردئر، آرواد آیردیلار، آرہ گیدئرئدئر. سورا سل گئب، هامیسینی محو إلهدی. ۲۸ لوطون گونلرئنده ده بله اولدی؛ ائسانلار بیئرئدئر، ائچئردئر، آیردیلار، ساتیردیلار، اکئرئدئر، تئکئرئدئر. ۲۹ آما او گون کی لوط سودوم شهرئندن چیخدی، گویدن اود و گوگورد یاغیب، اولارین هامیسینی محو إلهدی. ۳۰ ائسان اوغلونون ظوهور إلهدئی گونده ده، بله اولاجاق. ۳۱ او گونده، او آدام کی دامین اوستوندهدئر، وئن ائچئنده اولان آشیایی گؤتورمک اوچون آشاغی إلمه سئن. إله بوجور اکئن یرئنده اولان آدام دا اوه دؤنمه سئن. ۳۲ لوطون آروادینی یادیزا گتئرئن. ۳۳ هر کس اللشه کی اؤز جانینی ساخلایا، اونی آلدن وره جک. آما هر کس اؤز جانیندان کچسه، اونی ساخلایاجاق. ۳۴ سئزه دیرم: او گجه ده، بئر دؤشکده یاتان ائکی نفر دن؛ بئر گؤتوروله جک، بئرئسی قالاجاق. ۳۵ آل دیرمائی چکن ائکی آرواددان؛ بئر گؤتوروله جک، بئرئسی قالاجاق. ۳۶ زمئده اولان ائکی کئشی دن؛ بئر گؤتوروله جک، بئرئسی قالاجاق. ۳۷ شاگئر دئر عئسادان سوروشدولار: «هاردا اولاجاق، آغا؟» عئسا اولارا ددی: «لش هاردا اولسا، لش خورلار دا اورایا بیغیلارلار.»

۱۸

ائصرار إلهین آروادین مثلی

۱ عئسا اؤز شاگئر دئرئنه بئر مثل چکدی کی، گؤرسد سئن هر زامان دوعا إله سئلر و هچ واخت دوعا إله مکدن یورولماسینلار. ۲ عئسا ددی: «بئر شهرده بئر حاکئم وارئدی کی، نه تاریدان قورخاردی، نه ده آداملاردان اوتاناردی. ۳ إله او شهرده بئر دول آرواد دا وارئدی کی، هئی حاکئمن یانینا گئب دیردی: "دعوا إله دئیئم آدامان، منئم حاقیمی آل." ۴ حاکئم بئر مودت اونا اعتئنا إله مهدی. آما آخیردا اؤز-اؤزونه ددی: "دوزدئر کی، من نه تاریدان قورخورام نه ده آداملاردان اوتانیرام، ۵ آما چونکی بو دول آرواد هئی منه زحمت وئر. اونون حاقینی آلیم کی، هئی گئب باشیمی آغریتماسین." ۶ رب عئسا ددی: «عدالتسئر حاکئمن نه ددئینی ایشئدئز؟ ۷ مگر تازی اؤز سچدئکلرئئن دادینا

کی، گجہ گوندوز اونی چا غیریلار چاتماز؟ مگر اولارا کؤمک الہمک اوچون
 چوخ یوبانار؟^۸ سئزہ دیئرم کی، اولارین دادینا تزلتک ائنن چاتاجاق. آما ائنسان
 اوغلی، گلدئی زامان، آیا یر اوزونده ائمان تاپاجاق؟»

فرئیسی و باج ییغان آدامین مثل

^۹ عئسا او آداملار اوچون کی، اؤز صالح اولدوغلارینا بل باغلامیشدیلار و
 آیری آداملار حقارت ائنن باخیردیلار، بو مثل چکدی: ^{۱۰} «ائکی نفر دوعا
 الہمک اوچون معبدہ گتدئر؛ بئرئیسی فرئیسی فترقه سنئن بئر عالمی و او
 بئرئیسی باج ییغان ائدی. ^{۱۱} فرئیسی آیاق اوستہ دوروب، اؤزی ائنن بلہ دوعا
 الہدی: «ای تاری! سنہ شوکور الہیئرم کی، آیری آداملار کئمی جاماعاتی چاپان،
 حاقسیز، زئناکار، یا دا حتا بو باج ییغان کئمی دیئلیم. ^{۱۲} ہفتہدہ ائکی دفہ اوروج
 توتورام و تئورات حؤکمئنہ گؤرہ قازانديغیمین اوندان-بئرئی وئریم. ^{۱۳} آما او
 باج ییغان، اوزاقدا دوروب حتا ائستہ مئردی کی گؤزلرئی بلہ گؤیہ قالخیزا. او
 سنہ سنہ دؤیوب دیئردی: «ای تاری! من گوناہکارا رحم الہ. ^{۱۴} سئزہ دیئرم
 کی، فرئیسی یوخ، بو باج ییغان، صالح سایلیب ائوئنه گتدی. چونکی ہر کس
 اؤزونی اوجالدا آلچالاجاق، آما ہر کس کی اؤزونی آلچالدا اوجالاجاق.»

عئسا کئچتک اوشاقلارا برکت وئر

^{۱۵} حتا کئچتک اوشاقلاری عئسانین یانینا گتئرئردئر کی، او، اولارا آل قویوب
 برکت ورسئن. شاگئرڈلر بونی گؤرن واخت اولارا آجیقلانیدیلار. ^{۱۶} آما عئسا
 اولاری اؤز یانینا چاغیریب ددی: «قویون اوشاقلار منئم یانینا گلستئر! اولارا
 مانع اولمایین. چونکی تارینین پادشاہلیغی الہ بوجور آداملارین دیر.
^{۱۷} دوغروسونی سئزہ دیئرم؛ کئم تارینین پادشاہلیغینی، بئر اوشاق کئمی قبول
 الہمہسہ، اورایا گترمہ یہجک.»

وارلی جاوان

^{۱۸} یہودئرلئن ریئسلرئندن بئرئی عئسادان سوروشوب ددی: «ای یاخشی
 اوستاد! گرک نہ الہیم کی، ابدی حیاتی مئراث آلام؟» ^{۱۹} عئسا اونا ددی: «نہ
 اوچون منی یاخشی چاغیریرسان؟ تاریدان باشقا ہج کس یاخشی دیئل.
^{۲۰} تارینین حؤکمئرئی بئلئرسن؛ زئنا الہمہ، آدام اؤلدورمہ، اوغورلوق الہمہ،
 یالاندان شہادت ورمہ، آتا و آنانا حؤرمت الہ.» ^{۲۱} او کئشی ددی: «بولارین

ہامیسینا جاوانلیغیمدان عمل الہ منشم.»^{۲۲} عئسا، بونی ایشدن واخت اونا ددی: «حله بئر شیئن آسکتدئر؛ هر نه یئن واردیر، سات، یوخسوللار آراسیندا پایلا کی، گوئده خزئن اولاجاق. سورا منئم دالیمجا گل.»^{۲۳} آما او کئشی بو سؤزلری ایشدن واخت چوخ قَمگئن اولدی چونکی چوخ وارلی ائدی.^{۲۴} عئسا اونون قَمگئن اولدوغونی گؤزنده ددی: «نه قدر چتندئر کی وارلی اولانلار تارینین پادشاهلیغینا گئرهلر! ^{۲۵} چونکی دوهنن ائینه دیشئیندن کچمه سی، وارلی آدامین تارینین پادشاهلیغینا گئرمه سنندن چوخ آساندیر.»^{۲۶} بو سؤزلری ایشدنلر ددئر: «بس کئم نجات تاپا بئکر؟»^{۲۷} او زامان عئسا ددی: «ائسانلار اوچون قیری مومکون اولان، تاری اوچون مومکوندور.»^{۲۸} بطروس ددی: «باخ، بئر او- ایشئیمئری آتیب سنن دالینجا گلمئشئک.»^{۲۹} عئسا اولارا ددی: «دوغروسونی سئزه دیئم؛ اِله بئر آدام یوخدور کی، تارینین پادشاهلیغی اوچون اوشنی یا دا آروادینی، قارداشلارینی یا دا آنا-آناسینی و یا اوشاقلارینی آتسین،^{۳۰} و بو زاماندا لاپ چوخ عوضنی آله گئرمه یئب، گله جک عصرده ده، ابدی حیات آلماسین.»

عئسا، اوچونجی دفعه اولومونی خبر ورئر

^{۳۱} عئسا اون ائکی شاگردئنی قیراغا چکئب اولارا ددی: «باخین، بئر اورشلئمه گدئرئک و هر نه کی پیغمبرلر واسئطه سی ائنن انسان اوغلی باره سننده یازیلیب، پرننه پتئرئله جک.^{۳۲} چونکی انسان اوغلو، قیری یهودئرئن آئننه تسلئم ائیه جک. اولار اونی مسخره ائیه جک و اونی تحقئر اِله یئب اوزونه توپوره جک. ^{۳۳} اونا شالاق ووروب، اؤلدوره جک و او اوچونجی گون، دئرئله جک.»^{۳۴} آما شاگردلر بو سؤزلردن هچ بئر شی باشا دوشمه دئر؛ بو سؤزلر اولار اوچون اؤرتولی ائدی و اولار عئسانین نه ددئینی آنلامادیلار.

عئسا کور بئر یولچونون گؤزلرئنی آچیر

^{۳۵} عئسا ارئحا شهرئنه یاخینلاشدیغی زامان، کور بئر کئشی یول قیراغیندا اوتوروب، یولچولوق اِله یئردی.^{۳۶} یانیندان کچن جماعتین سسنی ایشندن سوروشدی کی نه خبر دئر؟^{۳۷} اونا ددئر: «ناصره لی عئسا بوردان کچئر.»^{۳۸} کور آدام قیشقیردی: «ای داوود اوغلی عئسا، منه یازیغین گلستن.»^{۳۹} قاباقدان گدندر اونا آجیقلا نیب، ددئر کی ساکت اولسون. آما او، لاپ برک قیشقیردی: «داوود اوغلی، منه یازیغین گلستن.»^{۴۰} عئسا دایانیب، امر اِله دی

کی او کئشئنی یانینا گتئرسئنلر. کور آدام یاخینلاشاندا عئسا اوندان سوروشدی:
 ۴۱ «نه ائسته یئرسن کی، سنه إله یئم؟» کور آدام ددی: «آغا، گۆزلرئم گئنه
 گۆرسون.» ۴۲ عئسا اونا ددی: «گۆزلرئن گۆرسون. ائمانین سنی شفا وردی.»
 ۴۳ اله او آندا آدامین گۆزلری آچیلدی و تارپیا شوکور إلهیه-إلهیه عئسانین
 دالیسیجا گتدی. بوتون خالق بونی گۆرن زامان تارپیا حمد إله دئلر.

۱۹

عئسا و زگا

۱ عئسا ارنجا شهرئنه گئرب، او شهرئن ائچئندن کچئردی. ۲ اوردا زگا آدیندا
 بئر کئشی وارائی. زگا باج ییغانلارین ریئسی و وارلی آدامین بئری ائدی. ۳ او
 عئسانین کئم اولدوغونی گۆرمک ائسته یئردی؛ آما بوی قیسا اولدوغی اوچون
 جاماعاتین چوخلوغوندان گۆره بئلمئردی. ۴ زگا عئسانی گۆرمک اوچون قاباقا
 قاجیب بئر انجئر آغاجینا چیخدی، چونکی عئسا اله او تزلئکده او یولدان
 کچه جک ائدی. ۵ عئسا او یره چاتاندا یوخاری باخیب اونا ددی: «زگا! تیز
 آشاغی دوش، چونکی بو گون من سنئن وئنده قالمالی یام.» ۶ زگا دا تیز آشاغی
 دوشوب، شادلیق ائنان عئسانی قبول إله دی. ۷ بونی گۆرنلرئن هامیسی دینئنب،
 دئیئردلر: «عئسا گئذب گوناھکار بئر آدامین وئنده قوناق اولوب!» ۸ زگا آیاغا
 قالخیب رب عئسایا ددی: «باخ، آغا! وار-دؤولتئمئن یاریسینی مؤحتاجلارا
 وره رم و اگر بئرئندن حاقسیزلیق ائنان بئر شی آلمیشام، اونا دؤرد قات
 قایتارام.» ۹ عئسا اونا ددی: «بو گون بو إوه نئجات گلئب، اونا گۆره کی، بو
 آدام دا ائبراهئم پیغمبرئن نسلئندن دئر. ۱۰ چونکی ائنسان اوغلی گلدی کی،
 ائتمئش اولانی آختاریب، نئجات ورسئن.»

قیزیل سئکه مثل

۱۱ اولار بو شیلری ائشئدن وخت، عئسا بئر آیری مثل چکدی؛ او سببدن کی،
 اورشلئم شهرئنه یاخین ائدی و خالق إله گومان اله یئردی کی، تارینین
 پادشاهلیغی او ساعات ظاهر اولاجاق. ۱۲ اونا گۆره عئسا ددی: «اصئلزاده بئر
 آدام اوزاق مملکته گتدی کی، اؤزی اوچون پادشاهلیق اله گتئرب قایتتسین.
 ۱۳ او قوللاریندان اون نفرئنی چاغیردی و اولارا اون قیزیل سئکه ورئب ددی:

”من گنه کئمی بولاری ائشه سالین.“^{۱۴} آما اونون هموطنلری اوندان نئفرت الیه یئر دئتلر و اونون دالیسیجا الچئلر گؤندرئب ددئلر: ”ائسته مئرئک کی، بو آدام بئزه پادشاهلیق الیه سئن.“^{۱۵} آدام، پادشاهلیغی آله گئترئب قاییداندان سورا، امر الیه دی سئکه وردئی قوللاری یانینا چاغیر سینلار کی، کئمئن نه قازاندیغینی بئلسئن.^{۱۶} بئرئنجئسی گلئب ددی: ”آغا، سنئن سئکه ن اون قات قازانیب.“^{۱۷} اونا ددی: ”آقرئن، یاخشی قولوم! لاپ کئچئک بئر ائشده وفالی اولدوغونا گؤره اون شهرئن حاکئملیغینی سنه ورئم.“^{۱۸} ائکئنجئسی گلئب ددی: ”آغا! سنئن سئکه ن پش قات قازانیب.“^{۱۹} اونا دا ددی: ”سن ده پش شهره حاکئم اول.“^{۲۰} سورا او بئرئسی گلئب ددی: ”آغا بو دا سنئن سئکه ن، اونی دسمالا بوکوب ساخلادیم،^{۲۱} چونکی بزک آدام اولدوغون اوچون سندن قورخوردوم؛ اوزون قویمادیغینی گؤتورنسن و اوزون اکمه دئیئی بئچنسن.“^{۲۲} آغاسی اونا ددی: ”پئس قول! سنی اؤز سؤزون ائن محکوم الئیجه یم. سن کی بئلئردئن، من بزک آدامین بئرئیم، اوزوم قویمادیغیمی گؤتوره نم، اوزوم اکمه دئیئی بئچه نم^{۲۳} بس نه اوچون منئم پولومی صرافلارا ورمه دئن کی، قاییتدیغیم زامان اونی منفعت ائن آلام؟!“^{۲۴} و اوردا دورانلارا ددی: ”سئکه نی اوندان آلین و اون سئکه سی اولانا ورئن!“^{۲۵} اولار پادشاهلار ددئلر: ”آغا! اونون کی، اون سئکه سی وار!“^{۲۶} ”پادشاه ددی: سئزه دیئم کی، هر کئتمده وار دیر، اونا لاپ چوخ ورئله جک، آما هر کئتمده کی یوخدور، حتا آئنده اولان دا اوندان آلینا جاق.^{۲۷} ائندی، منئم او دوشمنلرئمی کی، ائسته مئرئدلر من اولارا پادشاهلیق الیه یم بورایا گئترئن و گؤزومون قاباغیندا قلینجدان کچئردئن!“

عئسانین اورشلئمه گئرئشی

^{۲۸} عئسا، بولاری دئیندن سورا، اولاردان قاباق اورشلئم شهرئنه ساری گئدی.
^{۲۹} زیتون داغیندا کی بیت فاجی و بیت عنیا کئدلرئنه یاخینلاشاندا عئسا شاگئردلرئندن ائکئسنئنی گؤندرئب،^{۳۰} ددی: ”قاباغیزدا اولان کئنه گئتن. اورایا گئردئیئز زامان باغلانمیش بئر سیپا تاپارسیز کی، ائندئیه کئمی هچ کس اونا منئم یئب. اونی آچیب بورایا گئترئن.^{۳۱} اگر بئرئ سئزدن سوروشسا، ”نه اوچون سیپانی آچیرسیز؟“، اونا بله دین: ”رئئن بونا احتیاجی وار.““
^{۳۲} گؤندرئلنلر گدئب الیه هر شی عئسانین دئیئی کئمی تاپدیلار.^{۳۳} سیپانی آچان واخت، اونون صاحبئلری اولارا ددئلر: ”سیپانی نه اوچون آچیرسیز؟“

۳۴ شاگئردلر جاواب وردئلر: «رَبِّئِن بونا احتتياجى وار.» ۳۵ اولار سپيانى عئسانين يانينا گتئردئلر، اؤز پالتارلاريني سپيانين اوستونه سَرئب عئسانى اونا مئندئردئلر. ۳۶ عئسا يولدا گندنه، آداملار اؤز پالتارلاريني يولا سَرئردئلر. ۳۷ زيتون داغينين اوزى آشاغى يولونا ياخينلاشاندا، عئسانين شاگئردلرئئنن هاميسى گؤردوكلرى بوتون مۇجوزلر اوچون سَوئئب، اوجا سَس ائنن تاريا حمد و شوکور إلهمه يه باشلاييب ۳۸ دئردئلر:

«رَبِّئِن آديندا گلن پادشاه موبارك اولسون.

گؤى ده صولح-سالاماتلىق و لاپ اوجالاردا جلال اولسون.»

۳۹ فرئسى فئرقه سئئنن عالئم لرنئدن بعضئسى جاماعاتين آراسيندان عئسايا دئلر: «اوستاد، شاگئردلرئنه آجىقلان.» ۴۰ عئسا اولارين جاوابيندا ددى: «سئزه دئئرم كى، اگر اولار دا ساكئت اولسالار، بو داشلار دئله گله جَكَلر.»

۴۱ اورشلئم شهرئنه ياخينلاشديغى زامان عئسا شهره باخيب اونون اوچون آغلادى. ۴۲ و ددى: «كاشكى سن، بلى سن بو گونده، صولح-سالاماتليغينا باعث اولان شيلرى بئلسه يدئن! آما بولار ائندى سنن گؤزلرنئدن گئزلى دئر. ۴۳ چونكى سنى إله گونلر گؤزله يئر كى، دوشمنلرن، دؤرونده سَنگرلر قوراجاقلار و سنى دؤره له يئب، هر ياندان سيخيشدير اجاقلار. ۴۴ سنى و ائچئنده كى اوشاقلاريني پير ائنن بئر ائيه جَكَلر. اولار قويمايا جاققلار داش داش اوستونده قالا. چونكى تارينين سنن كؤمه يئنه گلدئي زامانى بئلمه دئن.»

عئسا آليش-ورئش إله يئلىرى معبدن قووور

۴۵ عئسا معبده گئرب اوردا آليش-ورئش إله يئلىرى قووماغا باشلادى ۴۶ و اولارا ددى: «موقدَس يازيلاردا يازيلىب كى، ”منئم اؤئم دوعا اوى اولاجاق“. آما سئز اونى اوغرولار يوواسينا دؤندئرئب سئز.»

۴۷ عئسا هر گون معبده تعلقم ورنئدى. معبدن باش كاهئنلرى، تؤولرات موعلئم لرى و خالقين بؤيوك باشلارى عئسانى هلاك إلهمه يه فورصت آختارير ديلار. ۴۸ آما بو ائشى نجور ائيه جَكَلرئنى بئلمئردئلر. چونكى بوتون خالق ائشتتياق ائنان اونون سؤزلرئنه قولاق آسپردى.

۱ گونلرئڻ بئرنده كى عئسا معبدده خالقا تعلئم ورتب، ائنجئلئڻ خوش خبرئنى اعلان اله يئردى، معبدئڻ باش كاهئنلرى، تئورات موعلملرى، آغساقاللار ائنان بئرلئكدده عئسانين يانينا گلدئلر. ۲ و اونا ددئلر: «بئزه ده گؤرك، سن بو ائشلىرى نه حاق ائنان اله يئرسن؟ بو قودرتى سنه كئم ورتب؟» ۳ عئسا جاوابيندا اولارا ددى: «منئم ده سئزدن بئر سواليم وار. منه دئين: ۴ يحيانين تعمئد قوسلى تارى طرفئندن ائدى، يوخسا ائنساندان؟» ۵ اولار اؤز آرالاريندا فئكترله شئب دئيردئلر: «اگر "تاريدان" دسك، او دئيه جك؟ "نه اوچون اونا ائنانماديز؟" ۶ آما اگر "ائنساندان" دسك، بوتون خالق بئزى اولومه جاق داشا باساجاق. چونكى خالق يحيانين پيغمبر اولدوغونا ائنانير.» ۷ اولار جاواب وردئلر: «هاردان اولدوغونى بئلئمئرك؟» ۸ عئسا اولارا ددى: «من ده سئزه دئمئرم كى، بو ائشلىرى نه حاق ائنان گؤرورم.»

شورر باغبانلارين مثلى

۹ سورا عئسا خالقا بله بئر مثل ددى: «بئر آدام اوزوم باغى اكدى و باغى باغبانلارا ائجاره يه ورتب، اوزون بئر مودت اوچون اؤرگه بئر مملكتته گتدى. ۱۰ محصول زامانى باغبانلارين يانينا بئر قول گؤندردى كى، باغين ميوه سئندن اونون پايىنى ورسئلر. آما باغبانلار قولى دؤيوب آلى-بوش قايتارديلار. ۱۱ باغ صاحئى گئنه آيرى بئر قول گؤندردى؛ آما اونى دا دؤيوب تحقئر اله دئلر و آلى-بوش قايتارديلار. ۱۲ اوچونجى قولى دا گؤندردى؛ اولار اونى دا يارالاييب ائشئيه آتديلار.

۱۳ او زامان باغين صاحئى ددى: "نه اله يئم؟ اؤز عزئز اوغلمى گؤندره جه يم. بلكى اونا حؤرمهت اله يه لر." ۱۴ آما باغبانلار اونى گؤرن واخت، آرالاريندا بله ددئلر: "وارئث بودورا! گلئن اونى اؤلدوزك كى، مئراث بئزه قالسين." ۱۵ باغبانلار اونى اوزوم باغيندان ائشئيه آتيب اؤلدوردولر.

ائندى اوزوم باغينين صاحئى اولارا نه اله يه جك؟ ۱۶ او گله جك، او باغبانلارى هلاك اله يئب، اوزوم باغينى اؤرگه باغبانلارا وره جك. «بونى ائشئدن خالق ددى: «اصلا بله اولماز.» ۱۷ آما عئسا اولارا گؤز دئكئب ددى: «بس بو موقدس يازينين معناسى نه دئر كى دئير؟

"بئالارين رد اله دئكلى داش،

"بئنانين اصلى داشى اولوب."

^{۱۸} بو داشین اوستونه ییخیلان هر کس پارچالانا جاق و بو داش کئمن اوستونه دوشسه، اونی آزه جک.» ^{۱۹} تئورات موعلئم لری و باش کاهنلر بئر یول آختاردیلار کی، إله او آندا عئسانی توتسونلار. چونکی باشا دوشدولر کی، عئسا بو مثللی اولارین باره سئنده دیئب، آما خالقدان قورخدولار.

روم پادشاهی قیصره باج ورمک

^{۲۰} اولار عئسانی گودوردولر، بئر نچه جاسوس دا کی، اؤزلرئی صادق آداملار کئمی گؤرسه دئردئرلر عئسانین یانینا گؤنڊردئرلر کی، اونی اؤز سؤزلری ائئن گئره سالیب، بوجور والتئئن محکمه سئنه تسلئم الئیهلر. ^{۲۱} اولار عئسادان سوروشدولار: «اوستادا! بئر بئلئرئک کی، سن دوغری اولانی دیئب، تعلئم ورئرسن و آداملارین آراسیندا فرق قویمورسان. آنجاق تارینین یولونی دوزلئک ائئن اؤیردئرسن. ^{۲۲} روم، ائمپراطورینا خراج ورمک بئزه جائزدر یا یوخ؟» ^{۲۳} آما عئسا اولارین حئیله سئنی باشا دوشوب ددی: ^{۲۴} «منه بئر دئئار گؤرسه دئئن؛ اونون اوستونده اولان شکئل و آد کئمن دئر؟» اولار جاواب وردئرلر: «ائمپراطورون.» ^{۲۵} عئسا اولارا ددی: «او زامان ائمپراطورون مالینی ائمپراطورا، تارینین مالینی دا تارینا ورئن.» ^{۲۶} اولار خالقین حوزوروندا عئسانی سؤز اوستونده توتا بئلمه دئرلر. آما عئسانین جاوابیندان حیران اولوب سسلرئی کسدئرلر.

اؤلولردن دئرئلمه حاقیندا سوال

^{۲۷} اوندان سورا صادق فئرقه سئئنن عالئم لرئندن بعضئسی عئسانین یانینا گلدئرلر. صادقلر اؤلولرئن دئرئلمه سئنی ائئکار الئیئرلر. ^{۲۸} اولار عئسادان سوروشدولار: «اوستادا! موسا پیغمبر بئرئم اوچون یازیب کی، اگر بئر کئشئنن اولی قارداشی اؤلسه و اونون اوشاغی اولمسا، گرک صاغ قالان قارداش اونون دول آروادینی آلیب، اؤلن قارداشینا نسل قویا. ^{۲۹} ائندی، یدئی قارداش واراندی؛ بئرئنجئسی بئر آرواد آلدی و اوشاقسیز اؤلدی. ^{۳۰} اوندان سورا ائکئنجئسی؛ ^{۳۱} او اوچونجوسی ده او آروادی آلدی؛ و إله بوجور یدئی قارداشین دا اوشاقلاری اولماییب اؤلدولر. ^{۳۲} هامیسیندان سورا آرواد دا اؤلدی. ^{۳۳} بونا گؤره اؤلولر دئرئلنده او آرواد اولاردان هانسینین آروادی اولاجاق؟ چونکی او، یدئی سئئنن ده آروادی اولوب.»

^{۳۴} عئسا جاوابیندا اولارا ددی: «بو زمانه نئن ائئسانلاری آرواد آلیرلار و آره

گدئرلر؛ ^{۳۵}آما او آداملار کی او دونیا یا یتئشمه یه و اؤلوردن دئرلمه یه لایئق دئر، نه اوله ترلر، نه ده آره گدئرلر. ^{۳۶}چونکی اولار آرتیق اوله بئلمزلر، اونا گوره کی ملکر ائن بئر دئرلر. اولار اولومدن دئرلدئکرئنه گوره، تارینین اوغوللاری دیلار. ^{۳۷}آما اولولرئن دئرلدئئینی حتا موسا پیغمبر ده، آلولانان بوتتا حاقینداکی روایتده، گورسه دئر. اوردا کی ربی، ائبراهئمن تارسی، انسحاقین تارسی، و یعقوبون تارسی چاغیریر. ^{۳۸}تاری اولولرئن تارسی یوخ، دئرلرئن تارسی دیر. چونکی اونون یانیندا هامی دئری دئر. ^{۳۹}او واخت تئورات موعلم لرئنن بعضئسی ددئر: «اوستادا! گؤزل ددئن.» ^{۴۰}اولار آرتیق عئسادان بئر شی سوروشماغا جورعت الهمه دئرلر.

مسئح کئمن اوغلودور

^{۴۱}عئسا اولارا ددی: «نجه دئیبه ئئرلر کی، مسئح داوود پادشاهین اوغلودور؟ ^{۴۲}چونکی، داوود پادشاه اؤزی، مزورلار کئتابیندا بله دئر: رب منئم ربئمه ددی:

صاغیمدا اوتور،

^{۴۳}او زامانا جاق کی، من دوشمنلرئنی آیاقلارینین آلتینا سالام.

^{۴۴}داوود پادشاه اونی رب چاغیردیغینا گوره، او، نجور داوودون اوغلی اولار؟! ^{۴۵}بوتون خالق بو سؤزلره قولاق آسان واخت، عئسا اؤز شاگئردلرئنه ددی: ^{۴۶}«تئورات موعلم لرئندن اؤزوزی گؤزله یئن. اولار، اوزون عبالاردا گزمه یی، میدانلاردا سالام آماغی، عئبادتگاهلاردا باش کورسولری و قوناقلیقلاردا یوخاری یرلرده اوتورماغی سؤئرلر. ^{۴۷}اولار بئر یاندان دول آروادلارین اولرئنی اودورلار و او بئری یاندان اؤزلرئنی گؤرسدکم اوچون، اوزون-اوزون دوعالار الیه یئرلر. بو آداملارین جزاسی لاپ چوخ آغیر اولاجاق.»

۲۱

دول آروادین هدئییه سی

^۱عئسا باخیب، وارلی آداملاری گوردی کی، معبدئن هدئییه صاندیغینا هدئییه لرئنی آتیردیلار. ^۲کاسیب بئر دول آروادی دا گوردی کی، ائکی قارا پول صاندیغا آتدی. ^۳عئسا ددی: «دوغروسونی سئزه دئرئم؛ بو کاسیب دول آرواد

اولارین هامیسیندان چوخ پول آتدی. ^۴ چونکی اولارین هامیسی اؤز وارلارینین چوغلوغوندان هدیته وردنلر، آما بو آرواد کاسیبلدیغینا باخماییب، کچنمک اوچون آئنده نه وارائی، وردی.»

آخر زامانین علامتلی

^۵ او واخت کی بعضی آدمالار معبدن باره سئنده دانیشریدیلا کی نجه گؤزل داشلار و هدیته لر ائن بزمنش، عئسا ددی: ^۱ «إله گونلر گله جک کی، بوردا گوردویوز شیلردن داش- داش اوسته قالما یاجاق، هر شی ییخیلاجاق.»
^۷ اولار عئسادان سوروشدولار: «اوستادا! بو ددنکلرئن نه زامان اولاجاق؟ بو ائشکلرئن باش ورمه سی واختینین یاخینلاشما علامتی نه دئر؟» ^۸ عئسا ددی: «اییق اولون کی، یولدان چیخمایاسیز. چونکی بئر چوخلاری منئم آدمدا گلئب دئییه جکلر "او منم" و "او واخت یاخیندیر." اولارین دالیسیجا گتمه یئن.
^۹ جنگ لر و ائعتشاشلار باره ده ائشئتدئیز زامان اوره ییز اوزولمه سن. چونکی بو ائشکلر اول گرک یرنه یتشه، آما آخر زامان بو تزلئک ائن گلمز.» ^{۱۰} سورا عئسا اولارا ددی: «مئلئ متلئن، مملکت مملکتئن ضئدئنه قالخاجاق؛
^{۱۱} گوجللی زلزله لر گله جک، موختلئف یرلرده قیتلیقلار و طاعونلار اولاجاق. قورخولی حادثه لر و گؤیدن بؤیوک علامت لر اولاجاق.

^{۱۲} آما بولارین هامیسیندان قاباق، منئم آدمیا گوره، سئزی توتوب جفا وره جکلر، یهودلرئن عبادتگاهلارینا و زئندانلارا تسلئم ائیه جکلر، و پادشاهلار و والئر حضورونا آپاراجاقلار. ^{۱۳} بو، سئزه بئر فورصت اولاجاق کی شهادت وره سئز. ^{۱۴} بونا گوره بونی یادیزدا ساخالایین کی، نجه جاواب ورمه ییز اوچون، قاباقدان فئکئر اله مئییه سئز. ^{۱۵} چونکی من سئزه، دانیشماغدا ائله بئر قودرت و حئکمت وره جه یم کی، سئزه ضئد دورانلارین هچ بئری نه اونون قاباغیندا دورا بئلسئلر، نه ده اونا ضئد چیخا بئلسئلر. ^{۱۶} حتا آتا آنالاریز، قارداشلاریز، قوحوملاریز، و دوستلاریز طرفئندن تسلئم اولوناجاق سیز و سئزلردن بعضئسنئ اولدورده جکلر. ^{۱۷} منئم آدمیا گوره هامی سئزدن نفرت ائیه جک. ^{۱۸} آما سئزن باشیزدان بئر توک بله دوشمه ییه جک. ^{۱۹} دؤزوب، دایانماق ائنان جانیزی قورتاراجاق سیز.

^{۲۰} آما او واخت کی گوردوز قوشونلار اورشلئم شهرئنی دؤره له یئبلر بئلن کی، اورشلئم شهرئئن وئران اولماسی واخت یاخینلاشیب. ^{۲۱} او واخت، یهودئییه

وئلايتئندە اولانلار داغلارا قاچسينلار؛ شەردە اولانلار اوردان چيخسينلار و چۆلدە اولانلار شەره گئرمە سئنلر. ^{۲۲} چونكى او گونلر قئصاص گونلرى دئر، اله كى بوتون موقدس يازيلار يرئنه يتئشسئن. ^{۲۳} او گونلردە بويلى اولانلارين و اوشاق آمزدرئن آروادلارين، وای حالينا! چونكى بو اولكەدە بويوك موصئبت اولاجاق و بو خالقين ضئدئنه قَصَب گلهجك. ^{۲۴} اولار قيلينج آغزينا دوشەجكلر، بوتون مئتلر آراسينا اسئر آپاريلاجاقلار و قيرى يهودئلرئن واختى قورتارانا كئمى، اورشلئم شەرى قيرى يهودئر طرفئندن پايمال اولاجاق.

ائئسان اوغلونون گلمەسى

^{۲۵} گون دە، آيدا، و اولدوزلاردا علامئر اولاجاق، ير اوزوندە مئلتئر، دَهزئن و شَپەلرئن گورولتوسوندن ائضطراب ائچئندە اولاجاقلار. ^{۲۶} خالق قورخودان و دونيانين باشينا گلنلرى گۆزلەمكدن هوشدان گدەجكلر. چونكى گۆيلرئن قودرتلى تئترەيەجك. ^{۲۷} او زامان ائئسان اوغلونى گۆرەجكلر كى بولود ائچئندە قودرت و بويوك بئر جلال ائئان گلئر. ^{۲۸} بو ائشئر يرئنه يتئشمەيە باشلاياندا، دئك دورون و باشيزى يوخارى ساخالين، چونكى سئرئن خئلاصيز ياخيندير. ^{۲۹} عئسا اولارا بئر مثل چكدى: «انجئر آغاجينا و بوتون آغاجلارا باخين. ^{۳۰} يارپاق آچينجا بونى گورورسوز و بئلئرسز كى، ياي آرتيق ياخيندير. ^{۳۱} اله بوجور دا، سئر بو شيلرئن باش وردئئئنى گورندە، بئلئن كى، تارينين پادشاهليغى ياخيندير. ^{۳۲} دوغروسونى سئرە ديئر؛ بو شيلرئن هاميسى يرئنه يتئشمەيئنجە بو نسل آرادان گئتمەيەجك. ^{۳۳} گوى و ير آرادان گدەجك، آما منئم سؤزلرئم آرادان گئتمەيەجك.

^{۳۴} آما آييق اولون، اولمايا كى اورەيئر قارينقولوق، كفلئتك و بو دونيانين نئگارائليقلارى ائئن آغيرلاشسين و او گون بئر تلە كئمى بئر دن سئزى گئرفتار اله سئن. ^{۳۵} چونكى او گون، ير اوزوندە ياشايانلارين هاميسينين باشينا گلهجك. ^{۳۶} بونا گۆرە دە همئشه اوياق اولون و دوعا اله يئن كى، قودرتئر اولسون بوتون بو شيلردن كى عنقرئب باش ورەجك، قاچاسيز و ائئسان اوغلونون حوزوروندا دوراسيز.»

^{۳۷} عئسا هر گون معبدە تعلقم وئرئدى، آما گجەلرى اوردان چيخيب، زيتون داغيندا كچئردئرئدى. ^{۳۸} و بوتون خالق سحر تزدن اونون سؤزلرئنى ائشئتمك اوچون، معبدە اونون يانينا گلئرئدلر.

عُسنائین اؤلدورولمه سئٹنن نقشه سی

۱ یهودئئرئن مایاسیز چؤرک بایرامی کی، اونا پاسخا دِیئلئردی یاخینلاشیردی. ۲ معبدئن باش کاهئنلری و تئورات موعلئم لری عُسنائی اؤلدورمک اوچون بئر یول آختاریردیلار، چونکی خالقدان قورخوردولار. ۳ او زامان شیطان، ائسکاریوتلی آدلانان یهودانین اوره یئنه گئردی. یهودا، او اونائکی شاگئردلردن بئری ائدی. ۴ یهودا گدئب باش کاهئنلر و معبدئن موحافئظئرئئن ریئس لری ائنن دانیشدی کی، عُسنائی اولارا نجور تسلئم إله سئن. ۵ اولار سِوئندئئر و توافق اله دئئر کی اونا پول وره لر؛ ۱ یهودا دا قبول اله یئب، بئر فرصت آختاریردی کی، جاماعات اولمادیغی بئر یرده عُسنائی اولارا تسلئم إله سئن.

آخیر شام

۶ مایاسیز چؤرک بایرامی گونی یتئشدی کی، او گونده پاسخا قوزوسونی قوربان إله مک واجئب ائدی. ۸ عُسا دا، پطروس و یوحئانی گؤندرب ددی: «گدئن، پاسخا شامینی بئزه حاضر لایین کی یئیک.» ۹ اولار اونا ددئئر: «هاردا ائسته یئرسن حاضر إله یک؟» ۱۰ عُسا اولارا ددی: «باخین، شهره گئردئیز زامان سهنگ ائنن سو داشییان بئر کئشی سئزه راست گلجهک. اونون دالیسیجا گدئن و او گئرن إوه گئرن. ۱۱ و او إوئن صاحبئنه دئئن: "اوستاد سنه دئئر: قوناق اوتاغی هاردادیر کی، شاگئردلرئم ائنن پاسخا شامینی اوردا یئئم؟" ۱۲ او سئزه بالاخانادا دؤشئمئش بؤیوک بئر اوتاق گؤرسدهک. اوردا پاسخا شامینی حاضر اله یئن.» ۱۳ شاگئردلر گدئب هر شیعی عُسنائین اولارا ددئی کئمی تاپدیلار و پاسخا شامینی حاضر لادیلار.

۱۴ او واخت یتئشنده عُسا حوارئرلر ائنن سوفره باشیندا اوتوردی. ۱۵ عُسا اولارا ددی: «چوخ گؤلوم ائسته یئردی کی، عذاب چکمه یئمدن قاباق بو پاسخا شامینی سئز ائنن بئرلئکده یئئم. ۱۶ چونکی سئزه دئئم؛ من آرتیق پاسخا شامینی یمیه جهیم او زامانا جاق کی تاریخین پادشاهلیغیندا یرئنه یتئشه.» ۱۷ سورا عُسا بئر بئیالا گؤتوردی و شوکور إله یئب ددی: «بونو آیین و آرازدا بؤلوشدورون. ۱۸ چونکی سئزه دئئم؛ او زامانا جاق کی تاریخین پادشاهلیغی گلجه، آرتیق اوزومون محصولوندان ائچمیه جهیم.» ۱۹ سورا چؤره پی گؤتوردی و شوکور إله یئب

پارچالادی و اولارا ورتب ددی: «بو منئم بدنئمدئر کی، سئرئن اوچون ورتلئر. منی خاطرلاماق اوچون بونی یرئنه یتئرئن.»^{۲۰} إله بوجور دا، شام یمه یئندن سورا، پئیالانی گوئتوروب ددی: «بو پئیالا تارینین تزه عهدی دئر کی منئم قانیم ائنان مؤهورلنئر، اله او قان کی سئرذن اوتری تۆکولور.»^{۲۱} آما باخین، منه خیانت إلهیننن آلی، منئم آلم ائن بئرلئکده سوفردهدئر.^{۲۲} چونکی ائنان اوغلی قاباقدان موعین اولموش یولدان گیدئر. آما وای او آدامین حالینا کی، ائنان اوغلی اونون واسطه سی ائن تسلئم اولونور.»^{۲۳} شاگردلر بئربرئندن سوروشماغا باشلادیلار کی، اولاردان هانسی بو ائشی گۆزه بئلر.

^{۲۴} شاگردلرئن آراسیندا بئر بحث دوشدی کی، آرالاریندا کئم هامیدان لاپ بؤیوکدور.^{۲۵} عئسا اولارا ددی: «آیری منئلئرئن پادشاهلاری اولارا آغالیق اله یئرلر و بو حؤکمدارلیق إلهینلره، نعمت صاحبی دینلئر.»^{۲۶} آما سئر بله اولمایین. آرزدا لاپ بؤیوک اولان، لاپ کئچک کئمی اولسون و ریئسلئک إلهین، خئدمتکار کئمی اولسون.^{۲۷} کئم لاپ بؤیوکدور؟ سوفرده اوتوران، یوخسا خئدمت إلهین؟ مگر سوفرده اوتوران دینل؟! آما من سئرئن آرزدا خئدمتکار کئمی یم.

^{۲۸} سئر او آداملارسیز کی، کچئرئدیئم ائمئتاهانلاردا من ائن دایانیبسیز.^{۲۹} نجه کی، گؤیده کی آتام منه بئر پادشاهلیق وردی، من ده سئر بئر پادشاهلیق ورتئم.^{۳۰} إله کی، سئرده منئم پادشاهلیغیما، سوفرمده ییئب ائچه سئر و تختلرده اوتوروب، ائسرائیلئن اونئکی قبئله سئنه حؤکم إلهیه سئر.

^{۳۱} شمعون، شمعون باخ! شیطان ائسته دی کی، سئر ی بوغدا کئمی خلبئرله سنن.^{۳۲} آما من سنن اوچون دوعا إله منشم کی، ائمانین آزالماسین؛ دؤنوب قاییتدیغین زامان، اؤز قارداشلارینا قووت ور.»^{۳۳} پطروس عئسایا ددی: «آغا! سن ائن زئندان دا، اولومه ده گتیمه یه حاضریم.»^{۳۴} عئسا اونا ددی: «پطروس، سنه دیرم کی، بو گون خوروز بانلامامیش، سن منی تانیدیغینی اوچ دفة ائنکار إلهیه جکسن.»

^{۳۵} عئسا اولارا ددی: «اوندا کی، سئر ی پول کئسه سئر، تورباسیز، و باشماقسیز گؤندرئم، بئر آسکئیز اولدی؟» شاگردلر جاواب وردلر: «یوخ، هچ بئر شی.»^{۳۶} عئسا اولارا ددی: «آما ائندی هر کسن پول کئسه سی وار اونی گوئتورسون، تورباسی اولان دا بوجور اله سنن. قیلینجی اولمایان دا پالتارینی ساتیب قیلینج آلسین.»^{۳۷} چونکی سئر دیرم: موقدس یازنین بو سؤزی کی، دیر ”او،

تقصیرکارلار ائنان بئر ساییلدی، گرک منئم حاقیمدا یرئنه یتئشه. چونکی منئم بارهمده یازیلان سؤز عنقرئب یرئنه یتئشه جک.»^{۳۸} اولار ددئلر: «آغا! باخ، بوردا ائکی قیلینج وار.» عئسا اولارا ددی: «بئس دئر.»

زیتون داغینداکی دوعا

^{۳۹} عئسا چیخیب عادتئنه گؤره زیتون داغینا گتدی، شاگئردلری ده اونون دالیسیجا گتدئر. ^{۴۰} او یره یتئشنده، عئسا اولارا ددی: «دوعا إله یئن کی، ائمتاحانا دوشمه یه سئز.»^{۴۱} عئسا اولاردان، بئر داش آتیمی قدر اوزاقلاشدی و دئز چؤکوب بله دوعا إله دی: ^{۴۲} «آتا، اگر راضیسان، بو عذاب پئیلاسینی مندن اوزاقلاشدیر، آما گئنه ده منئم ائسته دئیئم یوخ، سننن ائسته دئیئن اولسون.»^{۴۳} گؤیدن بئر ملک عئسایا گؤرونوب، اونا قووت وردی. ^{۴۴} عئسا اله او حالدا کی شئدتلی انضطراب ائچئنده ائدی، لاپ چوخ دوعا إله دی، اوجور کی، تری بؤیوک قان دامجیلاری کئمن یره تۆکولوردی. ^{۴۵} دوعادان قالخان زامان شاگئردلرئن یانینا گلدی، و گوردی کی اولار قوضه دن یاتیبلار. ^{۴۶} عئسا اولارا ددی: «نه اوچون یاتیب سیز؟ قالخین و دوعا إله یئن کی، ائمتاحانا دوشمه یه سئز.»

عئسا توتولور

^{۴۷} عئسا حله دانیشیردی کی، جاماعات یتئشدی. یهودا کی اون ائکی شاگئردلردن بئری ائدی، اولارین قاباغیندا گلئردی. یهودا، عئسانی اوپمک اوچون یاخینلاشدی. ^{۴۸} آما عئسا اونا ددی: «یهودا، ائئسان اوغلونی اوپوش ائنن تسلئم إله یئر سن؟!»^{۴۹} عئسانین دؤره سئنده کی لر نه اولاجاغی آنلایان زامان اونا ددئلر: «آغا، قیلینج ائنان ووراق؟»^{۵۰} اولاردان بئری لاپ بؤیوک کاهئئنن قولونی، قیلینج ائنان ووروب صاغ قولاغینی گسدی. ^{۵۱} آما عئسا ددی: «آل ساخالین.» و او قولون قولاغینا آل قویوب، اونی شفا وردی. ^{۵۲} اوندان سورا اونون ضئدئنه گلن باش کاهئنلره، معبدئن موحافئظلرئئن ریئسلرئنه، و آغساقاللارا ددی: «یول کسه ننن اوستونه گلن کئمی، قیلینجلار و آل آغاجلار ائنان اوستومه گلئب سئز؟»^{۵۳} اوندا کی هر گون معبدده سزائئن ائدئم، منه آل اوزاتمادیز. آما ائندی سزئن واختیزدیر، و قارانلیقین قووتئئننن و اختی دیر.»

پطروس عئسانی ائنکار إله یئر

٥٤ اوندان سورا عئسانی توتوب لاپ بئویوک کاهئئنن اؤئنه گئئردئلر. پطروس اوزاقدان اولارین دالیسیجا گئئردی. ٥٥ بئر دسته آدام، حَیْطُن اورتاسیندا اود یاندیریپ دؤره سئنده بئرلئکده اوتورموشدولار. پطروس دا اولارین آراسیندا اوتوردی. ٥٦ پطروس، اود ائشیغیندا اوتورموشدی کی جاوان کئئزلردن بئری اونی گؤردی و اونا گؤز دئکئب ددی: «بو آدام دا عئسا ائنن ائدی.» ٥٧ آما پطروس ائنکار اِلَه یئب ددی: «آرودا، من اونی تانیمیرام.» ٥٨ بئر آز سورا آیری بئری پطروس گؤروب ددی: «سن ده اولاردانسان.» آما پطروس ددی: «کئشی، دِیْلَم.» ٥٩ تَقْرَبْن بئر ساعات کِچْمئشْدی کی، آیری بئرئسی ائصرار ائنان ددی: «دوغرودان دا بو آدام دا عئسا ائنن ائدی. چونکی او دا جئلللی دئر.» ٦٠ آما پطروس ددی: «کئشی، نه ددئینی آنلامیرام.» و اِلَه او آندا، او حَلَه دانیشیردی کی، خوروز بانلادی. ٦١ رب عئسا دؤنوب پطروسا باخدی. پطروس رب عئسانین ددئی سؤزی یادینا گئئردی کی نجه اونا دمئشْدی، «بو گون خوروز بانلامامیش، سن اوچ دغه منی ائنکار اِلَهیَه جَکسن.» ٦٢ پطروس اوردان چیخیپ آجی-آجی آغلادی.

٦٣ عئسانی توتوب ساخلایان آداملار اونی مسخره اِلَه یئب، دؤیوردولر. ٦٤ اولار عئسانین گؤزلرئنی باغلادیلار و هی اوندان سوروشوردولار: «نئبئلئک اِلَه، ده گؤرک سنی کئم وورور؟» ٦٥ و اونون ضئدئنه بئر چوخ کوفرلر ده دانیشیردیلار.

عئسا سَنَهْدَرْتَن مَجْلَسْئِنْدَه

٦٦ سحر آچیلاندا، خالقین آغساقالاری یعنی باش کاهئنلر و تؤولرات موعلئم لری بئر یره بیغیلیپ، مجلس قوردولار و عئسانی اولارین مجلسئنه آپاردیلار. اولار ددئلر: ٦٧ «اگر سن وعده ورئلن مسئح سن، بئزه ده.» آما عئسا جاواب وردی: «اگر سئزه دِسم، ائنانمایا جاقسیز. ٦٨ اگر ده سئزدن سوروشسام، منه جاواب ورمه یه جکسئز. ٦٩ آما بوندان سورا ائنسان اوغلی تارینین قودرتئئنن صاغیندا اوتوراجاق.» ٧٠ او زامان اولارین هامیسی ددئلر: «دِمه لی، سن تارینین اوغلوسان؟» عئسا اولارا جاواب وردی: «سئز دئرسئز کی، من اویام.» ٧١ او زامان اولار ددئلر: «آرتیق آیری شهادته نه احتئیاجیمیز وار؟ اؤزوموز اونون آغزیندان اِشْتَدْتْک.»

۱ اوندان سورا شورانين هاميسي آياغا قالخيب عئسانی روملی والی پئلاطین یانینا آپاردیلار ۲ و عئسایا بؤهتان وورمایا باشلاییب ددئلر: «بئز بو آدمی مثلتمئزی یولدان آزدیرماقدا تقصئرلی تاپدیق. ائمپراطورا خراج ورمه یئمئزه مانع اولور و دیئر کی، او اؤزی وعده ورنلن مسئح دئر یعنی بئر پادشاه.» ۳ پئلاط عئسادان سوروشدی: «سن یهودئلرئن پادشاهی سان؟» عئسا اونون جاوابیندا ددی: «سن یله دیئبسن.» ۴ او زامان پئلاط، معبدئن باش کاهئنلرئنه و جاماعاتا ددی: «من بو آدمدا هج تقصئر تاپمیرام.» ۵ آما اولار ائصرار اله یئب دیئرئلر: «بو آدم جلئل وئلائیتنندن توتوموش حتا بو یره قدر، بوتون یهودئیهدده تعلئم ورنب خالقی تحرئک اله یئر.»

۶ پئلاط جلئل آدینی ایشئندنه سوروشدی کی، او آدم جلئللی دئر یا یوخ؟! ۷ اوندا کی بئلدی عئسا، هرود حاکمئن حؤکمرانلیق اله دئی یردن دئر، اونو هرودون یانینا گؤندردی. اله او واخت هرود دا اورشلئم شهرئنده ائدی. ۸ هرود عئسانی گؤرنده چوخ سوئندی. چونکی چوخدان اونو گورمک ائسته یئردی؛ اونون اوچون کی، اونون حاقیندا چوخ شیلر ایشتمئشدی و اومئدی وار ائدی کی عئسادان بئر نچه مۇجوزه گوره. ۹ هرود عئسادان چوخ سوآللار سوروشدی، آما عئسا اونا هج بئر جاواب ورمه دی. ۱۰ باش کاهئنلر و تئورات موعلئم لری دورموشدولار و عئسایا آغیر بؤهتانلار ووردولار. ۱۱ هرود و اونون سربازلاری عئسانی تحقئر اله یئب اله سالدیلار. سورا اینئنه گؤزل بئر پالتار گیدئرئب، پئلاطین یانینا قایتاردیلار. ۱۲ اله او گونده پئلاط ائنان هرود بئر بئرلی ائین دوست اولدولار. چونکی بوندان قاباق اولارین آراسیندا دوشمنچئلک وارا ئدی.

۱۳ او زامان پئلاط، باش کاهئنلری، ریئس لری و خالقی بئر یره چاغیریب، ۱۴ اولارا ددی: «سئز بو آدمی اونا گوره منئم یانینا گئئردئز کی، خالقی یولدان آزدییریر. باخین، سئزن حوضوروزدا اونو سوروشدوردوم و بو آدمی شئکایت اله دئیئز مطلبلرئن هج بئرئنده، تقصئرلی تاپمادیم. ۱۵ هرود حاکم ده بئر شی تاپمادی؛ چونکی اونو بئرئم یانیمیزا قایتاردی. باخین، او، اولومه لایئق اولان هج بئر ائش گورمه یئب. ۱۶ بونا گوره ده من اونا شالاق ووروب، آزاد ائیه جه یم.» ۱۷ پئلاط هر بایرامدا، اولار اوچون بئر زئندان آزاد اله مه لی ائدی.

۱۸ آما اولارين هاميسي بئرلئكده چيغريب ددئلر: «محو إله بو آدمي! بئزه بارآباني آزاد إله.» ۱۹ بارآبا شهرده باش ورن بئر عوصيان اوچون و آدم اولدورمك اوستونده زئندانا آتيلميشدى. ۲۰ پئلاط عئساني آزاد إله مك نئي تي ائن بئر دفعه ده اولار ائنان دانيشدى. ۲۱ آما اولار إله چيغريب ديئرئدلر: «اوني چارميخا چك. اوني چارميخا چك.» ۲۲ پئلاط اوچونجي دغه اولارا ددى: «نئيه، نه پئسلئك إله يئب؟ من اوندا اولومه لايئق بئر شي تاپماميشام؛ بونا گوره ده اونا شالاق ووروب آزاد إله يئبهيم.» ۲۳ آما اولار ائصرار إله يئب اوجا سس ائن باغريب ائسته دئر كي، عئسا چارميخا چكئلسن؛ آخيدا اولارين سسي قائب گلدى. ۲۴ او زامان پئلاط تصمئم توتدى كي، اولارين ائسته دئكلرني پئرئنه پئرئسن. ۲۵ پئلاط او آدمي كي، عوصيان اله مك و آدم اولدورمك اوچون زئندانا سالينميشدى، اولارين ائسته دئكلرئنه گوره آزاد إله دى، آما عئساني اولارين ائختييارينا قويدى.

عئسا چارميخا چكئلر

۲۶ سريازلار عئساني آپارندا، كرئيلي شمعوئي كي زمئدن گلئردى توتوب، چارميخي اونون چئينئنه قويدولار كي، اوني عئسانين داليسيغا آپارسين. ۲۷ خالقدان بؤيوك بئر جامعات و بئر چوخلى آرواد دا كي عئسا اوچون آغلايب شئون إله يئرئدلر، اونون داليسيغا گئدرئدلر. ۲۸ آما عئسا دؤنوب اولارا ددى: «اي اورشلئمن قيزلارى، منئم اوچون آغلامين، آنجاق اوزوز و اوشاقلاريز اوچون آغلايين. ۲۹ چونكي باخين، إله گونلر گلئر كي، دئيه جكلر: "سونسوزلارين، دوغماميش قارينلارين و آمزدرئمه مئش دؤشكئن خوش حالينا!" ۳۰ او زامان داغلارا دئيه جكلر: "اوستوموزه بيخيلين." و تپه لره دئيه جكلر: "بئزي اؤرتون." ۳۱ اونا گوره كي، اگر ياش آغاچا بولارى إله يئرلر، بس قورى آغاچا نه اولاجاق؟!»

۳۲ ائكي جئنايتكار آدمي دا عئسا ائن آپايرديلار كي اونونان اولدورلر. ۳۳ «كله» ديئلن پره گلدئكلرى زامان، اوردا عئساني و او ائكي جئنايتكارى چارميخا چكدئلر؛ بئرئي عئسانين صاغ طرفئنده، او بئرئي ده سول طرفئنده. ۳۴ عئسا ددى: «آتا! اولارى باغيشلا، چونكي نه إله دئكلرئي بئلمئرلر.» سريازلار عئسانين پالتارلاريني بؤلوشمك اوچون پوشك آتديلار. ۳۵ خالق دوروب باخيدى. آما ريئسلر عئساني مسخره اله يئب ديئرئدلر: «آيرى آداملارى نئجات وردى. اگر او،

تارينين مستحي، اونون سچدئىي آدم دير قوی اؤزونی ده نجات ورسئن.»
 ۳۶ سريازلار دا اونی آله ساليرديلار. اولار عئسايا ياخينلاشديلار و اونا تورش
 شراب توتوب ۳۷ ديدرئلر: «اگر سن يهودئلرئن پادشاهی سان، اؤزونی نجات
 وِر.» ۳۸ عئسانين باشی اوستونده بئر يازی دا واراڭدی کی: «بو آدم يهودئلرئن
 پادشاهی دیر.»

۳۹ آسيلميش اولان جننايتكارلاردان بئری عئسانی سؤيوب ديتردی: «مگر سن
 وعده ورتلن مستح ديئلسن؟ هم اؤزونی هم ده بئری نجات وِر.» ۴۰ آما او
 بئرئسی اونا آجيقلانيب ددی: «تاريدان قورخمورسان؟ سن اؤزون ده اله او جزا
 آلتينداسان. ۴۱ بو جزا بئرئم حاقيميز دیر چونکی اؤز عمللرئمئزن جزاسینی
 آيريق؛ آما بو کئشی، هچ بئر خطا اله مه يئب.» ۴۲ و ددی: «عئسا،
 پادشاهليغينا گلن زامان منی ده يادا سال.» ۴۳ عئسا اونا جاواب وردی:
 «دوغروسونی سنه ديئرئم؛ بوگون من ائنن جئتده اولاجاقسان.»

عئسانين اؤلومی

۴۴ گوندوز ناهارچاغی، ساعات اون ائکئيه ياخين ائدی کی بوتون اؤلکه يه
 قارانليق دوشدی و بو قارانليق ناهاردان سورا ساعات اوچه جاق وار ائدی.
 ۴۵ گوئش قارالدى. معبدئن پرده سی آرادان ائکئيه بؤلوندى. ۴۶ او زامان عئسا
 اوجا سس ائنن چاغيردی: «آتا! روحومی سنئن آلرئنه تاپشيريرام.» بونی ديئب
 آخیر نفسئنی چکدی. ۴۷ او روملی افسر بو حادثه نی گؤرنده تارييا حمد و
 ستايش اله يئب ددی: «دوغرودان دا بو آدم گوناھ سيز ائدی.» ۴۸ تاماشايا
 ييغیلان بوتون خالق باش ورن حادثه نی گؤرن وخت سنه لرئنه دؤيه دؤيه،
 اولرئنه قايتديلار. ۴۹ عئسانی تانی يانلارين هامیسی و اونون داليسيجا، جئل
 وئلايتئندن گلن آروادلار اوزاقدا دوروب بو شيلره باخيرديلار.

عئسانين باسدیريلماسی

۵۰ يوستف آدیندا خيئرخاه و صالح بئر آدم واراڭدی کی، يهودئلرئن
 شوراسينين عوضوی ائدی. يوستف آرئماتايا شهرئندن ائدی. آرئماتايا
 يهودئلرئن شهرلرئندن بئری ائدی ۵۱ او، شورانين قرار و عمللرئنه راضی
 اولماميشدی. و تارينين پادشاهليغینی گؤزله يتردی. ۵۲ بو آدم پئلاطين يانينا
 گدئب عئسانين جسدئنی ائسته دی. ۵۳ سورا جسدی إندئرئب کتان پارچايا
 بوکدی و اونی داشدا قازيلميش بئر مقبره يه قويدی کی هچ کئم او زامانا جاق بو

مقبرہ قویولمامیشدی۔^۴ او گون حاضرلاشماق گونی ائدی کی یہودئلر
اؤزلرئی پاسخا بایرامینا، حاضرلاییردیلار۔ یہودئلرئن موقدس شنبہ گونی
باشلانیردی۔

^۵ عئسا ائن جئل وئلایتئندن گلن آروادلار دا یوسئفنن دالیسیجا گئذب
مقبرہنی و عئسانین جسدئئنن نجه قویولدوغونی گوردولر۔^۶ اولار قایدیب
باحارات و عطرلی یاغلار حاضرلادیلار۔
شنبہ گونونده تارینین امرئنه گوره ائستراحت إلهدئلر۔

۲۴

عئسا دئرئلر

^۱ آروادلار إله هفتهئنن اولکی گونی سحر چوخ تیزدن، حاضرلادیقلاری
باحاراتلاری گوتوروب مقبرہئنن یانینا گئدلر۔^۲ اولار گوردولر کی مقبرہئنن
آغزینی اؤرتن او بؤیوک داش دئیئرئئمئش۔^۳ آما ائچهری گئزن واخت، رب
عئسانین جسدئنی تاپمادیلار^۴ آروادلار بو ائشدن حیرتده ائدلر کی، پارلاق
پالتار گینئمئش ائکی کئشی بئردن اولارین یانیندا دوردولار۔^۵ اله او حالدا کی
آروادلار قورخوب، باشلارینی آشاغا سالمیشدیلار کئشلر دئلر: «نه اوچون
سئز دئرئی اؤلولر آراسیندا آختاریسیز؟^۶ او، بوردا دیئل؛ او دئرئلئب۔ یادیزا
سالین اوندا کی حله جئل وئلایتئنده ائدی، نجه سئزہ ددی کی؛^۷ ائئسان اوغلی
گرک گوناہکار ائسانلارین ائنه وئرئلئب چارمیخا چکئلسئن و اوچونجی گون
ده دئرئلسئن.»^۸ او زامان آروادلار عئسانین سؤزلرئی یادلارینا گئترئلر۔^۹
مقبرہدن قایدیب بوتون بولاری او اون بئر شاگئرده و قالانلارین هامیسینا خبر
وردئلر۔^{۱۰} بو شیلری حوارئلره خبر ورن آروادلار، بولاردیلار: مَجْدَللی مریم،
یوحانا، یعقوبون آناسی مریم، و اولار ائنان اولان آیری آروادلار۔^{۱۱} آما
آروادلارین بو سؤزلری حوارئلره هذیان کئمی گوروندی و اولارا ائئنامدیلار۔^{۱۲}
آما پطروس قالخیب مقبرہیہ ساری قاچدی، ایئلئب ائچری باخدی: آنجاق
کتان پارچادان باشقا اوردا بئر شی گورمہدی۔ او بو حادثہدن حیران قالبب اوه
گئدی۔

إماعوس یولوندا

۱۳ إله او گون شاگئردلردن ائکئسى، إماموس آديندا بئر کنده گدئردئلر. إماموس اورشلئم شهرئندن ائكى آغاج اوزاق ائدى. ۱۴ اولار بئربئرى ائنن باش ورمئش بوتون بو شيلرئن باره سئنده صؤحبت إلهيئردئلر. ۱۵ او حالدا كى اولار بئربئرى ائنن صؤحبت إلهيئب بحث إلهيئردئلر، عئسا اؤزى اولارين يانينا گئب، اولار ائنن پيرئمهيه باشلادى. ۱۶ آما اولارين گؤزلى توتولموشدى، إله كى، گؤره-گؤره عئسانى تانيماديلار. ۱۷ عئسا اولارا ددى: «يول گده-گده بئربئرئز ائنن نه باره ده بحث إلهيئرسئز؟» اولار دا يانديلار، اوزلى قملى گؤرونوردى. ۱۸ سورا اولارين بئرى كى، آدى كلوپا ائدى، عئسايا جاواب ورنب ددى: «مگر اورشلئم شهرئنده بئرجه قرئب سئسن كى، بو گونلرده اوردا باش ورن شيلردن خبرئن يوخدور؟» ۱۹ عئسا اولارا ددى: «هانسى شيلردن؟» اونا ددئلر: «ناصرهلى عئسانين باشينا گلن شيلردن. او، تارى يانيندا و بوتون خالقين حوضوروندا هم عملده و هم سؤزده قودرتلى بئر پيغمبر ائدى ۲۰ و نجه بئرئم باش كاهئنلر و ريئسلرئمز اوني اؤلومه محكوم اولماق اوچون تسلئم إلهيئب چارميخا چكدئلر. ۲۱ آما بئرئم اومئدئمز وار ائدى كى، ائسرائيئلى خئلاص الهين آدم إله بو اولاجاق. بوندان علاوه، ائندى بو شيلرئن باش وردئئئننن اوچونجى گوني دئر. ۲۲ اوسته لئك، بئرئم جاماعاتين بعضى آروادلارى دا بئزى حيرته سالديلار؛ اولار سحر تيزدن مقبره نئن يانينا گتدئلر، ۲۳ عئسانين جسدئنى اوردا تاپا بئلمه دئكلرى زامان، قايديب خبر وردئلر كى، حتا رؤيادا عئسانين دئرى اولدوغوني دئين ملكلرى ده گؤروبلر. ۲۴ بئرلردن بعضئلى مقبرهيه گدئب هر شىي آروادلارين ددئكلرى كئمى گؤردولر، آما عئسانى گؤرمه دئلر.»

۲۵ عئسا اولارا ددى: «اى عاغيلسيزلار كى پيغمبرلرئن بوتون ددئكلرئنه ائنانماقدا آغيرسيز! ۲۶ مگر لازيم دئيلدى كى، وعده ورنلن مسئح بو عذابلارى چكئب اوندان سورا اؤز جلالينا يتئشسئن؟» ۲۷ و موسانين تؤولايتندان و بوتون پيغمبرلرئن يازيلاريندان باشلايب موقدس يازيلارين هاميسيندا، اؤز حاقيندا اولان مطلبلىرى اولارا توضح وردى.

۲۸ گتدئكلرى كنده ياخينلاشديقلارى زامان عئسا اؤزوني إله گؤرستدى كى، گويا لاپ اوزاق يره گتمك ائستهيئر. ۲۹ آما اولار عئسايا چوخ ائصرار إلهيئب ددئلر: «بئر ائنن قال، چونكى آخشام دوشور و گون باتماقدادير.» عئسا دا ائچهرى گئردى كى اولار ائنن قالسين. ۳۰ عئسا اولار ائنن سوفره باشيندا اوتوراندا چؤره يي گؤتوروب شوکور إلهدى و پارچالاييب اولارا وردى. ۳۱ اوندا

اولارین گۆزلی آچیلدی و اونى تانیدیلار؛ آما عئسا، اولارین گۆزوندن قیب اولدی. ^{۳۲} اولار بئربئرلرنه ددئلر: «گۆردون او، یولدا بئر ائئن دانیشان واخت و موقدس یازیلاری بئر توضح ورن واخت اوره یئمئر نجه آلیشیب یانیردی؟!» ^{۳۳} اولار إله او ساعات قالخیب اورشلئم شهرنه قاییتدیلا و او اون بئر شاگردی و اولار ائنان اولانلاری تاپدیلا کی بئر یره یغیلمیشدیلا ^{۳۴} و دئردئلر: «رب عئسا دوغرودان دئرئلب و شمعونا گۆرونوب.» ^{۳۵} اوندا او ائکی نفر ده یولدا باش ورنلری و چۆره یی پارچالایان زامان عئسانی نجه تانیدیقلا رینی نقل إله دئلر.

عئسا اۆز شاگردلرنه گۆرونور

^{۳۶} شاگردلر حله بو شیلرئن باره سننده دانیشیردیلا کی، عئسا اۆزی اولارین آراسیندا دایاندی و اولارا ددی: «سئزه سالام اولسون.» ^{۳۷} آما اولار دئسکئندئلر و وحشت إله دئلر و إله گومان إله دئلر کی، بئر روح گۆرورلر. ^{۳۸} عئسا اولارا ددی: «نه اوچون وحشت إله یئرسئز؟ نه اوچون اورکئرنه بله شکلر دوشور؟ ^{۳۹} آللرئمی و آیقلاریمی گۆرون؛ بو، من اۆزومم. منه آل وورون گۆرون؛ چونکی روحون، آتی و سوموی اولماز آما منده گۆردویوز کئمی وار.» ^{۴۰} بونی دئیب آللرئمی و آیقلارینی اولارا گۆرستدی. ^{۴۱} اولار حله شادلیقدان ائنانماییب حیرت ائچئنده اولان واخت عئسا اولارا ددی: «بوردا یمه لی بئر شیئر وار؟» ^{۴۲} اولار عئسایا بئر تئکه قیزارمیش بالیق وردئلر. ^{۴۳} او دا گۆتوروب اولارین گۆزلرئنن قاباغیندا یدی.

^{۴۴} سورا عئسا اولارا ددی: «اوندا کی حله سئر ائئن ائدئم بو شیلری سئزه ددئم کی؛ موسا پیغمبرئن تئوراتیندا، پیغمبرلرئن یازیلاریندا، و مزمورلار کئتابیندا منئم حاقیمدا یازیلیمیش شیلرئن هامیسی گرک یرئنه یتئشسن.» ^{۴۵} او زامان عئسا اولارین ذهئن لرئنی آجدی کی، موقدس یازیلاری درک إله سنلر. ^{۴۶} و اولارا ددی: «بله یازیلیب کی، وعده ورنلن مسئح گرک عذاب چکسن و اوچونجی گونده اؤلورلر دئرئلسئن، ^{۴۷} و اونون آدیندا تئوبه اله مک و گوناھلارین باغیشلانماسی، گرک بوتون مثلئله اعلان اولونسون، بو ائشئن باشلانماسی دا اورشلئم شهرئندن اولاجاق. ^{۴۸} سئر بو شیلرئن شاهئدرئسئر. ^{۴۹} باخین، گۆیده کی آتامین وعده وردئینی سئزه گۆندرئم. آما سئر او واختاجاق کی گۆیدن گلن قووت ائئن دولاسیز، اورشلئم شهرئنده قالین.»

عئسانین گۆیه گتمه سی

° عئسا اولارى شهردن چىخارديب بيت عنيا كندئنه قدر آپاردى و آلرئنى
قالخيزيب اولارا بركت وردى. ° اله اولارا بركت ورنده اولاردان آيريليب گؤيه
آپاريلدى. ° اولار دا اونى پرستش إله دئلر و بؤيوك بئر شادليق ائنان اورشلئم
شهرئنه قايتديلار. ° و دائم تاريا حمد و شوکور إله يئب، واختلاريني معبدده
كچئردئردئلر.

